

T.C.
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM
DALI
SİYASET VE SOSYAL BİLİMLER BİLİM DALI

NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN BÜYÜK DOĞU
İDEOLOJYA ÖRGÜSÜ'NÜN YAPISAL UNSURLARININ
ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Saltuk Buğrahan YEĞEN

Çorum 2019

**NECİP FAZIL KISAKÜREK'İN BÜYÜK DOĞU İDEOLOJYA
ÖRGÜSÜ'NÜN YAPISAL UNSURLARININ ANALİZİ**

Saltuk Buğrahan YEĞEN

**Sosyal Bilimler Enstitüsü
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı
Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı**

Yüksek Lisans Tezi

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Fatih DUMAN**

Çorum 2019

KABUL VE ONAY

Saltuk Buğrahan YEĞEN tarafından hazırlanan "Necip Fazıl Kısakürek'in Büyük Doğu İdeolojya Örgüsü'nün Yapısal Unsurlarının Analizi" başlıklı bu çalışma, 28/08/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İlhan AKSOY

Prof. Dr. Fatih DUMAN

Doç. Dr. Metin UÇAR

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Mehmet EVKURAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

T.C
HİTİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm yeri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (28/08/2019)

Saltuk Buğrahan YEĞEN

ÖZET

YEĞEN, Saltuk Buğrahan. *Necip Fazıl Kısakürek'in Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü'nün Yapısal Unsurlarının Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi), Çorum, 2019.

Türk siyasal hayatı, çok renkli tartışmalara ve simalara sahne olmuştur. Bu renkli simalardan birisi de Necip Fazıl Kısakürek'tir. Necip Fazıl Kısakürek'in fikirleri ve şiirleri Türkiye'de muhafazakâr ve milliyetçi siyaset geleneklerine sahip çevreler tarafından çok sık kullanılmaktadır. Bunun yanında genelde Türk sağıının özelde de muhafazakâr-milliyetçi siyaset merkezlerinin kullandığı siyasal paradigmalara çoğunun kaynağının Necip Fazıl Kısakürek olduğu gözlemlenmektedir. Bu tezde Necip Fazıl Kısakürek'in siyasi hayatı, siyasal fikirleri ve ideal devlet ve toplum düzeni olarak ileri sürdüğü Büyük Doğu Devleti'nin yapısal unsurları analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kavramlar: Necip Fazıl Kısakürek, Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü, Başyücelik Devleti, İslamcılık, Muhafazakârlık, Milliyetçilik

ABSTRACT

YEĞEN, Saltuk Buğrahan, *Analysis Of The Structural Elements Of The Great Eastern Ideology Of Necip Fazıl Kısakürek*, (Master Thesis), Çorum, 2019.

Turkish political life has been the scene of very colorful controversies and faces. One of these colorful faces is Necip Fazıl Kısakürek. Necip Fazıl Kısakürek's ideas and poems are frequently used by conservative and nationalist circles who have the political tradition in Turkey. Beside this, it is observed that the source of the majority of the paradigms used by the Turkish right, especially the conservative-nationalist political centers, is Necip Fazıl Kısakürek. In this thesis, Necip Fazıl Kısakürek's political life, political ideas and structural elements of the Great Eastern State, which he proposes as ideal state and social order, are tried to be analyzed.

Key words: Necip Fazıl Kısakürek, Great East Ideology Braid, Başyücelik State, Islamism, Conservatism, Nationalism

TEŞEKKÜR

Sadece tez yazım sürecinde değil, bu yaşıma gelene kadar her zaman desteklerini arkamda hissettiğim, başta kıymetli ailemin üyeleri; babam Orhan Yeğen'e, annem Ayşe Yeğen'e ve ailemin diğer fertlerine, değerli fikirlerini benden esirgemeyen, lisans yıllarıımızdan bugüne değin her daim her sorunumuzda bizlere yardımcı olmaya çalışan kıymetli danışmanım Prof. Dr. Fatih Duman beyefendiye, hem lisans hem yüksek lisans eğitimimizde bizlere çok şey katan, hiçbir yardım talebimizi geri çevirmeyen Hitit Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakóltesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nün kıymetli hocalarına ve bugüne değin desteklerini esirgemeyen bütün dostlarıma teőekkürlerimi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KISAKÜREK'İN SİYASAL HAYATI

1.1-AİLESİ VE ÇEVRESİ.....	5
1.2-ÇALIŞMA HAYATI.....	7
1.2.1-Banka Memuriyetleri.....	7
1.2.2-Yazın Dünyası ve Büyük Doğu.....	7
1.3-SİYASİ HAYATI VE SİYASİ	10
1.3.1-Cumhuriyet Halk Partisiyle Olan İlişkileri.....	12
1.3.2-Demokrat Parti ile Olan İlişkileri.....	14
1.3.3-Adalet Partisi ile Olan İlişkileri.....	21
1.3.4-Milli Nizam/Milli Selamet Partileriyle Olan İlişkileri.....	23
1.3.5-Milliyetçi Hareket Partisiyle Olan İlişkileri.....	25
1.4-NECİP FAZIL VE SİYASİ PARTİLER.....	27

İKİNCİ BÖLÜM MODERNLEŞME SÜRECİNE BAKIŞ

2.1-MODERNLEŞMEYE TARİHSEL BİR ELEŞTİRİ: DOĞU-BATI MUHASEBESİ.....	29
2.2-KURUMSAL MODERNLEŞMEYE ELEŞTİRİ.....	32
2.2.1-Tanzimat Dönemi Politikalarına Eleştiri.....	33
2.2.2-Meşrutiyet Dönemi Eleştirisi.....	35
2.2.3-Cumhuriyet Devrimleri/İnkılapları Eleştirisi.....	38

2.3-TÜRK MODERNLEŞME SÜRECİNE YÖN VEREN FİKİRLERE VE MODERN SİYASAL İDEOLOJİLERE BAKIŞ AÇISI VE ELEŞTİRİLERİ.....43

2.3.1-Modern Siyasal İdeolojilere Bakış Açışı ve Eleştirileri.....	44
2.3.1.1-Liberalizm/Liberalizma-Kapitalizm/Kapitalizma Eleştirisi.....	45
2.3.1.2-Sosyalizm/Sosyalizma-Komünizm/Komünizma Eleştirisi.....	47
2.3.1.3-Faşizm/Faşizma-Nazizm/Nazizma Eleştirisi.....	50
2.3.2-Türkiye'de Modernleşme Tartışmalarına Yön Veren Fikir Akımlarına Bakış Açısı ve Eleştirileri.....	52
2.3.2.1-Batıcılık Fikirleri Eleştirisi.....	52
2.3.2.2-Türkçülük Fikirleri Eleştirisi.....	54
2.3.2.3-İslamcı Düşünürleri Eleştirisi ve Kendisinden Önceki İslamcılarla Aralarındaki Farklar.....	56
2.3.3-Necip Fazıl'ın Demokrasiye Bakış Açısı ve Demokrasi Eleştirileri.....	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İDEAL DEVLET VE TOPLUM TASAVVURU

3.1-BÜYÜK DOĞU DEVLETİNİN TEMELLERİ, ZİHİN YAPISI VE ÜZERİNE KURULACAĞI ESASLAR.....60

3.1.1-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Fikirsal Anayasası: Dokuz Temel Prensip.....	61
3.1.2-Büyük Doğu Fikriyatında Devlet Görüşü.....	65
3.1.3-Büyük Doğu Fikriyatında Siyaset Görüşü.....	67
3.1.4-Büyük Doğu Fikriyatında Adalet Görüşü.....	69
3.1.5-Büyük Doğu Fikriyatında Ordu Görüşü.....	71
3.1.6-Büyük Doğu Fikriyatında Eğitim ve Gençlik Görüşü.....	74
3.1.7-Büyük Doğu Fikriyatında İktisat ve Kalkınma Görüşü.....	76
3.1.8-Büyük Doğu Fikriyatında Sağlık Görüşü.....	79
3.1.9-Büyük Doğu Fikriyatında Kadının Toplumdaki Yeri.....	81

3.2-İDEAL DEVLET TASAVVURU: BÜYÜK DOĞU BAŞYÜCELİK DEVLETİ.....	82
3.2.1-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Parlamentosu: Yüceler Kurultayı.....	83
3.2.2-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Devlet Başkanı: Başyüce.....	84
3.2.3-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Yürütme Organı: Başyücelik Hükümeti.....	86
3.2.4-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nde Akademik Elitler: Başyücelik Akademyası.....	88
3.3-BÜYÜK DOĞU BAŞYÜCELİK DEVLETİ'NİN GENEL MANZARASI.....	90
SONUÇ.....	97
KAYNAKÇA.....	105
EKLER.....	109
EK-1: Büyük Doğu Marşı.....	109
EK-2: 13 Aralık 1946 Tarihli Büyük Doğu Dergisi Kapağı.....	110
EK-3:Zeybeğin Ölümü Şiiri.....	111
EK-4: Adnan Menderes ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf.....	112
EK-5: Süleyman Demirel ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf.....	113
EK-6:Süleymanname Şiiri.....	114
EK-7: Necmettin Erbakan ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf.....	116
EK-8: Alparslan Türkeş ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf.....	117
EK-9: Vatan Şiiri.....	118
EK-10: Demokrasiya.....	119
EK-11: Gençliğe Hitabe.....	121

KISALTMALAR

ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
Age	:Adı geçen eser
AP	:Adalet Partisi
Bkz	:Bakınız
CHP	:Cumhuriyet Halk Partisi
DP	:Demokrat Parti
MHP	:Milliyetçi Hareket Partisi
MNP	:Milli Nizam Partisi
MSP	:Milli Selamet Partisi

GİRİŞ

Necip Fazıl Kısakürek, Cumhuriyet sonrası Türk edebiyat ve düşün dünyasının en önemli karakterlerinden bir tanesidir. Onun önemli kılınmasını sağlayan konu, bir kaç farklı özelliğe sahip olmasıdır. Bu özellikler arasında hararetli bir hatip, güçlü bir edebiyatçı, etkin bir muharrir, ölümünden yıllar sonra bile siyasi parti mitinglerinde şiirleri okunan bir şair ve Cumhuriyet tarihimize damga vurmuş siyasi şahsiyetlerle kimi zaman çok yakın kimi zaman düşmanlık boyutunda ilişkiler kurmuş olması ilk bakışta sayılabilecekler arasındadır. Ancak Türk düşün dünyasında görece daha az dikkate alınmış olan ve bu tezin bir fikir olarak ortaya çıkışına sebep olan konu ise Necip Fazıl'ın aynı zamanda bir ideolog edasıyla ortaya attığı Büyük Doğu İdeologyası isimli politik tasavvurun varlığı ve Necip Fazıl'ın dönem içerisindeki politik tartışmalarda mevzilenişinin ve bu tartışmalarda kullandığı argümanların bugün dahi muhafazakâr-milliyetçi siyaset çevrelerinin siyasal paradigmaları ile büyük ölçüde benzerlik göstermesidir.

Siyasal tutumu ve eserlerini oluştururken kullandığı dile bakıldığı zaman siyasal anlamda kimi düşünürlere göre İslamcı kimi düşünürlere göre Muhafazakâr hatta kimi düşünürlere göre de Milliyetçi ideolojilerin sınırları içerisinde ismi zikredilen Necip Fazıl'ın kendisine has bir üslupla oluşturduğu ve teoriye döküp uygulanması için çalıştığı bir siyasal sistem mevcuttur. Bu sistemin ismi "Büyük Doğu İdeologyası'dır". Necip Fazıl, kendisine ait bütün eserlerinin, ister şiir, ister roman, isterse de hikâye olsun, Büyük Doğu İdeologyasının birer parçası olduklarını vurgulamıştır. Yani kendisine ait her türlü fikri peşinen Büyük Doğu İdeologyası içerisinde kabul edebileceğimiz ilk olarak bilinmesi gereken konudur. Bu tezde Büyük Doğu İdeologyası isimli siyasal ve toplumsal sistem önerisi siyaset, devlet ve toplum kavramlarını merkeze alarak incelenmiş ve tahlil edilmiştir. Bu tahlil çalışmasında esas kaynak olarak Necip Fazıl'ın "İdeologya Örgüsü" isimli eseri ele alınmıştır. Bunun yanında tezin fikri zenginliğini sağlamak ve tezi güçlendirmek adına düşünürün tarih, deneme, otobiyografi ve edebi tarzındaki diğer bazı eserleriyle birlikte, özellikle siyasal fikirlerinin analizi konusunda ulaşılabilenen başta akademik kaynaklar olmak üzere bağlantılı diğer kaynaklar da kullanılmıştır.

Bu tezin amacı, Necip Fazıl Kısakürek'in Büyük Doğu İdeologya Örgüsü isimli sosyal ve siyasal tasavvurunu, siyaset biliminde sıkça kullanılan devlet, siyaset, toplum gibi kavramları merkeze alarak incelemek ve analiz etmektir. Bu analiz çalışması

sırasında Türk siyasal hayatında meydana gelmiş bazı önemli hadiseler ve bu hadiselerin Necip Fazıl'ın düşünce dünyasındaki yansımaları gösterilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Necip Fazıl Kısakürek'in siyasal ilişkilerine, siyasi partiler ve liderleriyle ilgili görüşlerine, Türk siyasal hayatında temas ettiği önemli kişi ve kurumlara ve sosyal-siyasal fikirlerine değinilmiştir. Tezin yöntemi doküman incelemesi ve yorumlanması yöntemidir. Bu yüzden tez çalışması hazırlanırken öncelikli olarak Necip Fazıl Kısakürek'in yüze yakın eseri arasından konuyla alakalı olan eserleri okunup analiz edilmeye çalışıldı. Bunun yanında başta akademik kaynaklar olmak üzere konuyla alakalı olabilecek diğer yan kaynaklara da ulaşıldı ve okunup analiz edilmeye çalışıldı. Doküman incelemeleri sonucunda varılan yargılara yorumcu yaklaşım sayesinde varılmıştır. Literatürde Necip Fazıl'ın siyasal yaşantısını ve ilişkilerini, dini yaşantısını, Büyük Doğu mecmuasının yayın hayatını ve politikasını ele alan çalışmalar mevcuttur. Kaynak taraması çalışmasında Ulusal Tez Merkezi-YÖKTEZ sistemi kullanıldı. Ulusal Tez Merkezi sisteminde edebiyat alanında Necip Fazıl Kısakürek'in edebi eserlerinin ve Büyük Doğu mecmuasının çok sayıda tez çalışmasına konu olduğu görülmüştür. Bunlardan sadece Büyük Doğu mecmuasını ve yayın hayatını ele alan çalışmalardan az miktarda yararlanılmıştır. Bunun yanında felsefe ve ilahiyat alanlarında yapılmış çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda genellikle Necip Fazıl'ın dini kavramlara yüklediği anlamlar, dini eserleri, dini kişiliklerle ilişkileri ele alınmıştır. Ancak alanımız siyaset bilimi olduğu için bu çalışmalar konumuz dışındadır. Siyaset bilimi doğası gereği sosyoloji bilimiyle yakın ilişkilidir. Ulusal Tez Merkezi sisteminde Necip Fazıl Kısakürek'in fikirlerinin sosyolojik analizini konu alan çalışmalar da mevcuttur. Ancak bizim tezimizin amacı, ileri sürülen bir sistemin siyasal analizini yapmak olduğu için anılan bu çalışmalar da bizim tezimizin kapsamı dışında kalmaktadır. Siyaset bilimi alanında yapılan çalışmalara bakıldığında zaman Necip Fazıl Kısakürek, İslamcılık ve muhafazakarlık ideolojileri bağlamında ele alınmıştır. Büyük Doğu mecmuası da çok sayıda çalışmaya konu olmuştur. Bu çalışmalarda ise Büyük Doğu mecmuası ve Necip Fazıl Kısakürek kavramlara yüklediği anlamlarla ve tarihsel çizgide siyasal mevzilenişleriyle ele alınmıştır. Ancak Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü'nün ileri sürdüğü devlet ve toplum tasavvurunun yapısal unsurlarının analizi daha önce çalışılmamış bir konudur. Bu tezi de Necip Fazıl Kısakürek ve Büyük Doğu mecmuasıyla ilgili literatürdeki diğer çalışmalardan ayıran unsur burasıdır. Necip Fazıl'ın zihin dünyasından olayları aydınlatabilme, kavramları açıklayabilme,

muhafazakâr-milliyetçi Türk siyasal hareketlerinin siyasal paradigmaları ifade edilmeye çalışılmış ve sonuç olarak bu tez çalışması elde edilmiştir. Tezin kavramsal çerçevesi Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü üst başlığına sığdırabildiğimiz Necip Fazıl'ın tarihsel akış içerisinde temas ettiği önemli sosyal ve siyasal konulardır. Bu zaviyeden bakıldığında tezin en önemli varsayımlarından bir tanesi şudur: Necip Fazıl Türkiye'deki İslamcı ve milliyetçi ideolojilerin fikirsel altyapılarını eleştirmesine rağmen günümüz muhafazakâr-milliyetçi siyaset çevrelerinin Türk siyasal hayatındaki sosyal-siyasal olaylara dair yaptığı atıfların çoğu Necip Fazıl'ın dönem içerisinde kullandığı argümanlarla büyük ölçüde örtüşmektedir. Bu sebeple Necip Fazıl muhafazakâr-milliyetçi siyaset çevreleri için önemli bir şahsiyettir ve İslamcı düşünce içerisinde modernleşmeye alternatif bir sistem önerisi mevcuttur. Bu bağlamda tezin bütünlüğünün sağlanması amacıyla konu Necip Fazıl Kısakürek'in fikirleri ve İdeolocya Örgüsü isimli politik tasavvuru ile sınırlandırılmıştır. Benzer görüşlere sahip olan yerli ve yabancı diğer düşünürlerin fikirlerine girilmemiş ancak konuyla temas ettikleri yerde sınırlılıkları bozmamak kaydıyla fikirlerine yer verilmiştir.

Bir düşünürün fikirlerinin iyi anlaşılabilmesi için ilk olarak hayatının, onu yetiştiren şartların neler olduğunun ve tarihsel serüven içerisinde düşünürün kimlerle ne şekilde ilişkiler kurduğunun iyi anlaşılabilmesi gerekmektedir. Tezin ilk bölümünde Necip Fazıl'ın biyografisine öz ve kronolojik bir bakış açısıyla bakılarak önerdiği siyasal sistemin zaman içerisinde zihninde nasıl şekillendiği ve bu bağlamda siyasal yaşantısına nasıl yansıdığı anlatılmaya çalışıldı. Bu kısımda özellikle Türk siyasetine hangi noktalarda ne şekilde temas ettiği Türk siyasal hayatına kronolojik bir bakış açısıyla gösterilmeye çalışıldı. Bunun yanında Büyük Doğu İdeolocyasını oluştururken hangi kaynaklardan beslendiğine de kısaca değinildi.

Son üç yüz yıllık tarihimize bakıldığı zaman entelektüel ve siyasal gündemimizi sürekli meşgul etmiş olan, bugün de meşgul etmeye devam eden ve hatta gelecekte dahi meşgul edeceği aşikâr olan bir süreç mevcuttur. Bu süreç Türk modernleşme sürecidir. Entelektüel dünyamıza katkıda bulunmuş birçok düşünürün modernleşme serüvenimize farklı yaklaşımları ve katkıları olmuştur. Bu yaklaşımlar Türk siyasal tarihinde ve Türk siyasetinde önemli bir yer işgal etmiştir. Necip Fazıl'ın bu konuda söyledikleri de kendisini neden Büyük Doğu İdeolocyasını oluşturmak zorunda hissettiğini açıklar niteliktedir. Bu bakımdan İdeolocya Örgüsü isimli eserin büyük bir kısmını Doğu-Batı muhasebesi ve modernleşme sürecimizle ilgili fikirlerine ayırmıştır. Bu itibarla tezin

ikinci bölümünde Necip Fazıl'ın Türk modernleşme sürecine ve modernleşme adına toplum ve devlet sisteminde yapılan değişikliklere, uygulanan politikalara ve bunları uygulayan kişilere ve kurumlara bakış açısı ele alınmıştır.

Siyaset olgusuna dair tartışmalar siyasetin arenasıyla ilgili boyutta devam etse de siyaset daha çok devlet kavramıyla iç içe geçmiştir. Siyaset, "devleti kim yönetecek, nasıl yönetecek, ne kadar yönetecek?" gibi sorulara cevap vermek için icra edilen bir uğraştır. Bir diğer deyişle siyaset ne için yapılır sorusuna verilebilecek en genel geçer cevap "Devleti yönetmek, yönlendirebilmek ya da yönetmeye talip olmak içindir" cevabıdır. Devlet, toplumdaki en üst siyasal örgütlenmedir. Özellikle Türk toplum yapısında devlet mefhumunun ayrı bir yeri vardır. Birçok toplumda görülmeyen biçimde devlet, Türk toplumunda çoğu zaman kutsal kabul edilmiştir. Bu kutsallığın toplumsal kabulünün sağlanması amacıyla hem milli bir takım ananelere hem de dini bir takım öğelere atıfta bulunulmuştur. Fikir dünyasında hem örfi hem de dini öğelerin çok belirgin olduğu Necip Fazıl'ın modernleşme sürecine getirdiği en büyük eleştirilerden bir tanesi de geleneksel ideal Türk devlet nizamının bozulduğu iddiasıdır. Bu itibarla İdeolocya Örgüsü isimli eserinde bu nizamı tekrar sağlayacağını iddia ettiği Büyük Doğu Devleti'nin krokisini çizmiştir. Tezin üçüncü bölümünde Büyük Doğu Devleti'nin hangi kurumların ve hangi motivasyonun üzerine inşa edildiğinin analizi yapılmıştır. Bu analiz yapılırken hem siyaset biliminde sıkça kullanılan devlet, siyaset, iktidar, toplum gibi kavramlar merkeze alınarak konu işlenmiş hem de tarih, iktisat, sosyoloji gibi siyaset bilimiyle yakın ilişkili bilim dallarının temel kuramlarına atıfta bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KISAKÜREK'İN SİYASAL HAYATI

Bir düşünürün fikirlerinin nasıl ortaya çıktığının, o düşünürün ne anlatmak istediğinin anlaşılabilmesinin ön koşulu o düşünürün kendisini tanımaktır. Bu bağlamda tezimizin omurgası olan Necip Fazıl'ın Türk modernleşmesine bakışının ve İdeolocya Örgüsünde betimlediği devlet nizamının nereden çıktığının iyi anlaşılabilmesi için bir pekiştireç olarak hayatına kronolojik olarak bakacağız. Bu bölümde Necip Fazıl'ın hayatı özellikle siyasi ilişkileri ve fikirlerinin arka planını oluşturan kaynaklar bakımından ele alınacaktır.

1.1-AİLESİ VE ÇEVRESİ

Necip Fazıl Kısakürek 26 Mayıs 1904 tarihinde İstanbul Çemberlitaş'ta bir konakta dünyaya gelmiştir. Necip Fazıl'ın doğum tarihinin kendisinin belirttiği tarihten farklı olabileceği yönünde fikirler mevcut olsa da biz onun doğum tarihini kendisinin belirttiği tarih olarak ele aldık.¹ Dünyaya geldiği konak, ilk terbiyesini aldığı dedesi Mehmet Hilmi Efendiye aittir. Mehmet Hilmi Efendi bir Osmanlı bürokratıdır. En meşhur yanı ise 34. Osmanlı Padişahı II. Abdülhamid'e düzenlenen bombalı suikastın davasını gören mahkemenin reisliğini yapmış olmasıdır. Mehmet Hilmi Efendi'nin hem tek erkek evladının tek erkek evladı olması hem de diğer torunlarına göre daha fazla zekâ belirtileri görmesi sebebiyle Necip Fazıl'la özel olarak ilgilendiği ve kaliteli bir şekilde yetiştirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Bunu daha sonra nüfuzunu kullanarak Necip Fazıl'ın öğrenim görmesini sağlayacağı okullardan anlamak mümkündür.

Necip Fazıl'ın "cici anne" diye hitap ettiği büyük annesi Zafer Hanım da yine bir Osmanlı bürokrati ve siyasetçisi olan Salim Paşa'nın kızıdır.² Necip Fazıl, büyük annesinin sanatçı kişiliğinin oluşmasında büyük katkısı olduğunu söyler. Bunun nedenini, küçük yaşlarda aşırı yaramaz bir çocuk olduğu, büyük annesinin de onun bu yaramazlıklarını bastırabilmek, onu uslandırabilmek için henüz o yaşlarda romanla tanıştırdığı, irili ufaklı pek çok tercüme roman okuttuğu ve hayal gücünün gelişmesine büyük katkısı olduğu şeklinde açıklar.³

Otobiyografik eserlerinde babası Fazıl Bey'e ait çok şey anlatmamakla birlikte babasının da bir hukukçu olduğu bilinmektedir. Eserlerinden anlaşılacağı üzere babası

¹ Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 4.

² Necip Fazıl Kısakürek, *Kafa Kâğıdı*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2013), 44.

³ Necip Fazıl Kısakürek, *O ve Ben*, (İstanbul : Büyük Doğu Yayınevi, 2013), 24.

kendisiyle fazla ilgilenmemiştir. Babasının ölüm haberini de Paris yıllarında almıştır. Bu habere üzölmek yerine kendisine düşecek olan mirasın hesabını yapacak kadar hissizliğe düştüğünü yine kendisi söyler.⁴ Annesi ise baba tarafı gibi bilinen aristokrat bir aileden değildir. Eserlerinin birçok yerinde annesine vefasını ifade ettiğı görölmektedir. İçerisinde doru atların ve Fransız mürebbiyelerin olduğı büyük bir konakta yetişen Necip Fazıl'ın, dedesinin kanatları altında refah içerisinde bir çocukluk ve gençlik geçirdiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Necip Fazıl, dedesi Mehmet Hilmi Efendinin de katkısıyla kaliteli okullarda eğitim görmüştür. Bu okullar arasında Fransız Mektebi, Amerikan Koleji ve Bahriye Mektebi gibi dönemin şartları içerisinde ancak ya çok zeki yahut aristokrat ailelere mensup olan çocukların gidebileceğı okullar mevcuttur. Bahriye Mektebinden sonra ise İstanbul Darülfünun'unda Felsefe okumaya başlamıştır. Buradan mezun olduktan sonra, Cumhuriyet'in henüz ilk yıllarında Maarif Vekâleti'nin açtığı sınavı kazanan Necip Fazıl, Cumhuriyet rejiminin Avrupa'ya eğitim için yolladığı ilk öğrenciler arasında yer almıştır. Kendi deyimiyle, "Tanzimat'tan bu tarafa Türk aydınının hayranı olduğı"Avrupa'nın kalbi mesabesindeki Fransa'ya, Paris'teki Sorbonne Üniversitesi'ne felsefe yüksek tahsiline gitmiştir. Bu üniversitenin sembol şahsiyetlerinden birisi, yine bu üniversitede eğitim gören ve burada doktora yapan ilk Türk öğrenci unvanı alan, Nurettin Topçu tarafından fikir dünyamıza aktarılan, sezgicilik akımıyla ünlü Fransız filozof Henry Bergson'dur. Necip Fazıl'ın da felsefî alt yapısı ve görüşlerini savunurken kullandığı metot dikkate alındığı zaman Bergson'cu felsefeyi benimsediğı söylenmektedir.⁵ Necip Fazıl Paris'te Avrupa yaşamıyla tanışmış ve son derece bohem bir hayat sürmüştür. Buradaki öğreniminde başarısız olmuş ve tekrar İstanbul'a dönmüştür.⁶

Necip Fazıl'ın okuduğı bu okullarda ders aldığı ve etkilendiğı hocaları arasında dönemin önemli isimleri vardır. Bu isimler arasında Demokrat Parti döneminde Diyanet İşleri Başkanlığı da yapan Ahmet Hamdi Aksekili, meşhur edebiyatçı Yahya Kemal Beyatlı, siyasetçi ve yazar Hamdullah Suphi Tanrıöver gibi şahsiyetler mevcuttur.⁷ Bunun yanında okul arkadaşları ilerleyen yıllarda dönemin şairleri, edebiyatçıları, gazetecileri ve siyasileri gibi kamuoyunu etkileyen ve dönemin entelijansiyasını

⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbiâli*, (İstanbul : Büyük Doğı Yayınevi, 2015), 31.

⁵ Funda Çoban, "İslamcılığın Fikri Taşıyıcısı Olarak Türkiye Siyasi Hayatında Necip Fazıl". *Mülkiye Dergisi*, (2015): sy.39, 71.

⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *O ve Ben*, (İstanbul : Büyük Doğı Yayınevi, 2013), 29,39,60.

⁷ Kısakürek, *Age*, 40.

oluşturan isimler olmuşlardır. Hatta dönem edebiyatçılarının neredeyse tamamıyla iyi veya kötü, bir şekilde münasebeti olmuştur.

Necip Fazıl, kendi hayatındaki bir şahsiyeti tanıdığı diğer bütün kişilerden üstün tutar. Bu kişi Nakşibendî Tarikatı şeyhlerinden Abdulhâkim Arvasi'dir. Necip Fazıl'a göre onun mücadele sahasına atılmasının ve Türkiye'de ona göre yanlış giden bazı şeyleri düzeltmeye çalışmasının en büyük müsebbibi bu kişidir.⁸

Buraya kadar anlatılanlardan anlaşılacağı üzere Necip Fazıl'ın hem ailesi hem de ilişki halinde bulunduğu çevresi Osmanlı ve Cumhuriyet elitlerinden, toplumun fikir hayatına ve sosyal-siyasal tartışmalara mihrak olan şahsiyetlerden oluşmaktadır.

1.2-ÇALIŞMA HAYATI

1.2.1-Banka Memuriyetleri

Necip Fazıl bazı bankalarda çeşitli kademelerde ve çeşitli şehirlerde kısa sürelerle çalışmıştır. Bu bankalar arasında Felemenk Bahr-i Sefid Bankası, Osmanlı Bankası ve İş Bankası gibi bankalar, görev yaptığı şehirler arasında Ceyhan, Giresun, Trabzon, Edirne gibi Anadolu şehirleri bulunmaktadır. Görev yaptığı kademeler ise vezne memurluğu ile başlayıp banka müfettişliğine kadar uzanmıştır. Bu görevlerinden çok çabuk sıkılan Necip Fazıl, görev yaptığı şehirlerde taşra hayatıyla tanışmıştır. Hatta yine kendi deyimiyle bu şehirlere Anadolu hayatını tanımak maksadıyla gitmiştir.⁹ Daha sonra memurluğu bırakıp Babîâli'de yazın dünyasına girmesinin nedenlerinden birisi olarak İstanbul'un hareketli hayatına aşina olan Necip Fazıl'ın Anadolu'daki monoton hayatı sıkıcı bulmuş olması sayılabilir. İş Bankasındaki görevlerine ise dönemin İş Bankası Genel Müdürü daha sonranın Demokrat Parti kurucularından ve üçüncü Cumhurbaşkanı Celal Bayar sayesinde tayin edilmiştir.

1.2.2-Yazın Dünyası ve Büyük Doğu

Necip Fazıl yazın dünyasına henüz daha çocuk sayılabilecek yaşlarda Tercüman gazetesinin edebiyat ekine yazmış olduğu şiirlerini göndererek giriş yapmıştır. Daha sonra Cumhuriyet'in ilk yıllarında sırasıyla Yeni Mecmua, Anadolu Mecmuası ve Milli Mecmua gibi gazetelerde şiirleri yayınlanmıştır. Daha üniversite yıllarında öğrenciyken Türk edebiyatının en önemli isimlerinden birisi olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun idaresindeki Yeni Mecmua'da şiirleri yayınlanmıştır. Bu mecmuanın hususiyeti o yıllarda büyüktür. Çoğu Türk düşünce ve edebiyat dünyasına yön veren kalemlerden

⁸ Kısakürek, *Age*, 129.

⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbiâli*, (İstanbul : Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 69.

oluşan Yeni Mecmua'da o yaşlarda isminin geçmesi bile çoğu çevrelerce kendisinin kabul edilmesine sebeptir.¹⁰

Kendisine esas şöhreti getiren ise Hayat Mecmuası olmuştur. O yıllarda Hayat Mecmuası'nı Tatar Osman isimli bir maarifçi yönetmektedir ve bu mecmua Maarif Vekâleti'nin kontrolünde çıkmaktadır. Necip Fazıl'ın ikinci unvanı olarak gösterilen¹¹ "Kaldırımlar Şairi" unvanını almasına sebep olan "Kaldırımlar" isimli şiiri bu gazetede çıkmıştır. Necip Fazıl'ın şiiri ustalıklı kullanmasının dönemin şiir anlayışına yön verdiği söylenmektedir.¹²

Necip Fazıl Avrupa tahsilini yarım bırakıp yurda döndükten hemen sonra, daha önce talebelik yıllarında muharrir olarak çalıştığı Vakit gazetesinde çalışmaya başlamıştır. Paris'ten dönerken gemide rastladığı ve o sıralar dünya kamuoyunun merak ettiği hatta İngiliz Times gazetesinin üzerine ödül koyduğu Mısır prensinin içerisinde yer aldığı bir hadiseyi ilk elden Vakit gazetesine aktararak dünyanın merak ettiği bir haberin ilk olarak Türkiye'den duyurulmasını sağlamış ve gazetecilik mesleğine iddialı bir başlangıç yapmıştır.¹³

Bunlardan başka, aralarında bizzat kendisinin de çıkarttığı sayıları ondan fazla olan gazete ve dergilerde edebi eserleri ve günlük politik yazıları yer almıştır. Bu gazete ve dergilerin en önemlileri arasında; Türk Yurdu, Ağaç, Varlık, Çınaraltı, Serdengeçti ve Türk Edebiyatı gibi dergi ve mecmualar bulunmaktadır.¹⁴

Yazın dünyasında en fazla ses getiren yayın ise politik tasavvuruyla aynı ismi verdiği Büyük Doğu mecmuasıdır. Bu mecmua defalarca kez kapatılmış bu yüzden sık sık yayın politikası değişmiştir. Bu sebeple bazen günlük olarak çıkarken bazen haftalık ve aylık olarak da çıktığı görülmüştür. Büyük Doğu mecmuasının yayın hayatının dalgalı bir seyir izlemesinde dönemin sosyo-politik olayları önemli bir etkidir.¹⁵ Bunun yanında Necip Fazıl'ın keskin dilinin, sert muhalefetinin ve bu muhalefeti

¹⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Kafa Kâğıdı*, (İstanbul : Büyük Doğu Yayınevi, 2013), 187.

¹¹ Ahmet Cuma, "Rainer Maria Rilke ve Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde İmgesel Anlatım Biçimleri", (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2002), 61.

¹² M. Orhan Okay, *Necip Fazıl Kısakürek*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1987, 24.

¹³ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 39.

¹⁴ Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 9.

¹⁵ Ziya Kılıç, "Büyük Doğu Mecmuasının Yayın Hayatına Başlaması, Yapısı, Yayın Politikası, Sosyal ve Siyasal Görüşleri", (Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2006), 13.

sonucu aldığı hapis cezalarının da mecmuanın yayın hayatına etkisinin olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.¹⁶

Büyük Doğu mecmuası edebiyat, gazetecilik ve tarih alanlarında birçok akademik çalışmaya konu olmuş, yakın siyasi tarihimizin önemli yazılı kaynaklarından birisidir. Ancak bu çalışmaların hiç birisinde Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü'nün yapısal unsurları bağlamında ele alınmamıştır. Bu bakımdan değinilmeden geçilmemesi, üzerinde muhakkak durulması gereken bir konudur. Bu mecmuada Necip Fazıl, ülkenin içerisinde bulunduğu sosyal, siyasal ve iktisadi durumu değerlendirmiş, bazen siyasileri hicveden şiirler kaleme almış, zaman zaman ihtisası gereği felsefi ve İslami konuları ele almış ve tezimizin konusunu teşkil eden İdeolocya Örgüsü'nü ilk kez bu mecmuada yayınlamaya başlamıştır. Mecmua toplamda otuz beş yıllık bir yayın hayatına sahiptir. Bu otuz beş yılda toplam on yedi devre halinde çıkmıştır. Yayın hayatının her yön değiştirişi yahut kesilişi bir devreyi ifade etmektedir. Büyük Doğu mecmuası 1943 yılının eylül ayında yayın hayatına başlamış, 1978 yılının haziran ayında son sayısı çıkmıştır. Necip Fazıl'ın yazılarını ve edebi eserlerini yayınladığı diğer gazete ve dergilerin aksine, Büyük Doğu'yu kendisi yönetmektedir. Kendi deyimiyle mecmuasını fikrinin emrine vermiştir. Mecmua çok geniş yelpazeli bir yazar kadrosuna sahiptir. Cumhuriyet döneminin önemli yazarları bu mecmuada yazılarını paylaşmışlardır. Özellikle ilk çıkmaya başladığı yıllarda, kendisinin "iptidai devre" olarak adlandırdığı dönemde komünizmden faşizme oradan liberalizme kadar farklı ideolojileri benimseyen yazarların yazılarını yayımladığı görülmektedir.¹⁷ Bu kadar geniş yelpazeli bir yazar kadrosuyla birlikte çalışmasının sebebini de onların şöhretlerinden faydalanıp mecmuasının okunurluğunu artırmak, reklamını yapmak olarak açıklar. Bununla birlikte bir parantez açarak, bu yazarların ideolojik yazılarından daha çok diğer alanlardaki yazılarına yer vererek mecmuasında ideolojik herhangi bir propagandaya yer vermeden kendi davası uğrunda kullandığını da yani mecmuayı benimsediği çizginin dışına çıkartmadığını belirtir. Bunun yanında bu ilk başlangıç döneminde, tek parti iktidarının bazı konularda basına uygulamış olduğu sansür gereği birçok konuyu örtülü bir biçimde ele aldığı görülmektedir.¹⁸

¹⁶ Nazan Üstün, "Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi", (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 9.

¹⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 264.

¹⁸ Kısakürek, *Age*, 265-280.

Büyük Doğu isminin nereden çıktığı da alakaya değer bir konudur. 1938 yılında dönemin hükümeti, Mehmet Akif Ersoy'un yazmış olduğu ve milli mücadele yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde milli marş olarak kabul edilen İstiklâl Marşı'ndan, İslami öğeler içerdiği gerekçesiyle rahatsızdır. Bunun için yeni ve daha lâik/seküler bir milli marş yazdırılmak istenmektedir. Hatta bu amaçla Ulus gazetesi bir müsabaka bile açmıştır. O yıllarda şiiri çok ön planda bulunan Necip Fazıl'a bizzat Falih Rıfkı Atay bir milli marş yazmasını rica etmiştir. Necip Fazıl da ucunda para ödülü olduğu, yani sanatını satmak istemediği ve Akif'in ruhaniyetine ve sanatına saygısı olduğu gerekçesiyle bunu kabul etmemiştir. Ancak Falih Rıfkı'nın yoğun ısrarlarına dayanamamış ve Büyük Doğu Marşı¹⁹ isimli şiiri yazmıştır. Şiir çok beğenilmiş, şairler ve münekkitler tarafından üzerine yazılar yazılmıştır. Şiir tam Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk'e sunulmak üzereyken Atatürk hastalanmış ve sonrasında vefat etmiş, bu yüzden yeni milli marş projesinin devamı gelmemiştir.²⁰ Ancak Necip Fazıl bu şiiri kendi ideolojisinin marşı kabul etmiş ve mecmuasına bu ismi vermiştir.²¹

1.3-SİYASİ HAYATI VE SİYASİ İLİŞKİLERİ

Siyasi Partiler demokrasinin ve siyasal yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu kısımda Necip Fazıl'ın temas kurduğu ve Türk siyasal hayatında yer edinmiş siyasi partiler ve siyasi şahsiyetler özelinden, onun siyasal yaşantısını ele alacağız. Ancak daha öncesinde onun siyasal partiler hakkındaki görüşlerine kısaca değinmekte yarar vardır. Zira bu durum biraz ileride göreceğimiz son derece değişken siyasal yaşantısını açıklamakta önemli bir etken olacaktır.

Necip Fazıl, parti mefhumunun bizdeki yansımaları tarihsel olarak ele alır. Bu bakımdan işi "Genç Osmanlılara" kadar götürür. Kronolojik olarak Genç Osmanlıları, İttihat ve Terakki Fırkası'nı ve Cumhuriyet Halk Partisi'ni Türk tarihinin önemli oluşumları olarak görmektedir. Ancak onları önemli atfedişleri demokratik bir bağlılıktan değil de tarihin seyrini değiştirdikleri gerekçesiyledir. Hatta bu hareketlerin tamamını ağır bir biçimde eleştirir. Eleştirisini bu partilerin başarıları ya da başarısızlıkları üzerinden yapmaz. Ona göre esas mesele, bu partilerin sembol şahsiyetlerinin ve kadrolarının neden bir partiye ihtiyaç duyduklarını bilmemeleridir. Hatta bu kadroların

¹⁹ EK-1: Büyük Doğu Marşı.

²⁰ Nurullah Çetinkaya, *Milli Eğitim Bakanlığı İstiklal Marşını Değiştiriyor*, erişim tarihi:24.06.2019 <http://blog.milliyet.com.tr/milli-egitim-bakanligi-istikl-1-marsini-degistiriyor-/Blog/?BlogNo=432951>

²¹ Necip Fazıl Kısakürek, *O ve Ben*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2013), 172.

insan, toplum ve dünya görüşleri bile yoktur. Bu bakımdan toplumun sorunlarına çareler bulabilmeleri, toplumsal yaralara merhem olabilmeleri ona göre imkânsızdır.²²

Bu konudaki bir diğer eleştirisini de şu şekilde geliştirir: Necip Fazıl'da Batıdan ithal edilen her türlü kurumu ve bu kurumları ithal eden ve destekleyen şahısları eleştiri hali mevcuttur.²³ Aslında eleştirisinin ana nedeni bu kurumların Batıda ne mana ifade ettiğinin anlaşılmasından sadece kopya edilerek alınmasıdır. Ona göre Batı'nın dertlerine çare olan kurumların hepsinin bizdeki dertlere de çare olacağı muammadır. Bu yüzden Batıdan kopya ederken hiç olmazsa bu kurumların Batıda ne işe yaradığının bilinmesi gerekmektedir. Ayrıca partilerimizde siyaset yapıp toplumun gidişatına yön vermeye çalışan şahısların öncelikle bir nefis muhasebesi yapmaları gerektiğini savunur. Bu bakımdan siyaset yapıp ülke yönetiminde söz sahibi olmuş çoğu şahsiyeti örtülü olarak eleştirdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bütün kurumlarda olduğu gibi parti kurumu da bizim münevverlerimiz tarafından, toplumun içerisinden fişkırtılmadığı için satılabilir bir anlayışla sadece kopya ederek ne dertlerimize çare olacağı ne de bizi bir yere götüreceği kanaatindedir.²⁴

Yine bu bakımdan Türk siyasal sistemini eleştirir. Ona göre madem Batıyı taklit makamındayız, madem Batıdaki kurumları kendimize kopya ediyoruz o halde sadece görüntüsüyle değil içeriğiyle de bir montaj gerçekleştirilmelidir. Örneğin Batı siyasetinde varlık gösteren Hıristiyan Demokrat, Hıristiyan Sosyalist partilerin yerine Türkiye'de Müslüman Demokrat, Müslüman Sosyalist gibi partiler kuralım. Ancak kanunen İslami esaslar üzerine parti kurulamayacağı yasağı var olduğunu vurgulayarak herhangi bir siyasi partiyi mensubiyet derecesinde benimseyerek desteklemediğini, ancak kötünün iyisi/ehven-ül şer-bakış açısıyla bir takım alternatiflere yönelebileceğini, bunun da zaten kaçınılmaz olan ölümün daha zorundansa daha kolayını seçme işinden başka bir şey olmadığını vurgular.²⁵

Necip Fazıl Kısakürek'in siyasi hayatı son derece dalgalı bir seyir izler. Hayatı boyunca birçok siyasi partiyle ve bu partilerin lider ve sembol şahsiyetleriyle ilişki halinde bulunmuştur. Bu ilişkiler belki de Türk siyasal hayatının en dalgalı dönemlerine denk gelmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi, Demokrat Parti, Adalet Partisi, Milli Nizam Partisi/ Milli Selamet Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi gibi Türk siyasal hayatının

²² Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 286.

²³ Ziya Kılıç, *Büyük Doğu Mecmuası'nın Yayın Hayatına Başlaması, Yapısı, Yayın Politikası, Sosyal ve Siyasî Görüşleri (1943-1951)*, (Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, 2006), 27.

²⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Türkiye'nin Manzarası*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 78.

²⁵ Kısakürek, *Age*, 85.

önemli partileriyle ve bu partilerin liderleriyle ilişkileri mevcuttur. Necip Fazıl'ın bütün bu siyasi partilerle olan ilişkilerinin sonucunda hayal kırıklığı yaşadığını söylemek yanlış olmaz. O, bu partilerin neredeyse tamamını kendi idealleri uğrunda kullanmaya çalışmış ancak bunda başarılı olamamıştır. Bu bölümde Necip Fazıl'ın ilişki kurduğu siyasal partiler ve siyasal hareketlerle olan ilişkilerini kronolojik olarak ele alacağız.

1.3.1-Cumhuriyet Halk Partisi'yle Olan İlişkileri

Cumhuriyet Halk Partisi 9 Eylül 1923'te "Halk Fırkası" adıyla kurulmuştur. İlk Genel Başkanı Mustafa Kemal Atatürk'tür. Siyasi felsefesi Atatürk'ün altı temel ilkesi üzerine kurulmuştur. Partinin ismi ilk olarak 1924 yılında Cumhuriyet Halk Fırkası olarak daha sonra 1935 yılında Cumhuriyet Halk Partisi olarak değiştirilmiştir.²⁶

Necip Fazıl öz itibariyle Cumhuriyet Halk Partisi'ne ve onun politikalarının büyük çoğunluğuna karşıdır. Bu karşıtlığını Büyük Doğu mecmuasında ve diğer eserlerinde birçok defa ele almıştır. Ona göre CHP Türk'ün ruh kökünü kazımaya niyetli, Batı mukallidi bir siyasi partidir. Yaptığı reformların/devrimlerin hemen hepsi köksüz ve taklitçidir. Bu bakımdan Türk'ü kurtarma davası adına yürüttüğü politika aslında Türk'ü yok etme, kökünü kazıma politikalarıdır. CHP'nin yönetici kadrosu da, Türk'ü madde planında kurtardıktan sonra, mana planında yok oluşun eşiğine getirmiştir. Burada Türk modernleşme sürecinin Cumhuriyet sonrası ayağına fikrîsel temelli bir eleştiri olduğu görülmektedir. Zaten her fırsatta Tanzimat dönemiyle birlikte başlayan Batılılaşma/modernleşme hareketine ağır eleştiriler getirmektedir. Bu eleştirilerden Cumhuriyet dönemi modernleşme sürecinin idareci kadrosu CHP de nasibini almıştır.²⁷

CHP'ye ve yürüttüğü politikalara getirdiği bu ağır eleştirilere rağmen, Necip Fazıl Kısakürek'in CHP'den iki kez milletvekilliği için aday olduğu (ona göre gösterildiği) görülmektedir. İlk adaylık İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı sıralarda görülmektedir. O sıralarda Necip Fazıl Son Telgraf gazetesinde yazarlık yapmaktadır. Gazetenin sahibi ve Başvekil/Başbakan Refik Saydam, açık mebusluklardan birisine Necip Fazıl'ı uygun bulduğunu ve onu milletvekili olarak görmek istediğini söyler. Ancak Necip Fazıl'ın ismi, Cumhurbaşkanı ve CHP Genel Başkanı İsmet İnönü tarafından listeden çıkarılmıştır. İkinci adaylık ise bir sonraki seçim döneminde 1941

²⁶Cumhuriyet Halk Partisi, *CHP Tarihi*, erişim tarihi: 4 Aralık 2018, <https://www.chp.org.tr/haberler/chp-tarihi>

²⁷Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 16.

seçimleri için olmuştur. O yıllarda CHP genel sekreteri olan ve Necip Fazıl'ın İttihatçı akrabalarıyla dostluğu bulunan Memduh Şevket Esenal Necip Fazıl'ı milletvekilliği için CHP'den aday adayları listesine almış, ancak tekrardan İsmet İnönü eliyle ismi listeden silinmiştir.²⁸

Atatürk döneminin son ve İnönü döneminin ilk başvekili Celal Bayar'dır. İsmet İnönü cumhurbaşkanı olduktan kısa bir süre sonra Celal Bayar'ı istifaya davet etmiş yerine Refik Saydam başvekil olarak tayin edilmiştir. Necip Fazıl'ın ilk çıkarttığı ve politikadan uzak saf sanat anlayışıyla ele aldığı "Ağaç mecmuası" bizzat Celal Bayar'ın yardımıyla çıkmıştır. Bundan dolayıdır ki İnönü'nün gözünde Necip Fazıl, Celal Bayar'ın adamıdır ve İnönü tarafından tutulmamasının sebeplerinden birisinin de bu olduğu söylenebilir.²⁹

Aslında Necip Fazıl'ın tutumunda şahıslara ayrı fikirlere ayrı muamele yaptığını görebiliriz. Örneğin İsmet İnönü Cumhurbaşkanı olduğu zaman Necip Fazıl ilk başlarda İnönü'yü destekler bazı yazılar yazmıştır.³⁰ Bu yazılarında Cumhuriyeti kuran kadronun gerçekleştirdiği devrimlere/inkılâplara³¹ eleştiri sunarken, İnönü'nün bu yanlışlıkları giderebilecek birisi olduğunu, toplumun hakiki gereksinimlerini görebileceğini, toplumun kendisinden bunu beklediğini vurgulamıştır. Ancak İnönü onun istediği/benimsediği gibi bir politika yürütmeyip, inkılâpları derinleştirici bir politika izleyince Necip Fazıl'ın İsmet İnönü'ye tutumu düşmanlık derecesine varmıştır. Hatta o kadar ki, ileride çıkaracağı Büyük Doğu mecmualarından birine kulak resmi çizdirip, "Başımıza Kulak İstiyoruz" manşeti atmıştır.³² Burada hem bizzat müşahede ettiği İnönü'nün kulaklarının az duymasından,³³ hem de memlekette olan bitenden bihaber olduğundan dem vurmaktadır. Bu başlığı attıktan sonra da Büyük Doğu mecmuası örfi idare tarafından kapatılmıştır.

Yukarıda da değinildiği üzere, İsmet İnönü haricinde CHP içerisinde önde gelen bazı isimlerle Necip Fazıl'ın münasebetlerinin olduğu görülmektedir. Başvekiller

²⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 257.

²⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 39.

³⁰ Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 16.

³¹ Necip Fazıl 'devrim ve inkılap' kavramlarının birbirinden çok farklı kavramlar olduğunu söyler. Ona göre devrim adı üzerinde devirmekten devşirilen bir kelimedir ve yıkmaktan sonrasını getiremeyen bir kavramdır. İnkılâp ise var olanı yıksa bile yerine yenisini inşa etmeyi de içerisinde barındıran bir kavramdır. Bu mefhumları bile ele alırken modernleşmeye ve onun dildeki yansımalarına bir eleştiri yaptığı görülmektedir.

Bkz: Necip Fazıl Kısakürek, *Dünya Bir İnkılâp Bekliyor*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2009), 10.

³² EK-2: 13 Aralık 1946 Tarihli Büyük Doğu Dergisi Kapağı.

³³ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 263.

Recep Peker, Refik Saydam, Şükrü Saraçoğlu, CHP Genel Sekreteri Memduh Şevket Esenal, meşhur Maarif Vekili Hasan Ali Yücel, dönemin ve Türkiye'nin ilk Çalışma Bakanı daha sonranın ise Başbakanı Sadi Irmak gibi isimlerle dostluğu ve münasebeti olduğu görülmektedir.³⁴ Fakat tek parti iktidarının sonlarına ve Demokrat Parti kuruluşunun başlarına doğru bu sayılan isimlerle ve Necip Fazıl'ın bu alanda ne kadar dostluğu varsa neredeyse tamamıyla arasındaki uçurumun açıldığı görülmüştür. Bu farklılaşmada Büyük Doğu'da yazdıklarının ve inkılâplara sert muhalefetinin başlıca faktörlerden olduğunu söylemek yanlış olmaz.

Bu ayrışmada komünizme ayrı bir yer vermemiz gerekmektedir. Necip Fazıl bütün siyasal ideolojilere karşı durmuş bir isimdir. Bu karşıtlığın en başında da komünizm karşıtlığı yer almaktadır. Ona göre CHP komünistlerin yuvalandığı bir partidir. Hatta Türkiye gündeminde büyük yeri bulunan Köy Enstitüleri gibi bir takım kurumlar, Batı klasiklerinden yapılan ve beğenmediğini dile getirdiği çeviriler, ansiklopedi gibi çalışmalar CHP'ye yanaşmaya/sızmaya çalışan komünistlerin kendilerini yerleştirme/kurumsallaştırma çalışmalarıdır.³⁵ Ona göre Köy Enstitüleri Türk gençliğinin mayasını bozmaktan başka bir işe yaramayan bir oluşumdur. Bugün Türkiye'deki merkez-muhafazakâr siyaset çevrelerinin de Köy Enstitüleri konusunda benzer fikirde olduğunu söylemek yanlış bir iddia olmayacaktır. Batı klasikleri çevirileri ise orijinalleri anlaşılamamış basit kopyalardır. Çeviri sadece kelimelerin çevrilmesiyle yapılmamalı, anlatımın ruhunun da yansıtılması gerekmektedir. Burada Necip Fazıl CHP üst yöneticilerini bizzat komünist olmakla suçlamıyor ancak onları komünist kadroların etkileri altında kalmakla suçluyor.³⁶

1.3.2-Demokrat Parti ile Olan İlişkileri

Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi içerisinde Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü gibi bir grup milletvekilinin başta iktisat politikaları olmak üzere parti politikalarına itiraz etmeleri ve eleştirmeleri sonucu ortaya çıkan bir takım gelişmeler akabinde 7 Ocak 1946 tarihinde Celal Bayar önderliğinde kurulmuştur.³⁷

³⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 9-32.

³⁵ Ertuğrul Meşe, "Türk Sağında Köy Enstitüleri Algısı", *Asya Studies Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sy.1 (2017), 83.

³⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 256.

³⁷ Enis Şahin, Bilal Tunç, "Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Mücadelesi (1945-1947) ", *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, S.2 (2015), 34.

Demokrat Parti Türk siyasal hayatında önemli bir yere sahiptir. Başarısız olan çok partili siyasal hayata geçiş denemelerinin ardından, yine CHP'nin içerisinde çıkan muhalif bir grup DP'yi kurdu. Necip Fazıl'ın Demokrat Parti'ye bakışıyla Adnan Menderes'e bakışı çok farklıdır. DP'nin kuruluşunu ilk duyduğu anda verdiği tepki, Türk siyasal hayatında süregelen bir tartışmanın taraflarından biri olduğunu gösterir. Ona göre DP bir "muvazaa partisidir/muvazaalı partidir". Malum tartışmalara göre³⁸ Celal Bayar ve İsmet İnönü partinin hangi temeller üzerine kurulacağı ve hangi politikayı takip edeceği üzerinde bizzat anlaşmışlar, bu yüzden İnönü DP'nin kuruluşuna müsaade etmiştir. Yine de DP ile CHP'nin bilerek olmasa bile doğal bir biçimde muvazaalı olduğunu ileri sürer. Bu yüzden Büyük Doğu mecmuasında "Ha Ali Hoca, Ha Hoca Ali" manşeti atarak CHP ve DP'nin birbirine zıt gibi görünse de bu tezdin sadece şahsi problemlerden kaynaklı olduğunu, bu partilerin kadroları, programları ve ideolojileriyle benzer olduklarını bu yüzden ülkeyi bir yere götüremeyeceklerini vurgulamaya çalışmıştır. Kurucu kadronun tamamının CHP içerisinde, yani aynı gelenekten/fikir sisteminden geldiklerinden kanaatle DP'nin CHP'den bir farkının olmayacağını düşünmektedir.³⁹

CHP içerisinde ıslahat yapmayı ve memleketin kötü gidişatına dur demeyi amaçlayarak yola çıkan ve bunun için siyasal tarihimize "dörtlü taktir" isimli belgeyle adlarını kazıyan Celal Bayar, Fuat Köprülü, Refik Koraltan ve Adnan Menderes'i temelden bir fikir sahibi olmadıkları, sadece zaten içi boş olan CHP tezine antitez oldukları için eleştirir. Hatta bu noktada, CHP içerisindeki bu kaynaşmayı da Amerika'ya ve onun emrettiği zoraki hürriyet ve demokrasiye bağlamaktadır. Yani Necip Fazıl'a göre çok partili siyasal hayata geçişimizin bir göstergesi olarak parti içerisinde bu reform istekleri daha yüksek sesle seslendirilmektedir ve aslında İsmet İnönü bunları bastırabilecekken, sırf Amerika tam demokratik sisteme geçmemizi istediği için açılan isyan bayrağına kayıtsız kalmaktadır.⁴⁰

Hadiselerin devamında Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan CHP'den ihraç edilmiş, Celal Bayar ise politik bir manevra yaparak milletvekilliğinden istifa etmiş ve CHP'den ihraç edilmesinin önünü kapatmıştır. Zaten Necip Fazıl'a göre CHP Celal Bayar'ı ihraç etmekte pek isteksizdir. Tam bu sıralar Adnan Menderes ve

³⁸ Aydın, Ayşe, "Demokrat Parti'nin Kuruluşunun İlk Yıllarında Parti İçinde Meydana Gelen Hizipleşme ve Müstakil Demokratlar Grubu", *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, sy.19 (2014), 274.

³⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 286.

⁴⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 47-48.

CHP milletvekillerinin mecliste giriştikleri polemik ve Adnan Menderes'in rakiplerini gayet sakin bir üslupla kürsüde alt edişi yani iyi bir polemikçi oluşu Necip Fazıl'ın dikkatini çekmiştir. Zaten Fuat Köprülü ve Refik Koraltan'ın politik tutumlarını ve kişisel yeteneklerini zayıf ve muhalefet mizaçlarını kırılğan gören Necip Fazıl, Celal Bayar'ın liberal ve demokrat olduğunun farkındadır ve onun kendi davasından/ideallerinden yana saf tutması için çaba harcadığını, bunun için memleketin sorunlarını onunla tartıştığını ve kendi çözüm önerilerini ona empoze etmeye çalıştığını söylemektedir. Ancak ondaki politik tutumu değiştiremeyeceğini anladığı için Demokrat Parti'nin dört kurucusundan sadece Adnan Menderes'te ümidi kalmıştır. Ancak şaibeli 1946 seçimlerinin ardından DP tarafından yükseltlen "sine-i millete avdet" seslerinden çabuk vazgeçilmesi ve bu kararda Celal Bayar'la birlikte başkarakter olan Adnan Menderes'in bir halk ayaklanması başlatamaması sebebiyle karakterini zayıf görmektedir. Hatta bu zayıflığın onun sonunu getiren 27 Mayıs ihtilal hareketine kadar devam edeceğini ve bu yüzden sonunu hazırlayacağını vurgular.⁴¹

Şahısları ve oluşumları/kurumları/kadroaları kendi davası/idealleri uğruna kullanmaya çalıştığını hiçbir zaman saklamayan Necip Fazıl, Demokrat Parti meselesine de aynı gözle bakar. Ona göre DP tabiatı itibariyle fikirsiz bir oluşum olsa da, CHP'ye ilk ciddi karşı duruş, ilk teşkilatlı muhalefet olduğu için DP'yi ümit beslenebilir görmektedir.⁴² 1949 yılında yayınladığı bazı eserler yüzünden hapisaneye atılmıştır. Tek kurtuluşu olan basın affını CHP'nin çıkartması ihtimalini sıfır bile görmez. 1946 seçimlerinden hareketle 1950 seçimlerinde de CHP'nin alicengiz oyunları çevirip iktidarı elinde tutacağına inanmaktadır. Bu yüzden DP'nin iktidara gelme ve dolayısıyla basın affı çıkartma ihtimali olmadığını düşünür. Ancak düşündüğü gibi olmaz. 1950 yılında yapılan seçimlerde DP tek başına iktidara gelir ve ilk iş olarak basın affı çıkartır. Bu aftan ilk yararlanan isimlerden birisi de Necip Fazıl olur.⁴³

Demokrat Parti iktidarının başlarında Necip Fazıl, kendisinin de içinde bulunduğu millet kadrosunun Adnan Menderes'e dair fazlaca bir fikir sahibi olmadığını, bu bakımdan Adnan Menderes'in toplumun gözünde "sarı çizmeli Mehmet ağa" olduğunu söyler.⁴⁴ Henüz daha işin başlarında bütün DP gibi Adnan Menderes'in de Celal Bayar'ın tesiri/kontrolü altında olduğunu düşünür. Ancak Celal Bayar'ın

⁴¹ Kısakürek, *Age*, 55-62-91.

⁴² Kısakürek, *Age*, 113.

⁴³ Kısakürek, *Age*, 121.

⁴⁴ Kısakürek, *Age*, 130.

cumhurbaşkanı oluşu, Adnan Menderes'in de başbakanlıkla birlikte DP genel başkanı oluşu dengeleri biraz da olsun değiştirir. Özellikle Menderes'in nutukları onun liderlik özelliğinin ve karizmasının ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bu bakımdan Celal Bayar karşısında dengeyi eşitlediğini düşünür. Ancak Necip Fazıl, Celal Bayar ve Adnan Menderes'in partide aynı anda söz hakkına sahip olmalarına rağmen bu ikilinin birbirleriyle mücadele etmeyi hiçbir zaman tercih etmediklerini söyler.⁴⁵

Hapisten çıktıktan sonra tekrardan Büyük Doğu mecmuasını çıkartmaya başlar ve aynı zamanda Büyük Doğu Cemiyeti'ni kurar. Cemiyetin tüzüğünü bir siyasi parti programı gibi hazırlar. Cemiyet adına Anadolu'da konferanslar verir ve konferans verdiği bazı şehirlerde cemiyetin örgütlenmesini sağlar. Büyük Doğu mecmuasında yazdığı bazı yazılarla da seçimlere girmeye hazırlandıkları mesajını verir. Bir taraftan da Büyük Doğu mecmuasında Demokrat Parti'yi ve politikalarını da eleştirmeye devam eder. Bunun akabinde bir kumarhane baskını meselesiyle adı gazetelere çıkar. O, bu işin bir hükümet tezgâhı olduğunu ve kendisine üst düzey bir komplo kurulduğunu iddia eder.⁴⁶

Demokrat Parti'nin onu bir kumarhane komplosuyla milletin gözünden düşürmeye çalıştığını iddia eden Necip Fazıl, bu hususta Adnan Menderes'e bir şey söylemez. Bu komplonun Menderes'in iradesi dışında DP içerisindeki bazı güçler tarafından organize edildiğini düşünür. Hatta Menderes'in bazı icraatları Necip Fazıl'ın hala kendisine dair ümit var olmasını sağlar. Menderes'in iktidara gelir gelmez Türkçe okunan ezanı asli dili olan Arapçaya çevirmesi, din derslerinin okullarda okutulması gerektiği ve din adamı yetiştirme okullarını açacağını vaat etmesi, radyolardan Kuran-ı Kerim okunması gibi eylemleri Necip Fazıl'ın Menderes'e bakışını değiştirir. Ancak hepsinden daha önemlisi Menderes'in İzmir'de yaptığı, "artık dinin baskı altında olmayacağı, Türkiye'nin bir Müslüman devleti olduğu ve buna göre idare edileceği" açıklaması Necip Fazıl'ı şoka uğratır. Sadece Necip Fazıl değil, tek parti iktidarı dönemi içerisinde baskılanan İslamcı mütefekkirlerin birçoğu, Menderes'in bu hamleleriyle seslerini yükseltmeye başlamışlardır.⁴⁷ Menderes bu sözleri Necip Fazıl'ın hiç beklemediği bir anda sarf etmiştir. Yine de tereddütle yaklaşırsa bile bu sözleri kim söylerse söylesin onun yanında bulunması gerektiğini düşünür. Bununla beraber

⁴⁵ Kısakürek, *Age*, 238.

⁴⁶ Kısakürek, *Age*, 192.

⁴⁷ Funda, Çoban, "İslamcılığın Fikir Taşıyıcısı Olarak Türk Siyasal Hayatında Necip Fazıl" *Mülkiye Dergisi*, sy.39 (2015), 65.

Menderes'in zengin bir aileden gelmesi, sonradan görme olmaması, makam mevki düşkününü olmaması yani Anadolu çocuğu olduğu gibi gerekçelerle DP'nin diğer üst düzey yöneticilerinden ayrıldığını düşünmektedir.⁴⁸

On yıllık iktidarı boyunca Adnan Menderes'le en fazla on kez görüştüğünü söyleyen Necip Fazıl, ilk görüşmesini Menderes'in Başbakanlıktaki makam odasında gerçekleştirir. Aslında Necip Fazıl'ı Menderes'e anlatan, kendisinden yararlanabileceğini söyleyen kişi Maarif Vekili Tefik İleri'dir. Aynı zamanda İleri, Necip Fazıl'a, Menderes'i kazanması ve onun etrafındakilerden ziyade ona tesir etmesi gerektiğini söyler. Tefik İleri'nin telkinleri sonucu Menderes Necip Fazıl ile görüşmüş ve isteklerini kabul etmiştir. Bu isteklerin en başında Büyük Doğu mecmuasının günlük gazete olması vardır. Menderes bu isteği kabul eder ve kendisine örtülü ödenekten yardım edilmesi emrini verir. Hatta bu iş için Başbakan Yardımcısı Samet Ağaoğlu'nu ve Tefik İleri'yi görevlendirir. Bu yardımlar 1960 darbesine kadar devam eder. 27 Mayıs darbesi sonrası Necip Fazıl'ın da tanık olarak yer alacağı Yassıada yargılamalarında Menderes'in suçlandığı konulardan birisi de Büyük Doğu mecmuasına örtülü ödenekten para verip medyada kendi lehine yayın yaptırmaktır.⁴⁹

1952 yılında Necip Fazıl Türkiye masonlarının isimlerini Büyük Doğu mecmuasında yayınlamaya başlar. Bu isimler arasında Celal Bayar'ın oğlu da vardır. Bu durumdan Adnan Menderes rahatsız olur ve Necip Fazıl'la olan münasebetini azaltır. Onun karşısındaki gazetecilerle daha fazla görünmeye başlar. Ardından da hükümet tarafından Büyük Doğu'yu kapatması istenir. Bu istek derhal yerine getirilir. Yine aynı senenin içinde Malatya hadisesi olarak kayıtlara geçen bir olay vukuu bulur. Malatya'da bir lise talebesi, Vatan gazetesi başmuharriri Ahmet Emin Yalman'ı silahla vurarak yaralamış ve yakalanmıştır. Olay ülkede büyük infial uyandırmıştır. Yakalandığında cebinden Büyük Doğu mecmuası çıkınca, şahsın Büyük Doğu Cemiyeti mensubu olduğu iddia edilmiş, basında olayın azmettiricisi olarak Necip Fazıl gösterilmiş ve onunla birlikte İslami yazılar yazan bazı gazeteci ve yazarlar tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.⁵⁰ Olay Atatürk ve cumhuriyet düşmanlığı ve irticain hortlaması olarak basında yer bulmuş⁵¹ ve Necip Fazıl'a göre CHP döneminde bile yaşanmayan bir zulüm

⁴⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 203-204.

⁴⁹ Sözcü Gazetesi, *Başbakan'ın Saati Örtülü Ödenekten*, erişim tarihi 31 Ocak 2018 <https://www.sozcu.com.tr/2014/yazarlar/soner-yalcin/basbakanin-saati-ortulu-odenekten-662487/>

⁵⁰ Osman Yüksel, *Serdengeçti I*, (İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 2008), 129.

⁵¹ Çetinkaya, Selma, "Ahmet Emin Yalman Sûikasti ve Etkileri", *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, sy.2 (2016), 42.

dönemi yaşanmıştır. Bu nokta itibariyle kendisini müdafaa kudretini göstermeyen Adnan Menderes, Necip Fazıl'ın gözünde değerini kaybetmiştir.⁵²

Necip Fazıl hapisten çıktıktan sonra tekrar Büyük Doğu mecmuasını çıkartmaya başlar. Aralarda tekrar kapanıp açılmalar olsa da, onun kendisini göstereceği, tabiri yerindeyse Menderes'in kulağını çekeceği, yapması gerekenleri söyleyeceği yer Büyük Doğu'dur ve Necip Fazıl Büyük Doğu mecmuası olmadan yerinde duramaz. Tarihler 1955 yılının eylül ayına geldiği zaman tarihimizde yer edinmiş olan meşhur 6-7 Eylül olayları baş göstermiştir. Mahut olaya göre 6 Eylül tarihinde radyoda Atatürk'ün Selanik'teki evinin vurulduğu söylenmiş, ardından hükümetin de organize ettiği bindirilmiş kıtalar ve bazı gençlik dernekleri vasıtasıyla İstanbul'da yaşayan Rum, Ermeni ve Yahudilerin (gayrimüslimlerin) evleri ve dükkânları yağmalanmıştır. Necip Fazıl'a göre bu olayların baş göstermesi ve Menderes'in olayları kontrol altına alamayışı veya almakta zorlanması, ya da bu tezgâhı önleyecek liderliğe sahip olamayışı bunun başlangıcıdır. Tıpkı Malatya hadisesinde olduğu gibi yine ezilenin kendisi ve Müslümanlar olacağını düşünmektedir. Ona göre evleri ve dükkânları yağmalanan bütün gayrimüslimler devletten tazminat alacaklar ancak kendisi davasının hakkı olarak gördüğü devlet yardımından mahrum kalacağını düşünmektedir.⁵³

Aradan geçen zamanda Adnan Menderes'in kendisine bir yaklaştığını bir uzaklaştığını, bir türlü asli çizgisini bulamadığını söyleyen Necip Fazıl, onun sonunu hazırlayanın da bu yalpalamaları olduğunu söyler. Bunun yanında ülkede meydana gelen büyük hadiselerin ve meselelerin etkisinden de bahseder. Bu meseleler ve hadiseler arasında Kıbrıs meselesi, Vatan Cephesi, Tahkikat Komisyonları, Harbiye Nümayişleri gibi o dönem toplumu çok etkilemiş mesele ve olayları sayar. Bu meselelerin ve olayların ortaya çıkışında ve bunlar hakkında yapılması gerekenlerde Adnan Menderes'i basit ve basiretsiz davranmakla suçlar. Büyük Doğu mecmuasında Menderes'e "ya ol, ya öl" diye seslenir. Ona göre Menderes, ipleri eline alma cesareti gösterip, biraz daha sert bir mizaç çizseydi ve onun önerdiği politikaları uygulaysaydı hem kendisi hem ülke çok farklı bir konumda olacaktı. Adnan Menderes özelinde Demokrat Parti iktidarını üç döneme ayıran Necip Fazıl, birinci döneme "hedefsiz

⁵² Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 247.

⁵³ Kısakürek, *Age*, 333.

gayret", ikinci döneme "boşuna zahmet", üçüncü döneme ise "boyuna gaflet" dönemi adını vermiştir.⁵⁴

Tarihler 27 Mayıs'a yaklaşırken, üniversitelerde olaylar baş göstermiş, Harbiyeli askeri öğrenciler Ankara sokaklarında nümayişler düzenlemiş ve CHP özelinde muhalefette ihtilal sesleri yükselmeye başlamıştır. Necip Fazıl on yıllık iktidarı boyunca bir türlü istediği çizgiye çekemediği Adnan Menderes'le son bir kez, son kozunu oynarcasına görüşmek istemiştir. 25 Mayıs tarihinde saat sabahın altısında başbakanın odasında Tefik İleri'nin mihmandarlığında Başbakan Adnan Menderes ile yaklaşık iki saat görüştüğünü kaydeden Necip Fazıl, görüşmeden ayrıldığında son derece ümitsiz olduğunu ve yaklaşmakta olan ihtilâle karşı Menderes'in hiçbir tedbir almadığını sadece beklediğini ifade eder. Önceden bu sözleri sarf etmesinin de kehanetten kaynaklanmadığını, akliselim sahibi herkesin bu çıkarımı yapabileceğini, memlekette ihtilâlin ayak seslerinin duyulduğunu ileri sürer.⁵⁵

27 Mayıs askeri cunta hareketiyle birlikte Demokrat Parti'nin neredeyse bütün yöneticileriyle birlikte basında DP lehine yazılar yazan gazeteci ve yazarlar da tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Bu yazarlar arasında daha önce bir kaç kez cezaevi tecrübesi bulunan Necip Fazıl da vardır ancak bir farkla ki, Necip Fazıl Demokrat Parti'yi olumlamaktan daha çok CHP'yi eleştiren ve Adnan Menderes'i bazen uyararak bazen tenkit eden bazen de savunan yazılar yazmıştır. Yassıada yargılamalarına da götürülen Necip Fazıl, orada örtülü ödenek davasında tanık sıfatıyla dinlenmiştir. Hatta kendisinin sanık yerine tanık olmasına şaşırıldığını ifade eder. Tanık olmasına karşın kendisine sanıkmış gibi suçlayıcı bir tavırla sorular sorulduğunu da atlamaz. Kendisine sorulan soruları olduğu gibi cevaplar ve aslında yaptıklarının doğru olduğunu ancak bunlardan kendisinin zarar gördüğünü ifade eder. Tanıklığı dinlendikten sonra Adnan Menderes'in, sarf ettiği sözlerden dolayı kendisine müteşekkir ve mütebessim gözlerle baktığını ifade eder.⁵⁶

Necip Fazıl, Adnan Menderes'i diğer siyasilerden ayırır. Menderes'i sonradan görme olmayan, makam mevki hırısından uzak, gayet mütevazı bir Anadolu çocuğu olarak görür. Menderes'in ruhunun kumaşını anladığını düşünen Necip Fazıl, onun mizacının yumuşak oluşunu ve devlet idaresinde kadrolar oluşturamamasını, adam seçememesini eleştirir. Son kertede Menderes'i kendi ruhuna yakın birisi olarak görür.

⁵⁴ Kısakürek, *Age*, 181.

⁵⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Cinnet Mustatili-Yılanlı Kuyudan*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2012), 274.

⁵⁶ Kısakürek, *Age*, 287-288-289.

Amacının, onu davası uğruna kullanmak, daha da önemlisi Menderes'i kendi tarafına çekmek olduğunu her fırsatta dile getirir.⁵⁷ İdamından sonra Adalet Partisinin ileri gelenlerinin ısrarı üzerine Zeybeğin Ölümü⁵⁸ şiirini kaleme alır. Onunla ilgili fikirlerini ve hatıralarını da 'Benim Gözümde Menderes' isimli kitabında yayınlamıştır.⁵⁹

1.3.3-Adalet Partisi ile Olan İlişkileri

Adalet Partisi 27 Mayıs 1960 askeri darbesi sonrasında Demokrat Parti'nin dünya görüşüne sahip kimseler tarafından, DP'nin misyonunu devam ettirmek adına 11 Şubat 1961 tarihinde kurulmuştur. Kurucuları arasında çok sayıda asker olmakla birlikte ilk genel başkanı da 11. Genel Kurmay Başkanı Ragıp Gümüşpala olmuştur.⁶⁰

1961 yılında seçimler yapılmış ve iktidar tekrar sivillere teslim edilmiştir. Ancak daha seçimlerin üzerinden bir yıl geçmeden Gümüşpala vefat etmiş, Adalet Partisi içerisinde liderlik yarışı ortaya çıkmıştır. Bu yarışta Süleyman Demirel ve Sadettin Bilgiç yer almış, yarışta Süleyman Demirel kazanarak Adalet Partisi'nin yeni genel başkanı olmuştur. Bu yarışta Necip Fazıl, Sadettin Bilgiç tarafını desteklemiştir. Ona göre Bilgiç, parti içerisindeki mukaddesatçı kesimi temsil ediyordu ve desteklemesinin ana nedeni buydu. Demirel'in kazanmasını ise masonların partiyi ele geçirmesi olarak değerlendirmektedir.⁶¹ Demirel'in kazanmasının ardından Saadettin Bilgiç ve arkadaşlarının derhal bir parti kurmalarını ister ve onlara manifesto niteliğinde bir beyanname hazırlar. Ancak Bilgiç ve arkadaşları yeni parti fikrine o anda cesaret edemezler ve siyasete Demirel'in liderliğindeki Adalet Partisi'nde devam etmeye karar verirler. Necip Fazıl bu mukaddesatçı ekibin tasfiye edileceğinden emindir. Bilgiç ve arkadaşları daha sonra yeni bir partiyle siyasete devam fikrini gerçekleştirmek için yola çıkarlar ve 1970 yılında "Demokratik Parti'yi" kurarlar. Ancak Necip Fazıl'a göre bu hareketi vaktinden çok sonra ve yanlış bir siyasi zeminde yapmışlardır bu yüzden başarısız olmaları doğaldır.⁶²

Adalet Partisi denilince akla ilk gelen isim şüphesiz Süleyman Demirel'dir.⁶³ Necip Fazıl'ın Adalet Partisi'ne bakışını etkileyen başat faktörden birisinin de Süleyman

⁵⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 305.

⁵⁸ EK-3 : Zeybeğin Ölümü Şiiri.

⁵⁹ EK-4: Adnan Menderes ve Necip Fazıl'a ait bir fotoğraf.

⁶⁰ Osman Tarım, *27 Mayıs'tan 12 Mart'a Adalet Partisi ve Türkiye*, (Yüksek Lisans Tezi Selçuk Üniversitesi, 2013), 43.

⁶¹ Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 33.

⁶² Necip Fazıl Kısakürek, *Babıali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 327.

⁶³ EK-5: Süleyman Demirel ve Necip Fazıl'a ait bir fotoğraf.

Demirel olduğu söylenebilir. Zira yazdığı yazılarda Süleyman Demirel'i zaman zaman övdüğü zaman zaman da yerdüğü görölmektedir. Ancak överken hiçbir zaman onu kendi fikriyatına ve hissiyatına yakın gördüğü için övdüğü söylenemez. Demirel'in Necip Fazıl'ın övgüsüne mazhar olmasının temelinde Necip Fazıl'ın Cumhuriyet Halk Partisi'ne olan karşıtlığı yer almaktadır.⁶⁴ Dönemin siyasi koşulları içerisinde Demirel de CHP'ye zıt bir politika gütmüş ve kendisi iktidarda dahi olsa CHP politikalarına muhalefet göstermiş, karşı durmuştur. Bu bakımdan başka siyasetçileri eleştiren Necip Fazıl en azından CHP'ye yanaşmadığı için Demirel'i tebrik etmiştir.⁶⁵ Sadece CHP'ye olan fikri ve siyasi muhalefeti sebebiyle değil aynı zamanda Necip Fazıl'ın gözünde memlekette yaşanan adam kıtlığında Demirel bulunmaz Hint kumaşı cinsindedir. Özellikle siyasi zemin hazırlama noktasında kendisinin eşine az rastlanır bir siyasetçi olduğunu düşünür. Bunlarla beraber Türkçeyi Cumhuriyet sonrası nesillerin yaptığı gibi bozuk konuşmadığı, mücerret keyfiyetleri anlayabilecek bir zekâyâ sahip olduğu, iyi ve kötüyü, güzel ve çirkini ayırabilecek bir diyalektiğe sahip olduğu için de olumlar. Hepsinden öte tıpkı Adnan Menderes'te olduğu gibi Demirel'i Anadolu çocuğu olarak görür. Milli değerlere vâkıf ve saygılı olabileceği için "suyun öteki yakasından" kalburüstü siyasetçilere benzetmez. Bu bakımdan Türk siyasetinde Demirel'in bir siyasi figür olarak bir zaruret olduğunu da söyler. Ancak bunları söylerken kesinlikle Demirel'i kendi fikrine sahip yüzde yüz destekleyeceği birisi olmadığı manasını da verir.⁶⁶

Necip Fazıl kitaplarında ve Büyük Doğu mecmuasında, Türk siyasetinde sembol hale gelmiş hiçbir siyasetçiyi kendi fikriyatına malik olarak görmediği için hiç kimseyi yüzde yüz olumlayan yazılar yazmamıştır. Süleyman Demirel'de de bu durumda bir değişiklik yoktur. Kişisel meziyetlerini ve zekâ seviyesini beğendiği Demirel'i mason localarıyla ilişkili olduğu için eleştirir. Bu hususu da "Süleymanname" isimli Demirel'i hicvettiği şiirine yansıtır.⁶⁷ Necip Fazıl daha önce de Demokrat Parti yıllarında Türkiye masonlarına ait belgeleri yayınlarak gündemde önemli bir tartışma açarak Menderes'in kendisinden uzaklaşmasına sebep olmuştu.

27 Mayıs 1960 darbesinin ve Adnan Menderes ile iki bakanının asılmasının toplum üzerinde büyük bir etki yarattığını düşünen Necip Fazıl, Adalet Partisi'nin

⁶⁴ Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy: 39 (2014), 38.

⁶⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 5-6*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 112.

⁶⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 9-10*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 47.

⁶⁷ EK-6: Süleymanname Şiiri.

iktidara gelişini bu etkiye bağlar. Bu düşüncesinde CHP ile darbeyi gerçekleştirenler arasında fikri bir akrabalık olduğunu kastettiği de anlaşılabilir. Zaten Benim Gözümde Menderes isimli eserinde darbeye doğru giden süreçte İsmet İnönü'nün önderliğinde muhalefetin türlü yalan, iftira ve kışkırtmalarından bahsetmektedir.⁶⁸ Buradan da darbeci cuntaları CHP'nin desteklediği ya da ortaya çıkardığı sonucuna vardığı anlaşılabilir. Ancak buradaki esas konu Adalet Partisi'nin hangi sosyal motivasyonla iktidara geldiğidir. Yani ona göre Adalet Partisi'nin iktidara geliş sebebi vatandaşların darbeye olan tepkisidir. Ancak Adalet Partisi'nin bir "mirasyedi" gibi hareket ettiğini ve milletin üst üste bir kaç seçim partiye gösterdiği teveccühe lâyık olmadığını söyler. Bu liyakatsizliği ise Adalet Partisi'nin izlemiş olduğu politikalar yoluyla ortaya koyduğunu düşünür. Adalet Partisinin iç politikada kapitalizmden ve dış politikada Amerikancılıktan yana tutum sergilemesini eleştirir ve bu politikaları fikirsizlik olarak niteler.⁶⁹

Bugün merkez-sağ siyasetin temelleri sayabileceğimiz muhafazakâr dünya görüşüne haiz bu tip siyasi partileri çok sık eleştirdiğine şahit olacağımız Necip Fazıl'ın vurgulamak istediği ana konu bu partilerin içtimai bir muhasebe, memleketin ahvalini tarihsel bir fikir süzgecinden geçirmediği ve bu yüzden reel politikada savrulmalar yaşadıklarıdır.⁷⁰

1.3.4-Milli Nizam/Milli Selamet Partileriyle Olan İlişkileri

Milli Nizam Partisi, Türkiye'de "Milli Görüş" olarak da bilinen ve Türk siyasetinde siyasal İslamcı tutumu benimseyen ilk siyasi partidir. Aslında bu bakımdan özellikle Cumhuriyet sonrası Türk siyasetinde bir kırılma noktasını ifade eder. Laik cumhuriyet içerisinde siyasal İslamcı politik tutumu olan bir partinin olması, daha önceleri baskı altında olduğu iddia edilen İslami hayat tarzının siyasi arenaya taşındığı ve sözcülüğünün yapılabileceği anlamı taşımaktadır. MNP 1970 yılında Necmettin Erbakan önderliğinde kurulan bir partidir.⁷¹ Kuruluşu sırasında Necip Fazıl'a da fikirleri sorulmuş, kuruluş fikrinin ortaya çıktığı dönemde parti kurucularının yer aldığı istişarelere davet edilmiştir.⁷² Hatta Erbakan yeni kurulan partiye tüzük yazmak yerine tezimizin konusu olan İdeolocya Örgüsü'nü parti tüzüğü olarak kullanmak bile

⁶⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Benim Gözümde Menderes*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016), 399.

⁶⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 3-4*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 75.

⁷⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Türkiye'nin Manzarası*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 85.

⁷¹ Dursunoğlu, İsmail, , "Türk Siyasi Hayatında Merkez-Çevre İkilemi: Milli Nizam Partisi (MNP) Örneği", *International Journal of Academic Value Studies*, sy.3 (2016), 49.

⁷² EK-7: Necmettin Erbakan ve Necip Fazıl'a ait bir fotoğraf.

istemiştir.⁷³ MNP'nin kuruluş manifestosunu da Necip Fazıl kaleme almıştır. Ancak parti 12 Mart 1971 muhtırası sonucu 1972 yılının başında Anayasa Mahkemesi tarafından kapatılır. Kapatma gerekçelerinden birisi de partinin kuruluş manifestosudur.⁷⁴ Bunun üzerine aynı kadro aynı siyasi felsefeyle Milli Selamet Partisi'ni kurmuştur.

1973 seçimlerinde Milli Selamet Partisi %12 oy alarak 48 milletvekili ile mecliste temsil edilme imkânı bulmuştur. Ancak dönemin şartları içerisinde ne Cumhuriyet Halk Partisi ne de Adalet Partisi tek başına hükümet kurabilecek çoğunluğu sağlayamadığı için MSP gibi Demokratik Parti gibi partilerden birisiyle koalisyon hükümeti kurmak durumunda kalmıştır. MSP, CHP'nin koalisyon teklifini kabul etmiş ve az sayıda milletvekili çıkartmış olmasına karşın hükümette yer almıştır. Necip Fazıl'ın MSP eleştirisi de bu noktada başlar. Ona göre MSP'nin hükümete katılmak yerine muhalefette kalıp, memleketin problemlerini dile getirmesi, bu problemlerin baş müsebbibinin hükümet olduğunu halkın gözüne sokması ve sessiz sedasız bir biçimde örgütlenmesini devam ettirmesi gerekiyor. Bu örgütlenmenin ve politik mevzilenişin, memleketin her derdinin devası olarak MSP görülene kadar devam ettirilmesi gerektiğini düşünmektedir.⁷⁵ Ancak MSP onun istediği gibi bir siyaset izlemez ve CHP ile hükümette yer alır. Bu yüzden MSP Necip Fazıl'ın tepkilerinin odak noktası haline gelir.

Necip Fazıl sadece MSP'yi değil Erbakan'ın şahsını da eleştirmeye başlar. İlk tanışıklıkların ardından onun kişiliği üzerine tespitler yapar. Başlıca tespiti ise Erbakan'ın kibirli bir politikacı olduğu yönündedir. Bunun yanında Erbakan'ın sanayi atılım fikrini de ütopya olarak görmektedir. Erbakan'ın bu konuda sarf ettiği cümlelerin hayalden ibaret olduğunu gerçekte uygulanamaz fikirler olduğunu iddia etmektedir. Ona göre daha vahim olanı ise bu tarz gerçekleşmesi imkânsız ütopyik fikirlerle kendisine olan güveni zedelemektedir ve kutsal bir davayı harcamaktadır.⁷⁶

MSP özelinde Milli Görüş çizgisini benimseyenler, Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu fikriyatının düşük çocuklarıdır. Gıdalarını Büyük Doğu'dan aldıkları halde aceleyle aksiyona geçmişler, politik zemini hesaba katmadan ve uzun vadeli politik bir plan yapmadan siyaset sahnesine atılmışlar, bu atılış sırasında da Necip Fazıl'ın

⁷³ Ali Haydar Haksal, *Büyük Doğu Irmağı*, (İstanbul: İz Yayıncılık, 2016), 214.

⁷⁴ Dünya Bülteni, *MNP'nin Kuruluş Bildirisini Necip Fazıl Yazmıştı*, erişim tarihi:24/05/2019

<https://www.dunyabulteni.net/tarih-dosyasi/mnpnin-kurulus-bildirisini-necip-fazil-yazmisti-h353059.html>

⁷⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 3-4*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 68-69.

⁷⁶ Kısakürek, *Age*, 67.

fikirlerine başvurulmasına rağmen sözünü dinlememişlerdir. Bu yüzden Necip Fazıl Milli Görüş kadrosunu kendi fikriyatına yakın görmekle birlikte ameliyede ayrıldıklarını söylemektedir. Bu yüzden Necip Fazıl MSP'yi yüreğindeki en derin yara olarak görmektedir.⁷⁷

1.3.5-Milliyetçi Hareket Partisiyle Olan İlişkileri

Milliyetçi Hareket Partisi, Türk siyasetinde Türk-İslam sentezi/ülküsünü temsil eden, adından da belli olacağı üzerine siyasal geleneklerini Türk milliyetçiliği üzerine kurmuş ve siyasal duruşunu bu çizgide devam ettiren bir partidir. Kuruluşu biraz karmaşık bir hikâyeye dayanmaktadır. 1954 yılında kapatılan ve Mareşal Fevzi Çakmak'ın onursal genel başkanı olduğu Millet Partisi'nin devamı olarak görülen Cumhuriyetçi Millet Partisi ile Türkiye Köylü Partisi'nin birleşmesiyle Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi kurulmuştur. Bu parti Türk Milliyetçiliği fikrini benimserken, 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin önemli isimlerinden, Milli Birlik Komitesi üyesi ve darbenin radyodan duyurucusu olan Alparslan Türkeş'in partiye katılmasıyla birlikte parti yeni bir kongre kararı almıştır. 1969 yılında yapılan Adana Kongresiyle partinin ismi Milliyetçi Hareket Partisi olarak değiştirilmiş ve genel başkanlığa Alparslan Türkeş getirilmiştir.⁷⁸

Necip Fazıl MHP'nin benimsediği Türkçülük ideolojisini eleştirir. Ona göre Türkçülük, Avrupa'daki milliyetçiliğin/nasyonalizmin bizdeki yansımasıdır. Milliyetçiliği de bir ideoloji olarak düşünmez. Ona göre milliyetçilik, liberalizm ve sosyalizm gibi içtimai, iktisadi ve siyasi bir takım yeni tertipler ve yeni anlayışlar getirmediği için bir duygudan, bir heyecandan öteye geçemeyen psikolojik bir durumdur. Bu bakımdan aksiyoner olarak gördüğü ülkücü/milliyetçi gençlerin, içerisi doldurulmuş bir ülkücülük anlayışıyla buluşmaları gerekmektedir. Bu içeriğin doldurulması da öncelikle Türkçülerin İslam'a bakışını düzeltmekten geçmektedir. Türkçülerin İslamiyet'e bakışı "milletimin dini olduğu için saygı duyarım" pozisyonundayken, Necip Fazıl Türkçülerin "Müslüman olduğu için milletimi severim" tavrını takınmaları gerektiğini düşünmektedir.⁷⁹

Ülkücü gençlerin aksiyoner oluşunu olumlayan Necip Fazıl yine de onları kendi istediği gençlik olmaktan uzak görür. Ona göre Milli Türk Talebe Birliği isimli daha

⁷⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 1-2*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 26.

⁷⁸ Karakurt, Gökhan, "Siyasi Partilerin Doğu Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Bir Değerlendirme", *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, sy.1 (2016), 42.

⁷⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Rapor 3-4*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 55.

çok milli görüş fikriyatındaki ve MSP idaresindeki gençlerle ülkücü gençler birleşirse ancak tamam olma yoluna girmiş olacaktırlar. Zira Necip Fazıl MTTB'yi beyin ve kalp merkezi, ülkücü gençleri ise enerji ve aksiyon merkezi olarak görmektedir.⁸⁰ Buradaki sözlerinden MHP'li ülkücü gençliği aksiyoner olmaları bakımından olumlarken, fikrîsel anlamda eksik kaldıkları yönünden eleştirdiği görülmektedir. O, bu gençlik grupları arasında bir köprü inşa etmeye çalıştığını ancak her iki grup tarafından da anlaşılmadığını söylemektedir.⁸¹

MHP'nin lideri Alparslan Türkeş ile Necip Fazıl bir kaç kez yüz yüze görüşmüşlerdir. Görüşme talepleri ekseriyetle Türkeş'ten gelmiştir. Bu görüşmeler İstanbul ve Ankara'da Kısakürek ve Türkeş'in evlerinde olmuştur. Necip Fazıl'a göre bu görüşmelerde Türkeş ve yakın arkadaşı Dündar Taşer'in düşüncesi ülkücü hareket ile Büyük Doğu'yu evlendirmek, bu iki oluşumu birleştirmektir. Burada MHP üst yönetiminin aksiyoner genç ülkücü tabanla Necip Fazıl'ın heyecan verici hitabetini birleştirmek istedikleri düşünülebilir. Bununla birlikte Türk milliyetçiliği fikir akımının 1970 sonrası İslami motifleri daha fazla kullanıp, Türk-İslam sentezi/ülküsü fikrini benimsemesinin MHP'nin İslami değerlere fazlaca vurgu yapan Necip Fazıl ile yaklaşmasına sebep olduğu düşünülebilir. Bu noktada Necip Fazıl onlara bir birleşim protokolü hazırladığını ancak Türkeş'in bu protokolü imza edip yayınladığı takdirde partisinin kapatılabileceği gerekçesiyle kabul etmek istemediğini söyler. Protokol yine Necip Fazıl'ın sert dili ve baştan sona İslami bir hava tütürmektedir. Bu noktada Türkeş'in İslamcı bir çizgiye geçmekten çekindiği de düşünülebilir.⁸²

Necip Fazıl'ın Alparslan Türkeş'in halk nazarındaki pozisyonuyla ilgili de çekinceleri vardır. Türkeş'in 27 Mayıs darbesini yapan kadronun içinde oluşu ona göre başlıca handikabıdır. Necip Fazıl 1960 darbesine katılan kimseye halkın iyi gözle baktığını düşünmez. Bunu da görüşmelerde Türkeş'e iletir. Türkeş cuntaya, ihtilal hareketinin CHP lehine bir yol izlememesi için katıldığını söylese de Necip Fazıl'a göre bu söylediğini halk nazarında ispat etmek zorundadır. Bu ispatın ise bizzat partisini darbenin halk üzerindeki etkisini silecek bir politika izlemesiyle ve halkın değerlerini benimsediğini gösteren bir yola girmesiyle mümkün olabileceği görüşünü savunur.⁸³

⁸⁰ Kısakürek, *Age*, 54.

⁸¹ Kısakürek, *Age*, 79.

⁸² Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbîali*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 320.

⁸³ Kısakürek, *Age*, 323.

1977 seçimlerine yaklaşırken Necip Fazıl ve Alparslan Türkeş görüşmelerinden birinde Türkeş Necip Fazıl'dan parti için slogan hazırlamasını ve bazı mitinglerde konuşmalar yapmasını istemiştir. Bu talepler Necip Fazıl tarafından yerine getirilmiştir. MHP'nin 1977 seçim bildirisi olan "Türk Milletine Beyanname"⁸⁴ isimli bildiri Necip Fazıl tarafından kaleme alınmış ve Alparslan Türkeş'in onayıyla yayımlanmıştır. Bunun yanında Necip Fazıl, Alparslan Türkeş tarafından MHP'nin bazı mitinglerine ve toplantılarına da davet edilmiş, bu toplantılarda konuşma yapması istenmiştir.⁸⁵ Necip Fazıl'ın MHP'ye verdiği bu destekte onun ihtilâlcî tarafının göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Onun, MHP'nin aksiyoner genç tabanından ve Türkeş'in asker kökenli oluşu sebebiyle ordu içerisinde var olduğunu tahmin ettiği gücünden faydalanmak istediği gibi düşünceler mevcuttur.⁸⁶

1.4-NECİP FAZIL VE SİYASİ PARTİLER

Yukarıda sayılan siyasi parti ve şahısların dışında şüphesiz Necip Fazıl'ın irtibat halinde olduğu çok sayıda şahıs vardır. Bunlardan bir tanesi de bir döneme damgasını vurmuş ve Türk siyasi tarihinde önemli bir yer işgal eden Turgut Özal'dır. Özal 1980 darbesinden sonra Anavatan Partisini kurmuş, partiyi kurduktan sonra Necip Fazıl'ı evinde sık sık ziyaret etmiş ve kendisinden fikirler almak istemiştir.⁸⁷ Hatta Necip Fazıl, Özal'ın kurduğu Anavatan Partisi kurulma aşamasındayken alternatif parti isimleri dahi sunmuştur.⁸⁸ Ancak Özal daha seçimlere girmeden Necip Fazıl vefat etmiştir.

Görüldüğü üzere Necip Fazıl herhangi bir siyasi partiye aidiyet duygularıyla bağlanmış sonuna kadar o partiyi desteklemiş bir şahıs değildir. O sadece bu partileri birer araç olarak kullanmaya çalışmış ancak hedeflediği birçok konuda muvaffak olamamıştır. Bu görüşe de onun siyasi partilerle olan ilişkileri en başlıca delildir. Kendi idealleri uğruna destek verdiği partiye bir müddet sonra eleştiri oklarını çevirmesi onun hayatında sık rastlanılan bir durumdur. Yani onun desteklediğinin partiler ya da şahıslardan daha çok fikirler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

⁸⁴ TBMM, *MHP 1977 Seçim Beyanname*, erişim tarihi 06 Aralık 2018, https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/872/197904005_1977.pdf?sequence=1&isAllowed=y

⁸⁵ EK-8: Alparslan Türkeş ve Necip Fazıl'a ait bir fotoğraf.

⁸⁶ Taha Akyol, "Necip Fazıl ve Türkeş", *Milliyet*, (28 Mayıs 2002), 17.

⁸⁷ Yenişafak, *Babam Ölmeseydi Hapse Atılacaktı*, erişim tarihi 14 Aralık 2018 <https://www.yenisafak.com/yenisafakpazar/babam-olmeseydi-hapse-atilacakti-189503>

⁸⁸ Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy.39 (2014), 38.

Necip Fazıl'da dikkat edilmesi gereken konulardan bir tanesi de onun parti mefhumuna bakışıdır. Zaten Türkiye'deki siyasi partilerin yapılarını beğenmeyen Necip Fazıl, aslında kendi şahsında Büyük Doğu'nun neden bir siyasi partisi olmadığını açıklamayı da ihmal etmez. Ona göre bir mefhum, bir kurum olarak parti, bizzat Türk münevveri tarafından ruh ve fikir çilesi çekildikten sonra memleketteki herhangi bir yerde çare olmak üzere ortaya atılmış bir fikir değildir. Aksine parti, "çeyrek aydın" tiplemesinin Avrupa'dan ithal etmiş olduğu kopya bir kurumdur. İşte bu yüzden Necip Fazıl'ın ve Büyük Doğu'nun bir partisi yoktur ve olmasına da imkân yoktur. Ancak bir takım kötünün iyisi hesapları ve güncel politik şartlar gereği sırf daha güçlenmek namına destek verilmesi gereken partiler olabilir.⁸⁹ Burada Necip Fazıl'ın bu söylediklerine ve siyasi partilerle olan ilişkilerine bakıldığı zaman son derece oportünist bir yaklaşıma sahip olduğu görülmektedir.

⁸⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Türkiye'nin Manzarası*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015), 85.

İKİNCİ BÖLÜM

MODERNLEŞME SÜRECİNE BAKIŞ

Klasik Osmanlı toplum ve devlet düzeninin bozulmaya başlamasının ardından yeni oluşan "aydınlar" zümresinden başlayarak bugüne kadar devam eden, entelektüel gündemimizi sürekli olarak meşgul etmiş olan modernleşme süreci tartışmaları farklı cephelerde sürdürülmüştür. Kimilerine göre bu sürecin sadece sanayileşmeyle ve teknik anlamda ilerlemeyle ele alınması gerekirken kimilerine göre ise bu sürecin takibi topyekûn muasır toplumlarda var olan devlet sistemini ve sosyal kurumları toplumumuza kazandırmakla mümkündür. Bu süreç hem devletin hem de toplumsal kurumların yeniden organizasyonu olarak karşımıza çıkmıştır. Aynı zamanda Türk anayasal tarihinde anayasacılık hareketleri olarak da karşımıza çıkan bu gelişmeler, modernleşmenin devlet sistemindeki yansımalarını ifade etmektedir. Bu bakımdan bu gelişmelerin siyasal arenada tartışılması da gayet normaldir. Ancak Necip Fazıl muhasebesini Türk anayasal gelişmelerinden başlatmak yerine daha da derine inerek tarihsel bir bakışla Doğu-Batı muhasebesi yapmak ihtiyacı hissetmiştir. Değinildiği üzere bu muhasebeyi yaparken tarihsel bakış açısından ayrılmayan Necip Fazıl, dünya tarihini zamansal ve coğrafi olarak bölümlere ayırmış ve Doğu-Batı muhasebesine başlamıştır.

2.1-MODERNLEŞMEYE TARİHSEL BİR ELEŞTİRİ: DOĞU-BATI MUHASEBESİ

Necip Fazıl Türk aydınını modernleşme fikrine iten sebepleri açıklamaya çalışırken tarihsel bir değerlendirme yapar. Bu değerlendirmede merkez noktasına Anadolu coğrafyasını koyar. Tabii bu coğrafi bölgeyle asıl anlatmak istediği sürekli olarak vurguladığı "Müslüman-Türk" siyasal aklıdır. Bu bağlamda Doğu-Batı muhasebesinin asıl amacı tarihsel bir değerlendirmeyle birlikte meselenin köklerine inebilmektir.

Doğu-Batı muhasebesi meselesinde coğrafyanın büyük önem arz ettiği ortadadır. Nerenin Doğu, nerenin Batı olduğu muamması Necip Fazıl'ın gözünde yerini korurken,⁹⁰ Necip Fazıl Doğu mefhumunu kullanırken Anadolu coğrafyasını da içine alacak biçimde İslam coğrafyasından bahsetmektedir. Batı kavramıysa bariz bir şekilde Hıristiyan Avrupa'yı temsil etmektedir. Hatta bu ayrımın ilk kez Yunan tarihçi Herodot

⁹⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2010), 16.

tarafından yapıldığını vurgulayan Necip Fazıl, burada bir kimlik tespiti yapabilmek için bu ayrıma ihtiyaç duyulduğunu da vurgular.⁹¹

Necip Fazıl ilk olarak Batı'nın Doğuya bakışıyla işe başlar. Ona göre bu görüşü Batı'nın idrak ve anlayışta "okur-yazar ayak takımı" sınıfı olarak nitelediği ancak Batı içerisinde hâkim güç olduğunu söylediği ve hegemonyasının varlığını kabul ettiği burjuvazi savunmakta ve yerleştirmektedir. Bu görüşe göre Doğu, Batı'nın madde keşfini anlayabilecek bir durumda değildir. Doğu sadece taklit edebilir lakin taklit ettiği gelişmenin ruhunu anlayamaz. Doğu ancak görünmeyene inanmak noktasında ileri gidebilmiş, müspet ilimler ve fende geri kalmış, hatta geri kalmışlığının nedenlerini idrak edemediği içinde geri kalmaya devam edecektir. Necip Fazıl, Batı'nın Doğuya karşı ötekileştirici bakışını Antik Yunan'a kadar götürür. Yunanların başta Persler olmak üzere kendilerinden olmayan bütün toplumlara "barbar" deyişinden beri Batı'nın ötekileştirici bir akla/bakış açısına sahip olduğunu ve kimliğini daima diğerine göre inşa ettiğini söyler.⁹²

Necip Fazıl Batı'nın bugünkü medeniyet temellerini üç sacayağına bağlar. Bunlar sırasıyla Yunan felsefesi/düşünce sistemi, Roma devlet nizamı/aklı ve Hıristiyanlık ahlâkı/ruhudur. Ona göre Batıyı var eden, hatta dünya medeniyetleri arasındaki en dominant medeniyet olmasına sebep olan sistem işte bu tarihsel çözümlenme ve birleşme sonrasında ortaya çıkmıştır. Hatta bu nosyona sahip herhangi bir toprak parçası (illa coğrafî anlamda Kıta Avrupa'sı ile temas ve bağlantı olmasa da olur) Avrupa'dır. Bu medeniyet inşa sürecinin en önemli ayaklarından birisi olan Yunan düşünce sistemi Batıya akıllı berrak bir biçimde kullanabilme yeteneğini hediye etmiştir. Doğal olarak Batı, aklını kullanmış, ilimle ve fenle buluşmuş ve bu buluşma onun üstünlüğünün en büyük göstergesi olmuştur. Siyasal hayatın düzene kavuşması ve toplumsal kaosun önlenmesi noktasında ise Batı'nın baktığı muhit Roma Devleti/İmparatorluğudur. Roma Batıya nizam, zafer ve üstünlük anlayışını kazandıran motivasyondur. Bunları çerçeveleyici bir biçimde de Hıristiyanlık ahlâkı, Batı'nın birey planında yükselişi, bireylerin inanç ihtiyacını karşılayıcı, toplumsal ve bireysel ahlaki değerler kazandırıcı tarafını vurgulamıştır. İşte Batıyı Batı yapan üçlü motivasyon burada saklıdır ve bu üçlü, Batı'nın kimliğinin oluşumunda başat amildir.⁹³

⁹¹ Kısakürek, *Age*, 21.

⁹² Kısakürek, *Age*, 23.

⁹³ Necip Fazıl Kısakürek, *Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2014), 46.

Hıristiyanlığın Doğu kaynaklı oluşuna rağmen Batı'nın kimliğini inşa eden tesliten birisi olmasını ise şu şekilde açıklar Necip Fazıl: Batı Hıristiyanlık dinine girerken kendisi dinin kurallarına uymak yerine, Hıristiyanlığı kendi yaşam tarzına ve fikri yapısına uydurmuştur. Bu yüzden Batı'nın inandığı Hıristiyanlık Doğulu bir fikir planından çıkarılarak bizzat Batılı bir hâl almıştır.⁹⁴

Doğu'nun Batıya bakışı ise Necip Fazıl'a göre üç ana temelde ele alınmalıdır. Bunlar İslamiyet'ten önceki Doğu'nun Batıya bakışı, İslamiyet'in hâkimiyet anlayışı içerisinde Doğu'nun Batıya bakışı ve hâkimiyeti kaybettikten sonraki bakıştır. Birincisinde Doğu kendi iç âleminde yuvalanırken Perslerin Küçük Asya üzerinden Yunan medeniyetine toslaması ve Büyük İskender'in Doğu seferi Doğu'nun Batıyı görmesine ve tanınmasına sebep olmuştur. Doğu'nun İslamiyet ile tanışması ve İslamiyet'in Doğu coğrafyasında genişlemesi, Batı'nın karanlık orta çağına denk gelmiştir. Bu dönemde Doğu, eşya ve hadiseleri artık berrak bir bakışla gözlemekte ve Batıya karşı psikolojik üstünlüğü ele almaya başlamaktadır. Her ne kadar Doğu kendi içerisinde dönem dönem büyük karışıklıklar ve buhranlar yaşamış olsa da, İslamiyet ile birlikte bu kaos dönemlerinden kurtulmanın yolunu öğrenmiştir. Ancak Batıda meydana gelen ve Rönesans ile başlayan dönüşüm süreci, Doğu'nun mahkûm bakışının da başlangıcı olmuştur. Rönesans, Reform ve Aydınlanma akımlarıyla devam eden süreç zarfında Doğu Batıya hayran kalmış ve kimliğini unutarak Batıyı izlemeye dalmıştır. Necip Fazıl'ın modernleşme eleştirisinin başlangıç noktasını da burası oluşturmaktadır. Batı'nın fikir üstünlüğünü kurmasının ardından gerçekleştirdiği madde keşifleri, Doğu'nun kendi kendisinden tiksinişine ve Batı gibi olmak istemesine yol açan bir süreç olmuştur. Necip Fazıl'a göre asıl tiksiniş gereken işte bu bakış açısıdır.⁹⁵

Necip Fazıl'ın nasıl bir modernleşme istediği tam burada göze çarpmaktadır. Ona göre Doğu ruhu, Batı aklı temsil etmektedir. Batı bütün keşiflerine ve teknik terakkisine rağmen ruhi bir buhran içerisinde. Bu buhrandan kurutulmasının tek yolu ise İslamiyet'e teslim olmaktan geçmektedir. Doğu'nun içinde bulunduğu karışıklık ve kaostan kurtulma yolu ise öncelikle kendi ruhunu tekrar takınması ve Batı'nın rasyonel davranışlarını kavramasıyla gerçekleşebilecektir. Zira Doğu'nun Batılı gibi bir ruh almak istemesi, eziklik psikolojisine bürünmesi Batı'nın Doğuya bakışını değiştirmeyecektir. Doğu tepeden tırnağa Batı gibi olmaya çalışsa bile Batı'nın gözünde

⁹⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2010), 29.

⁹⁵ Kısakürek, *Age*, 31.

yine Doğulu ve komik olmaktan öteye gidemeyecektir.⁹⁶ Bu konuda Necip Fazıl ve Cemil Meriç'in aynı fikirde olduğunu söylemek gerekir.⁹⁷

Doğu dünyası içerisinde Çin, Hint, Arap, Acem ve Türk olmak üzere belli başlı mümessillerin belli başlı zamanlarda Doğu'nun medeniyet gelişimine yön verdiklerini ve Doğu medeniyet havuzuna katkıda bulduklarını vurgulayan Necip Fazıl, bu kavimler içerisinde Arapların ve Türklerin yerini ayrı görür. Sebebini bu iki kavmin İslam'la tanıştıktan sonra giriştikleri medeniyet hamleleri olarak açıklar. Türklerin de bu hamleler arasında en ileri organizasyonu olarak Osmanlı İmparatorluğu'nu ele alır. Ona göre Osmanlı İmparatorluğu, Doğu dünyasının İslam ahlakı ve Türklük ruhu içerisinde en nizami, en teşkilatlı siyasal aklını ifade etmektedir. Osmanlı idare zihniyeti eşyayı kullanmayı ve hadiselerle yön vermeyi iyi öğrenmiş, ilme ve fenne önem vermiş, bu sayede Batı'nın eksikliklerinden ve kendi üstünlüklerinden faydalanarak Batıya karşı hamle üstünlüğünü Doğu adına eline geçirmiştir. Hem coğrafi olarak Doğu'nun en Batısında, Doğu ile Batı arasında geçiş güzergâhında yer alması sebebiyle hem de üstlendiği liderlik pozisyonu sayesinde Türkler, ya Doğu adına Batıya toslamaktadır yahut Batı, Doğuya toslamak adına Türklere toslamaktadır. Türklerin Batı karşısındaki üstünlüklerini Batıya kaptırmalarının en önemli sebebi olarak, Batı'nın müspet bilimlerdeki ilerleyişini, bilimsel atılımlarını, Türklerin ise bu atılımları yapamayışını ve yerinde sayışını gösterir.⁹⁸

Son kertede, Türklerin tekrar klasik dönem Osmanlı İmparatorluğu'nun zihin yapısına ulaşması gerektiğini vurgulayan Necip Fazıl, bunun yönteminin yine ilim ve fende yükselmekle olabileceği kanaatindedir. Ancak bunu yaparken sadece satıh üstü bir Batı taklitçiliğiyle değil, İslam'ın, modernleşmeye tabi tutulmak istenen kurumlara bakışıyla mümkün olabileceğini ileri sürer. Zira ona göre bu taklit hareketleri modernleşebilmeyi yahut teknik anlamda üstün olan Batıyı yakalayabilecek gelişmeler değildir. Çünkü aydınımız, bu gelişmeleri büyük ve ince bir tefekkür süzgecinden geçirmeden sadece Batı'nın üstünlüğünü idrak ederek, ancak bu üstünlüğün nereden kaynaklandığı teşhisini yanlış koyarak ancak ve ancak Batı'nın bir oyuncağı olmaktan öteye geçemeyecek, yakalamaya ve geçmeye çalıştığı Batıya asla yaklaşamayacaktır.⁹⁹

2.2-KURUMSAL MODERNLEŞMEYE ELEŞTİRİ

⁹⁶ Kısakürek, *Age*, 76.

⁹⁷ Cemil Meriç, *Bu Ülke*, (İstanbul: İletişim Yayınları, 2010), 99.

⁹⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 72.

⁹⁹ Kısakürek, *Age*, 78.

Türk modernleşme sürecinin başlama nedenlerinden en önemlisi Osmanlı Devleti'nin fetihlerinin durması, Batı karşısında gerileme, kaybedilen savaşlar ve topraklardır. Bu kayıplar ve gerileme Osmanlı sisteminin kendisini sorgulamasına neden olmuştur. Klasik dönem Osmanlı Devleti açık bir biçimde hem siyaseten hem iktisaden hem de askeri olarak Batı'nın birçok devletine galebe çalabilecek bir güce sahipti. Ancak Avrupa'da yaşanan Rönesans, Reform ve Aydınlanma gibi gelişmeler Batıdaki iktisat, toplum ve devlet yapılarının değişmesine neden olmuştur. Bu değişiklikler beraberinde Avrupa devletlerinde sosyal, iktisadi ve siyasi yeniden yapılanma sürecini de getirmiştir. Avrupa'da devam eden bu sürecin, Osmanlı'nın da duraklama ve gerileme dönemine denk gelmesi psikolojik hâkimiyetin de yavaş yavaş el değiştirmesine neden olmuştur. Osmanlı içerisinde başlayan ıslahat hareketleri ilk defa "Gülhane Hattı Hümayunu/Tanzimat Fermanıyla" resmi bir hüviyet kazanmıştır. Ancak Tanzimat tek başına yeterli olamamış, arkasından Islahat Fermanı ve Meşrutiyet'in ilanı gerçekleşmiştir. Bütün bu çabalar dağılmaya başlamış olan bir İmparatorluğu ayakta tutabilmeye yönelik çağdaş hareketlerdir. Necip Fazıl kurumsal modernleşme çalışmalarını üç ana dönem olarak ele almıştır. Bu dönemler Tanzimat dönemi, Meşrutiyet dönemi ve son dönem olarak nitelediği Cumhuriyet dönemidir. Peşinen söylemek gerekir ki Necip Fazıl bu üç dönemde de yapılan bütün reformların köksüz ve işlevsiz olduğu kanaatindedir. Ona göre Türkiye'de yapılmaya çalışılan her reform aslında bir "feliks culpa-mesut suçtur". Roma İmparatorluğu'nda kullanıldığını söylediği bu kavrama göre dışından aslında iyi bir iş yapılmış havası estiren ancak iç yüzüyle bir suç olarak algılanabilecek işlere "feliks culpa" tabiri kullanılmaktadır. Türk modernleşme sürecinde yapılan reformların da dışlarından iyi bir işmiş gibi gözükmesine rağmen aslında birer feliks culpa olduklarını iddia etmektedir.¹⁰⁰

2.2.1-Tanzimat Dönemi Politikalarına Eleştiri

Tanzimat dönemi olarak adlandırılan kurumsal modernleşmenin resmiyete döküldüğü dönem 1839 Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile başlayıp 1876 Kanuni Esasi'nin ilanına kadar geçen dönemdir. Kimilerine göre bu yenileşme dönemi, zihinsel anlamda III. Selim'e kadar indirilip II. Meşrutiyet'in ilanına kadar götürülebilmektedir.¹⁰¹ Ancak biz bu bölümde özellikle modernleşme eleştirisine Necip Fazıl'ın gözünden baktığımız için tarih çizgilerini net bir biçimde belirlemekte yarar vardır. Bu bakımdan Tanzimat

¹⁰⁰ Kısakürek, *Age*, 423.

¹⁰¹ Aktel, Mehmet, "Tanzimat Fermanı'nın Toplumsal Yansıması", *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, sy.3 (1998), 177.

dönemi denilince, Necip Fazıl'ın 1839-1876 arası döneme dair görüşlerini inceleyeceğiz. Çünkü Necip Fazıl duraklama dönemine "ham yobaz ve kaba softaların" hüküm sürdüğü ve İslam'ın aşkından, vecdinden, diyalektiğinden ve estetikliğinden faydalanılmadığı, bu yüzden geri kalmanın başlangıcı olan bir dönem olarak görmektedir. Bu dönemi, belki de toplumsal hayatı kökünden etkileyecek yenilikler, tarihi olarak ses getirecek önemli sistemsel değişimler yapılmadığı için derinlemesine incelemeye gerek duymamıştır. Ancak Tanzimat ve sonrası süreç ise onun eleştirisi bombardımanından kaçamamıştır. Necip Fazıl birçok eserinde hemen hemen benzer argümanlarla yoğun bir Tanzimat eleştirisi yapmıştır.¹⁰²

Tanzimat öncesi Osmanlı toplumu kendisini İslam dünyasının lideri ve koruyucusu durumunda görürken, Tanzimat'la birlikte bu fikir değişmeye başlamış, Osmanlı Devleti boğuştuğu iç sorunlardan kendisini korumaya çalışan bir pozisyona geçiş yapmıştır.¹⁰³ Necip Fazıl, Kanuni Sultan Süleyman sonrasındaki dönemle Tanzimat Dönemi arasında kalan zamanda hâkim sınıf olarak gördüğü "ham yobaz ve kaba softaların" toplumu ulaştırdığı nihai sonuç olarak gördüğü Tanzimat'a da bu yönden çok kızgındır. Öncelikle Necip Fazıl, Tanzimat hareketini tamamen taklitçi bir dönemin başlangıç noktası olarak görmektedir.¹⁰⁴ O, zihinsel olarak bu dönemi karanlık bir zindana atılmak olarak tasvir eder. Ona göre biz, dünyanın en hakikatli oluşunu (olgunlaşma, gelişme, güzelleşme) yakalamış bir toplumuz. Ancak sonraki süreçte ham yobaz ve kaba softa¹⁰⁵ elinde dünyanın en güzel oluş sırrını kaybetmiş bedbaht bir toplumuz.¹⁰⁶ Daha da önemlisi bizim toplumumuz, oluş sırrını kaybetmiştir. Bu sırrı bulmak yerine, kestirme yollardan olmaya/gelişmeye çalışmaktadır. Necip Fazıl bu hali toplumsal bir buhran durumu olarak açıklamaya çalışmaktadır.¹⁰⁷

Esas itibarıyla Necip Fazıl'ın Tanzimat dönemine iki farklı bakış açısıyla baktığını görebiliriz. Bu bakışlardan ilki bizzat Tanzimat Fermanı'nın kendisine ve bu fermanı bir uluslararası ilişkiler aracı olarak kullanan Mustafa Reşit Paşa'yadır.

¹⁰² Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 74.

¹⁰³ Hilmi Ziya Ülken, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, (İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2018), 77.

¹⁰⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Hitabeler*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2016), 243.

¹⁰⁵ Kısakürek bu tabiri çok sık kullanmaktadır. Ona göre İslam'ın asıl düşmanı 'ham yobaz ve kaba softa' kimselerdir. Bu kimseler İslam'ı çok cüzi miktarda ve dışından anlayabilmiş, İslam'ın estetik, güzellik, aşk ve gelişme gibi mefhumlara verdiği kıymeti anlayamamış kimselerdir. Bu kimseler İslam'ın bu yönünü anlayamadıkları içindir ki, içimizdeki oluş sırrı açığa çıkamamaktadır.

Bkz: Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 177.

¹⁰⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 9.

¹⁰⁷ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuası'nın Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 20.

Fermanda geçen "herkesin can, mal ve ırz güvenliğinin korunacağına" dair hüküm Necip Fazıl'a göre saçma bir hükümdür. Bu fermanı hazırlayan, padişaha onaylatan ve Gülhane Parkı'nda halka duyuran Mustafa Reşit Paşa'nın, duyuruya başlarken öncelikle İslam şeriatına övgülerle başladığını, ancak daha sonra can ve mal güvenliğinin bundan sonra garanti altına alındığını duyurduğunu söyleyen Necip Fazıl, İslam şeriatında can, mal, ırz ve namus güvenliğinin zaten yer aldığını söyleyerek, Mustafa Reşit Paşa'nın bir Yahudi ve Avrupalı oyununa geldiğini ve onların baskılarına yenik düştüğünü belirtmektedir. Ayrıca Tanzimat döneminin en etkili isimleri olan Mustafa Reşit Paşa'nın, Ali ve Fuat Paşaların ustası olduğunu ve üçünün birden mason olduklarını ileri sürer.¹⁰⁸

İkinci yaklaşımı ise Tanzimat Fermanı'nın lafzından çok ruhuyla ilgilidir. Kanuni sonrası devirde kaybedilen İslam aşkı şuurunun, Tanzimat ile birlikte Avrupa'ya körü körüne bağlanma yoluna girildiği için, Türk milletinin sahibi olduğu dini ve milli değerlerin katili olarak görür Tanzimat'ı Necip Fazıl. Ona göre Avrupa'nın üstünlüğü sadece aklını kullanmasıyla alakalı olarak elde etmiş olduğu madde kuvvetidir. Osmanlı'ya düşen ise bu madde kuvvetini İslami bir yorum ile yorumlayıp, İslam'ın emrine vermektir. Sadece icatları Avrupa'dan ithal etmek bu işin çözümü olmaktan çok uzaktır. Avrupa'nın ruhunu ithal etmeye çalışmak ise Türk'ün ruhunu katletmek, kurutmak demektir.¹⁰⁹

2.2.2-Meşrutiyet Dönemi Eleştirisi

Tanzimat'ın getirdiği siyasal hareketliliğin ve değişimin bir sonucu olarak doğmuş olan meşrutiyet, 1876 yılında Türk tarihinin ilk anayasası olarak kabul edilen Kanun-i Esasi'nin kabul edilmesiyle uygulamaya konulmuş bir siyasal sistemdir. Osmanlı İmparatorluğu bu anayasa sayesinde mutlak monarşi ile yönetilirken Batı tarzı meşrutî monarşik bir siyasal sisteme geçiş yapmıştır.¹¹⁰

Necip Fazıl'a göre Meşrutiyet, Tanzimat'ın doğal bir getirisi. Bu görüşüyle birçok tarihçinin ve siyaset bilimcinin görüşü örtüşür. Bu sebeple Meşrutiyet dönemini de Tanzimat'la benzer argümanlarla eleştirir. Tanzimat'ı bir buhran dönemi olarak gören Necip Fazıl, Meşrutiyet'i de bu buhranın zirve noktası olarak görür. Ona göre

¹⁰⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 55.

¹⁰⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 150.

¹¹⁰ Kızıltan Yılmaz, "I. Meşrutiyetin İlanı ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusan'ı", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sy.1 (2006), 251-272.

Meşrutiyet, Tanzimat'ın meyvesidir. Bu bakımdan klasik yönetim tarzından kopuşun devam ettiği bu dönem, İslam'ın kendi elimizle hırpalandığı bir dönemdir.¹¹¹

Necip Fazıl I. Meşrutiyet dönemini fazla eleştirmez. Zaten kısa sürmüş olan bu dönemi eleştirmek yerine, I. Meşrutiyet'i yeni bir siyasal sistem olarak dayatan Genç Osmanlıları ve Mithat Paşa'yı eleştirir. Özellikle Mithat Paşa'nın iktisadi görüşünü hiç beğenmez. Necip Fazıl'a göre Mithat Paşa en iptidai iktisadi doktrin olan fizyokrasiden bile daha basit bir iktisat görüşüne sahiptir. Bunun yanında Mithat Paşa'nın Ziraat Bankası'nın temeli kabul edilen Memleket Sandıkları'nı kurması da, onun banka kurumunun bir milletin iktisadi hayatı için ehemmiyetini anlamasından kaynaklı değil de sırf taklitçilik namına gerçekleştirdiği bir ıslahat olduğu kanaatindedir.¹¹²Bütün bu eleştirilere rağmen Necip Fazıl'ın Mithat Paşa'ya bakışını esas belirleyen faktörün de, Mithat Paşa'nın Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesinde ve I. Meşrutiyet'in ilanında üstlendiği rol ve sonrasında Sultan II. Abdülhamid ile olan husumetinin olduğunu söylemek yanlış olmaz.¹¹³

Genç Osmanlılar Cemiyeti'ne Türkiye'nin ilk siyasal partisi gözüyle bakan Necip Fazıl, Genç Osmanlıları parti mefhumunu Türkiye'ye getirmeleri bakımından önemser. Bu konuda siyasal tarih incelemeleri yapan Mardin'le de aynı görüşte olduğu görülmektedir.¹¹⁴ Ancak onların önemi ilk oluşlarıdır. Zira Necip Fazıl'a göre Genç Osmanlılar hakiki bir oluş çilesi ve tarih muhasebesi yapmadan, bütün kurtuluşu Batıda ve onun sosyal kurumlarında görerek, körü körüne parti kurumunu Türkiye'ye getirmişlerdir. Bu aynı zamanda Batılıların ayak oyunlarına geldiklerini göstermektedir.¹¹⁵ Bu yaklaşımın, Türkiye'de muhafazakârlığın devlet eliyle tepeden inme oluşuna karşı gerçekleştirdiği en büyük eleştiri olduğu yönünde görüşler de vardır.¹¹⁶ Genç Osmanlılar Cemiyeti'nde de en fazla değindiği kişi Namık Kemal'dir. Necip Fazıl'a göre Namık Kemal eksik tahsilli, Batılılar tarafından rahatça yönlendirilebilen bir şahsiyettir. Bazı düşünürlere göre Namık Kemal'i asıl yönlendiren kişi dönemin önemli şahsiyetlerinden, dönemin önemli gazetelerinden birisi olan

¹¹¹Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 153.

¹¹² Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 63.

¹¹³ Necip Fazıl Kısakürek, *Ulu Hakan*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 210.

¹¹⁴Bkz: Şerif Mardin, *Yeni Osmanlı Düşüncesi, Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 1: Tanzimat ve Meşrutiyet'in Birikimi*, Edt. Murat Gültekingil-Tanıl Bora, (İstanbul: İletişim Yayınları, 6. Baskı, 2004), 43.

¹¹⁵ Yaşar Demir, "Jön Türkler ve Siyasetlerine Yönelik Farklı Bir Algılama: Muhafazakârlar", *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, sy.2 (2012), 109.

¹¹⁶ Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy.39 (2014), 33.

"Tasviri Efkâr" gazetesinin sahibi Şinasi'dir.¹¹⁷ Namık Kemal'in "vatan" kavramını sadece kullandığını, onun bu kavramın içeriğini doldurmaktan hatta bu kavramı anlamaktan yana hiçbir çaba göstermediğini düşünür.¹¹⁸ Türkiye'deki "aydınlar" grubunun ilk temsilcilerinden ve çoğu düşünürüne göre İslami kavramlar olan "meşveret" ve "şura" gibi kavramlarla Batı menşeli kavramlar olan "demokrasi" ve "parlamento" kavramları arasında bir bağlantı kurması sebebiyle siyasal İslam'ın kurumsallaşmasında önemli bir paradigma oluşturduğu düşünülen Namık Kemal'in, Cumhuriyet dönemi İslamcı düşünürler arasında gösterilen Necip Fazıl tarafından bu denli sert bir biçimde eleştirilmesi hasebiyle, siyasal İslamcı düşünürlerin ideolojik anlamda aynı çizgide ilerlemediği, İslam'ı ve dünyayı algılayış biçimlerinin farklı olduğu bu yüzden kuşaklar arasında paradigma kaymaları olduğu söylenebilir.¹¹⁹

Necip Fazıl tarih muhasebesinde Meşrutiyet dönemi derken asıl vurgulamak istediği II. Meşrutiyet dönemidir. Onun görüşüne göre Sultan II. Abdülhamid Han, Osmanlı sultanları içerisinde çok müstesna bir yere sahiptir. Hatta II. Abdülhamid'i tarih sahnesinde savunmak, karalamaları engellemek namına çok sayıda makale kaleme almış, bir tane tiyatro eseri ve bir tane de tarihi inceleme kitabı yazmıştır. Dedesi de Abdülhamid dönemi bürokratlarından olan Necip Fazıl'ın bu müdafaayı sadece çevresel bir yakınlıktan dolayı yaptığını düşünmek son derece yanlış olacaktır. Aynı zamanda oluşturduğu fikir zemininde Abdülhamid gibi son derece popüler ve tartışmalı bir padişahı savunmak fikrinsel bütünlüğü sağlamak adına önemlidir. O, Abdülhamid'in eşsiz bir padişah olduğuna kanidir. Bu yüzden II. Meşrutiyet'i hem Abdülhamid'e karşı girişilen bir hamle olduğu için, hem de birçok yenileşme hareketinde olduğu gibi toplumun içinden çıkma değil de tepeden inme ve Batıdan kopya olduğu için eleştirdiği görülmektedir. Bu bakımdan İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne ve onun üst düzey yöneticilerine ağır eleştiriler yöneltilir. Bu şahısların çoğu üst düzey askeri bürokrat olmalarına rağmen onlara "Makedonya kabadayısı" ismini takar. II. Meşrutiyet hareketi ona göre Yahudilik ve masonluk tertibidir. Bu yüzden İttihatçıların çoğu masondur yahut bizzat değilse bile masonlar tarafından yönlendirilmektedirler. Bu dönem Necip Fazıl'a göre İslam'ın emperyalist Batı tarafından hırpalanışının sistematik hale

¹¹⁷Çağan, Kenan, 'Namık Kemal'de Devletin Niteliği ve Temel Dayanakları', *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, sy.1 (2012), 261.

¹¹⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 73.

¹¹⁹Fatih Duman. Şeyda Büşra Atalan, "İslamcı İdeolojilerde Demokrasi Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme" *ICOMEPEP, International Congress of Management Economy and Policy, Proceedings Book*, (2016), İstanbul, 1354.

geldiği dönemdir. Meşrutiyet hareketini yürüten ve savunan kadronun hedefindeki isim olan Sultan II. Abdulhamid ise, sırf İslamiyet'i, Türklüğü, milliyetçiliği ve ümmeti Batı emperyalizminden ve kapitalizminden korumak için sistemli bir mücadele yürüttüğü için Batı emperyalizmi tarafından hedefe oturtulmuştur.¹²⁰ 1947 yılında Büyük Doğu mecmuasında neşrettiği, İttihatçı kadro içerisinde yer almış Rıza Tevfik'e ait olan "Abdulhamid'in Ruhaniyetinden İstimdat" isimli şiir yüzünden ilk hapsine mahkûm olan Necip Fazıl, yine Rıza Tevfik'in ağzından 31 Mart Vakası'nın Abdulhamid'in değil, İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin tertiplemediği bir hareket olduğunu ve amacının Abdulhamid'in tahttan indirilmesine zemin hazırlamak olduğunu aktarır.¹²¹

İttihat ve Terakki Cemiyeti'ni sürekli olarak masonluk ve Yahudilik tesiri altında kalmakla itham eden Necip Fazıl'ın anlattıklarından başka bir sonuç daha çıkmaktadır. Zaten ilk zamanlar masonik bir yapılanma gibi gizli bir şekilde teşkilatlanmış ve hareket eden İttihat ve Terakki Cemiyeti, Türk modernleşme sürecinin kilometre taşlarından birisi olan meşrutiyet fikrinin kurumsallaşmasını yöneten akıl olmuştur. Aynı şekilde Batıdaki aydınlanma hareketlerinde de mason localarının rolü önemlidir. Özellikle Fransız Aydınlanması'nda mason localarında fikir tartışmalarına girişen aydınlanmacı düşünürlerin rolü inkâr edilemez.¹²² Necip Fazıl eserlerinde, dünyadaki büyük ve zararlı fikirlerin neredeyse hepsinin arkasında Yahudiler olduğunu, Avrupalılar gibi büyük şairler yetiştiremediklerini ileri sürer. Yahudilerin de son yüzyılda kullandığı en örgütlü yapının masonluk olduğunu, mason locaları eliyle dünya siyasetine yön verdiklerini söylemektedir.¹²³ Hem İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin, meşrutiyet mücadelesini masonik bir yapılanmayla sürdürmesi hem de bu cemiyetin masonluk tesiri altında kalması iddiasıyla, Batı aydınlanmasına yol veren süreç arasında bir benzerlik kurulabileceği de ileri sürülebilir.

2.2.3-Cumhuriyet Devrimleri/İnkılâpları Eleştirisi

Meşrutiyet sonrası dönem, yakın tarihimiz açısından son derece hareketli yılları beraberinde getirmiştir. Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşları verildikten sonra 1923 yılında yeni Türk Devleti kurulmuş, modernleşmeye kalındığı yerden ve daha radikal bir biçimde devam edilmiştir. Yeni Türk Devleti'nin yönetim biçimi olarak cumhuriyeti tercih etmesi siyasal modernleşmenin üst fikir düzeyinde

¹²⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 153.

¹²¹ Necip Fazıl Kısakürek, *Ulu Hakan*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 543.

¹²² Ahmet Çiğdem, *Aydınlanma Düşüncesi*, (İstanbul: Dedalus Kitap, 2017), 35.

¹²³ Hazan Kuru, *Türkiye'de Antisemitizm ve Büyük Doğu Dergisi*, (Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2010), 88.

ulaştığı son nokta olmuştur. Milli mücadeleyi yürüten kadro, cumhuriyet rejimiyle birlikte bazen yumuşak ancak çoğu zaman sert bir politika izleyerek Türk modernleşmesinin siyasal ayağını idare etmeye çalışmıştır. Bu kapsamda bazı devrimler hayata geçirilmiş, bu devrimlerin kalıcılığının sağlanması da son derece katı tedbirlerle başarılmıştır. Bu devrimlerin çağdaş uygarlıklarla toplumsal hayatta aynı standartları yakalama gibi bir amacı olmakla birlikte yine Necip Fazıl'ın en fazla eleştirdiği konu devrimlerin tepeden inme yapılması, toplumun içinden çıkmamasıdır. Ancak toptancı bir bakış açısıyla bakıldığı zaman Necip Fazıl'ın da kendi fikirlerini aynı yöntemle uygulamaya çalıştığı, bu bakımdan içerik ve teorik olarak olmasa bile, inkılapların uygulanış biçimleri açısından Kemalizm'le arasında bir benzerlik olduğu iddia edilmektedir.¹²⁴ Bugün bile tartışılmaya devam eden başlıca devrimler arasında harf devrimi, kılık kıyafet ve şapka devrimi ve Türkçe ibadet gibi devrimler sayılabilir. Bu konular hakkında Necip Fazıl'ın oluşturduğu teorik çerçevenin, sonraki yıllarda Türk muhafazakârlığının siyasal paradigmasını oluşturduğu ve bu bakımdan söylediklerinin önem arz ettiği söylenebilir.¹²⁵

Necip Fazıl en kaba hatlarıyla Türk siyasal hayatını dört ana bölüme ayırır. Bu bölümlerden ilki olan iki buçuk asrı (14-16. yy.) yükseltici aşk, sonrasında gelen üç asrı (16-19. yy.) süründürücü satıhçılık/yüzeyselcilik, sonraki bir asrı (19. yy) çürütücü taklitçilik ve son yarım asrı da (20. yy.) öldürücü küfür diye yaftalamıştır. Son yarım asrıdan kastettiği Cumhuriyet sonrası dönemdir. Bu dönemin aktörlerine "Türkü madde planında kurtardıktan sonra ruh planında helak etmiş olmak" gibi sert bir serzenişte bulunmaktadır.¹²⁶ Görüldüğü üzere burada milli mücadeleyi olumlayan bir yorum yapılırken, "Türkü ruh planında helak etmek" sözüyle cumhuriyet devrimlerine Türk milletinin ruhunu yok edecek hareketler olarak bakılmaktadır.¹²⁷

Cumhuriyet kurulduğunda henüz daha yirmili yaşlarda olan Necip Fazıl, cumhuriyet devrimlerinden her birisinin yapılışına ve uygulanışına bizzat şahit olmuş, dönemin entelektüel çevrelerinde devrimler hakkında fikir münazaralarında bulunmuştur. Kendi deyimiyle henüz daha İslami bir hayatı tercih etmeden önce bile

¹²⁴ Burhanettin Duran, "Necip Fazıl Kısakürek'in Siyasi Fikirleri Üzerine Bir Değerlendirme", *Hece Dergisi*, sy: 97 (2005, Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı), 78.

¹²⁵ Elif Nagihan Türköz, *Türkiye'de Muhafazakâr Kimliğin İnşası*, (Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2011), 61.

¹²⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Hitâbeler*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2016), 243.

¹²⁷ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 24.

devrimler hakkındaki ilk ve temel görüşü devrimlerin köksüz/temelsiz bir biçimde yapıldığıdır. Bu görüşlerini de Yakup Kadri ve Falih Rıfkı gibi devrimlerin sıkı bağlılarının bulunduğu ortamlarda savunduğunu belirtmektedir.¹²⁸

Türk kültür dünyasında yapıldığı günden bugüne dek tartışılan konuların başında harf devriminin geldiği söylenebilir. Harf devrimi sadece dil yazımının başka sembollerle oluşturulmasının çok daha ötesinde bir mana teşkil etmektedir. Kimilerine göre eski düzenle/sistemle kültür ve zihin bağlarını koparmak adına yapılmış bir intihar hareketiyken kimilerine göre de muasır dünya görüşünü yakalamak için atılmış en büyük adımdır. Ancak kabul etmek gerekir ki dünyada alfabe değiştiren ilk toplum Türkler değildir. Tarihin birçok döneminde birçok toplumlar alfabe değişikliği yapmışlardır. Hatta bunun yanında Latin alfabesine geçen ilk Müslüman toplum da Türkler değildir.¹²⁹ Necip Fazıl'ın harf devrimi konusundaki düşünceleri de muhaliflik belirtmekle birlikte onun ilk başta harf devrimine sıcak baktığını belirten düşünürler de mevcuttur.¹³⁰ Ancak tezimizin ana gövdesi olan İdeolocya Örgüsü'nde bunun tam zıddı görüşleri vardır.

Necip Fazıl harf devrimi eleştirisini birkaç farklı boyuttan gerçekleştirmektedir. Öncelikli olarak harf devrimiyle birlikte Arap harfleri yerine getirilen Latin harflerinin "Yeni Türk Alfabesi" olarak lanse edilmesine kültürel manada karşı çıkar. Ona göre Arap harfleri sadece Araplara özgü bir alfabe olmaktan çıkmış, Türkler de tam on asır boyunca bu harfleri kullanmıştır. Hatta sadece Türkler değil İslam toplumlarının ortak alfabesi gibi bir işlev kazanan Arap harflerinin aslında 'İslam harfleri' olduğunu savunmaktadır. Dahası harf devrimini gerçekleştiren kadronun, Arap harflerinin pedagojik olarak dünyanın en iyi alfabesi olduğunu vurgulayan Batılı münevverlerin varlığından haberdar olup olmadıklarını sorgular. Yine Amerikalı bir düşünürün "Türk harf devriminin Amerika'nın bütün madenlerini satmasıyla eş değer bir mana belirttiğini ve buna Amerikan idarecilerinin müsaade etmeyeceğini" belirttiğini söyleyerek bizim idarecilerimizin buna nasıl müsaade edebildiklerini ima etmektedir. Bununla birlikte Meji restorasyonu ile modernleşme süreci başlatan ve müspet bütün bilgilerini Batıdan alan Japonların, dünyanın en primitif alfabesi olarak gördüğü alfabelerini neden değiştirmediklerini bizim kendimize sormamız gerektiğini düşünür. Yeni Türk

¹²⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbiâli*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2015), 95-97.

¹²⁹ İlber Ortaylı, *Türkiye'nin Yakın Tarihi*, (İstanbul: Timaş Yayınları, 2017), 77.

¹³⁰ Yasin Beyaz, "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası", (Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012), 119.

Alfabesi'nin öğrenilmesinin, Arap alfabesine nispetle çok daha kolay olduğu yönündeki yorumlara ise eğitim-öğretim yöntemlerindeki hatalardan dolayı bu zorluğun yaşandığı yönündeki görüşüyle yanıt vermektedir. Eski harflerin imlasının zor ve karmaşık olduğunu söyleyenlere ise Latin harflerinin de Türkçedeki bütün sesleri karşılayamadığı, Arap harfleri üzerinde yapılacak bir çalışmayla bu kargaşanın ortadan kaldırılacağını söylemektedir. Bütün bunlardan sonra harf devrimiyle birlikte okuryazar oranındaki artışa değinen Necip Fazıl, bu oranın sadece imza atabilmek ve gazete başlıklarını okuyabilmekten ibaret olduğunu, bunun yerine az sayıda ancak mücerret kafada okuryazar olmasını tercih edebileceğini dile getirir.¹³¹ Görüldüğü üzere Necip Fazıl harf devrimini savunan bütün tezlere antitezler üretmiş, harf devriminin son derece yanlış bir yenilik olduğunu savunmuştur. Ancak tekrar eski harflere dönmek yada dönmek üzere herhangi bir fikir beyan ettiği görülmemektedir.

Yakın tarihimiz boyunca hararetle tartışılmış bir diğer konu ise kılık kıyafet ve şapka meselesidir. Necip Fazıl'ın Cumhuriyet devrimleri arasında önemli bir yere sahip olan kılık kıyafet devrimini ele almasının sebebi, milli şahsiyetimizi milletlerarası arenada belli edebilecek her türlü maddi göstergenin millileştirilmesini istemesidir. Ona göre benzer sosyo-kültürel ve tarihi şartlar içerisinde bugünlere ulaşmış olan Avrupalı milletlerin kılık kıyafet ve şapkaları bile birbirlerinden ayırt edilebilecek bir şekil içerisindeyken, bizim Batılı kıyafetler giyerek ve şapka takarak kendimizi onlardan ayırt edilemeyecek bir yere koymamız şahsiyetimizi kaybettirecek bir hamledir. Burada zatiyle şapkayı kötülemediğini yahut fesi olumlamadığını belirterek, önemli olanın milli kimliği göstermek ve dünya milletler ailesinde kendimize bir şahsiyet inşa edebilmek olduğunu vurgulamaktadır. Bu şahsiyet inşasında da şapka ve kılık kıyafetin maddesinin/şeklinin sadece şekliyle bir önem arz etmediğini ancak onun kimliği belirtici bir manası olduğu için maddesinin/şeklinin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bu inşa sürecinde kendi sanatçılarımızın kendimize uygun ve bizi diğer milletlerden ayırt etmeye yarayacak yeni bir kılık kıyafet ve şapka tasarımları gerektiğinin de altını çizmektedir.¹³²

Kılık kıyafet konusunda Necip Fazıl'ın kadın kılığıyla ilgili ayrı bir parantez açtığına dikkat etmek gerekir. Ona göre kadın kılığı İslam şeriatının emrettiği biçimde ve kadınlık şahsiyetine uygun olmalıdır. İslam şeriatının kadına siyah çarşaf

¹³¹ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 361.

¹³² Kısakürek, *Age*, 364.

içerisinde peçeli bir elbiseyi uygun görmediğini bu tavrın kadını gizli bir dünyaya hapsedip orada şahsiyetinden kopardığını ileri sürmektedir. Kadınlara bu tarz bir giyimi uygun görenleri de yobaz olarak ilan etmektedir. Bunun yanında kadınların aşırı derece açık giyinip bedenlerinin metalaşması da ayrı bir yanlışlıktır. Bu hal de kadını öz şahsiyetinden koparmaktadır. Ancak kadınlara yeni bir giyim tarzının oluşturulması gerekmektedir. Bu tarz da ne seküler fikriyattaki insanların seçtiği tarz olabilir ne de yobazların seçtiği tarz. İslami usullere riayet edilerek, kadınların giyimleri hem ahlaki hem de estetik olarak dinin emrettiği şekilde güzelleştirilerek yeni bir giyim tarzının oluşturulması ve kadınıma kadınlık şahsiyetiyle birlikte milli şahsiyetinin de kazandırılması gerekmektedir.¹³³

Necip Fazıl kılık kıyafet ve şapka devrimleriyle yapılmak istenenin anladığını ancak bu devrimleri yapan kadroların ne yapmaya çalıştıklarını bilmediklerini iddia etmektedir. Ona göre bu gibi devrimler satıh üstü/yüzeysel kalmıştır. Devrimleri gerçekleştiren kadronun esas amacı Batılılaşmaktır. Ancak bu şekilde Batılılaşacağımızı düşünmek yanlıştır. Burada pantolon, şapka ve kravat gibi giysilerin şahıslarından/şekillerinden dolayı onlardan tiksindiğini, ancak onların şahıslarının/şekillerinin bir mana ifade ettiğini tekraren vurgulamaktadır. Sadece Cumhuriyet devrimleri değil, kılık kıyafet konusunda Tanzimat'tan bu yana atılan adımların hiçbirisi Batılı kafasıyla atılmış değildir. Batılılar bile şapkayı sadece kafamıza geçirdiğimizi, ancak onu takan Avrupalıyı anlamadığımızı söylemektedir. Modernleşme hareketlerini gerçekleştiren kadroların hepsi, Türk toplumunun, Batılı toplumların kılık kıyafetini giymesine Batılı bir kafaya ulaşabileceğini düşünmüş ve yanılmışlardır. Oysaki ona göre asıl yapılması gereken modernleşmeyi derinlemesine bir anlayışla yapmak ve kılık kıyafette bir modernleşme hareketi gerçekleştirilecekse bunu milli şahsiyeti ifade edecek müşahhas bir üslup ile yapmak gerekmektedir.¹³⁴ Bunun yanında bir milletin giyim-kuşamı tepeden inme kanunlarla değil, yüz yıllardan süzülüp gelmiş olan örf ve adetlerle belirlenmelidir.¹³⁵

Görüldüğü üzere Necip Fazıl modernleşme uğraklarımızdan olan Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerine dair fikir beyan ederken bu dönemlerde yeniden organize edilmeye gayret edilen devlet nizamıyla çok fazla ilgilenmez. Ona göre bir siyasal sistemin/rejimin ne olduğundan çok nasıl olduğu önemlidir. Yani Necip Fazıl

¹³³ Kısakürek, *Age*, 366.

¹³⁴ Kısakürek, *Age*, 370.

¹³⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Son Devrin Din Mazlumları*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2018), 73

meşrutiyetin yahut cumhuriyetin şahsıyla ilgili değildir. O daha çok bu dönemlerde yürütülen Batıcılık politikalarına eleştiri sunmayı tercih etmiştir. Hattı zatında bu dönemlerde de görece olarak rejim eleştirisi yapmak zordur. Dönem içerisinde yazılan kitapların bir kısmı sonraki baskılarındaki önsözlerinde bu duruma değinmek durumunda kalmışlardır.¹³⁶ Zaten Necip Fazıl da rejimlerin şahsıyla bir derdinin olmadığını dile getirir. Onu mürteci/gerici olarak yaftalayanlara ve saltanat yanlısı olarak göstermeye çalışanlara mutlakıyetçi ve saltanatçı olmadığını belirtmiştir.¹³⁷ Zaten ileride değineceğimiz Büyük Doğu Devleti'nin mutlakıyetçi bir yapıda olmadığını göreceğiz.

2.3-TÜRK MODERNLEŞME SÜRECİNE YÖN VEREN FİKİRLERE VE MODERN SİYASAL İDEOLOJİLERE BAKIŞ AÇISI VE ELEŞTİRİLERİ

Türk modernleşme sürecinin zengin fikirsel tartışmalar içerisinde devam ettiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Özellikle Tanzimat sonrası dönemde, başta bütün dünyada kuvvet kazanan siyasal ideolojiler olmak üzere kendi içerisinde de fikir akımları oluşturmuş bir entelektüel geleneğe sahibiz. Bunun sonucu olarak da modernleşme sürecimiz liberalizm, sosyalizm/komünizm, sonraki dönemde faşizm gibi dünyayı etkilemiş siyasal ideolojilerden etkilenmekle birlikte içerisinde de "Osmanlı nasıl kurtulur?" sorusuna Türkçülük, İslamcılık ve Batıcılık gibi fikir cereyanlarıyla cevap verilmeye çalışılmıştır.

Necip Fazıl fikren her hangi bir siyasal ideolojinin sınırları içerisinde kalmayı reddeden bir dünya görüşüne sahiptir. Başta liberalizm, komünizm ve faşizm olmak üzere dünya siyasetine yön vermiş belli başlı ideolojilere karşı durmuş ve kendisini bunlardan hiçbirisine yakın görmemiştir. Bunun arka planında yatan gerçek ise Necip Fazıl'ın dünya görüşüdür. O kendisini Müslüman bir şahsiyet olarak görmektedir ve İslam'ın sadece inanmak için değil, aynı zamanda yaşamak içinde olduğunu düşünmektedir. Bunun için İslam'ı mevcut siyasal ideolojilere karşı bir yere konumlandırmış ve daha önce İslamcı düşünürler tarafından yapılmamış bir biçimde, İslam'ı bir siyasal ideoloji gibi sistematik bir biçimde anlatmaya çalışmıştır.¹³⁸ Hatta bunu yaparken kendisinden önceki İslamcı düşünürlerin yaptığı gibi İslam'ı yumuşak bir ideoloji formatında ele almayı, onu katı/totaliter bir ideoloji formatına soktuğu ve buna

¹³⁶Bkz. Peyami Safa, *Türk İnkılabına Bakışlar*, (İstanbul: Ötüken Yayınları, 2017), 13.

¹³⁷Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 153.

¹³⁸Burhanettin Duran, "Cumhuriyet Sonrası İslamcılık ve Necip Fazıl Kısakürek", *Dübam (Dünya Bülteni Araştırma Masası)*, (Mayıs 2013), 9.

da cumhuriyetle birlikte devrimleri gerçekleştiren ideoloji olan Kemalizm'in katı tutumunun neden olduğunu söylenmektedir.¹³⁹

2.3.1-Modern Siyasal İdeolojilere Bakış Açısı ve Eleştirileri

Modern dünyada devletleri ve toplumları en çok etkilemiş, dünya savaşlarında taraflaşmalara neden olmuş ve bütün dünyada tartışılmış en genel konulardan bir tanesinin modern siyasal ideolojiler olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Türk entelektüel dünyasında da aynı izdüşümü görmek mümkündür. Özellikle önceleri liberalizm ve sosyalizm 2. Dünya Savaşından hemen önce ise faşizm gibi siyasal ideolojiler aydınlarımız tarafından tartışılmıştır. Bu tartışmalar aydınların devletin ve toplumun gitmesi gereken istikamet ile alakalı görüşlerini göstermektedir.

Necip Fazıl'ın siyasal ideolojilerle alakalı görüşleri de aynı minvalde olmuştur. O, toplumun gitmesi gerektiği istikametini İslami esaslarla aynı paralelde olması gerektiğini savunmuştur. Yukarıda da değinildiği üzere o, çağdaş siyasal ideolojilerin karşısına İslamiyet'i bir ideoloji gibi çıkartmakta bir mahzur görmemiştir. İslam'ı bir bütün halinde siyasal ideoloji gibi gören bir fikir ise kendi varlığını kabul ettirebilmek ve iddiasını devam ettirebilmek için mecburen diğer bütün ideolojileri reddetmek yahut tezlerinin yanlış olduğu görüşünü savunmak durumunda kalır. Zaten siyasal ideolojiler birçok konuda birbirlerinin antitezleri durumunda oldukları için doğaları gereği birbirlerinin tezlerini ve varlığını reddetmek durumunda kalmaktadır. Aksi takdirde kendi varlıkları anlamsızlaşacaktır. Ancak Necip Fazıl, modern siyasal ideolojilerin bir bütün olarak kabul edilmesiyle insanlığa daha fazla huzur ve refah getireceği görüşünü reddetmekle birlikte onların da bazı noktalarda haklı olabileceğini söyleyerek bir farklılık ortaya koymaktadır. Siyasal ideolojilerin bu haklı oldukları görüşlerin hakikatinin ve zayıf noktalarının panzehirinin de İslamiyet'te bulunduğunu söylemektedir. Yani örneğin siyasal ideolojilerin insanlara sunacağı iddia ettiği adalet ölçüsünün, bir yekûn halinde İslam'da ve onun ideolojik formasyonu olan Büyük Doğu fikriyatında bulunduğunu ileri sürmüştür.¹⁴⁰ Bunun için de siyasal ideolojileri ayrı ayrı incelemiş ve ona göre hangi görüşlerinin doğru hangi görüşlerinin yanlış olduğunu nedenleriyle birlikte açıklamaya çalışmıştır.

¹³⁹Burhanettin Duran, *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire ToThe Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*, (Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2001), 220.

¹⁴⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 129.

Siyasal ideolojiler konusunda Necip Fazıl'ın en fazla eleştirdiği noktalardan bir tanesi liberalizm, kapitalizm, komünizm, sosyalizm, faşizm ve nazizm gibi devletlerin resmi ideolojileri haline gelmiş ideolojilerle İslamiyet'in birlikte anlatılmaya çalışılmasıdır. Bahsedildiği üzere Necip Fazıl siyasal ideolojilerin iddia ettikleri hakikat ve adalet ölçüsünün aslının İslam'da olduğunu düşünmektedir. Bu bakımdan İslam ile bu ideolojilerin birlikte anılması ona göre saçma bir durumu göstermektedir. Örneğin İslam Sosyalizmi, İslami Kapitalizm, Demokratik İslamcılık, İslam Faşizmi gibi kavramlara İslamiyet'in ihtiyacı yoktur. Zira İslamiyet zaten özü itibariyle bu ideolojilerin muhteva ettiği iyiliklerin hepsini ve kötü taraflarının ilacını kendi içinde barındırmaktadır. Bu yüzden anılan ideolojilerle İslam'ın birlikte anılması, asıl olanı yani İslamiyet'i kullanarak beraberinde kullanılan ideolojilerin meşrulaştırılma ve İslami coğrafyalarda yer edinme çabalarıdır.¹⁴¹

Modern dünyada liberalizm, komünizm ve faşizm gibi siyasal ideolojilerin ortaya çıkış nedenleri Necip Fazıl'a göre Batı dünyasının yaşadığı ruhi buhrandır. Yani ilim ve fende kendisini geliştiren Batı, işin sadece maddi boyutunu gerçekleştirmiş ancak manevi boyutunu ihmal etmiştir. Bu yüzden siyasal ideolojilere ihtiyaç duyulmuş hatta Avrupa merkezli başlayan iki dünya savaşı da bu ruhi buhran yüzünden gerçekleşmiştir. Ancak mevcut modern siyasal ideolojiler Batı'nın ruhi buhranını yenmesini/aşmasını sağlayabilecek manevi motivasyona sahip değillerdir.¹⁴² Necip Fazıl'a göre Batı bu ruhi buhrandan çıkamazsa maddeye olan tahakkümünü de yitirecektir.

Necip Fazıl günümüzde geçerliliği halen devam etmekte olan ve bir dünya görüşünü, bir tutumu, bir yaklaşımı anlatmaya yarayan "-izm" kelimesini kullanmaz. Bunun nedeninin dildeki Batılılaşmayı önlemek olduğunu iddia eden görüşler mevcuttur.¹⁴³

2.3.1.1-Liberalizm/Liberalizma-Kapitalizm/KapitalizmaEleştirisi

Necip Fazıl siyasal ideolojileri "iktisadi ve içtimai mezhepler" kavramını kullanarak ele almaktadır. Yani bu yaklaşımda siyasal ideolojilerin sadece sosyal-siyasal görüşlerine değil, iktisadi görüşlerine de vurgu yapılmaktadır. Bu bakımdan

¹⁴¹ Kısakürek, *Age*, 208.

¹⁴² Burhanettin Duran ve Cemil Aydın, "Modern İslamcılık Düşüncesinin Rakip Oksidentalizmleri: Necip Fazıl Kısakürek ve Nurettin Topçu'da Hristiyanlık, Batı ve Çağdaşlık Anlayışları", Çev: Demet Koçyiğit, *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, sy.7, (2016), 317.

¹⁴³ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuası'nın Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 31.

liberalizmi açıklarken ve eleştirirken, liberalizmin iktisadi fikri olarak gördüğü kapitalizmi de eleştirir.

Dikkatle bakıldığı zaman Necip Fazıl'ın liberalizmi açıklarken komünizm, sosyalizm ve faşizmin tezlerine de atıfta bulunarak diyalektik bir yol izlediği görülecektir. Ona göre zaten dünya, liberalizm, komünizm ve faşizmden oluşan, sadece birkaç kutuptan ibaret bir yer haline getirilmeye çalışılmaktadır. Bu sayede kendi fikrinin doğruluğunu ispatlarken aynı anda karşı tarafta konumlandığı ideolojilerin de yanlışlığını anlatmış olacaktır.

Liberalizme dair en önemli eleştiri konularından bir tanesi liberalizmin fert/birey özgürlüklerine verdiği aşırı değerdir. Necip Fazıl sonsuz özgürlüğün sonunda kötülük getireceğini ve birey özgürlüklerinin yanında toplumun hakkının da korunması gerektiğini savunmaktadır. Ancak burada bir dengenin oturtulması şarttır. Faşist rejimlerde olduğu gibi de bireyin çoğu hakları kısıtlanmamalı, kamu gücü bireylerin özel hayatlarında bile mutlak belirleyici olmamalıdır. Aradaki denge noktası ise şu şekilde tespit edilmelidir: Başboşluk rejimi yaratacak ve toplumun huzur hakkını elinden alacak her türlü özgürlük kısıtlanmalı bu sayede bireyin hakları sonsuz özgürlük seviyesi yerine klasik tabirle "bir başkasının hakkının başladığı yerde bitmelidir." Yani belirlenen sınırlar içerisinde bireye sonsuz özgürlük verilmelidir. Zaten İslamiyet'in kişi hak ve özgürlüklerine verdiği değer en az liberalizmin verdiği değer kadardır. Bu bakımdan liberalizmin en fazla önem verdiği kişi hürriyetleri asıl ifadesini İslamiyet'te bulmaktadır.¹⁴⁴

Kapitalizm konusunda da söyledikleri neredeyse liberalizm eleştirisiyle aynıdır. Kapitalist rejimlerde bireysel sermayenin ve özel teşebbüsün çok önemli oluşuna değinen Necip Fazıl, aynı önemin İslamiyet'te de bulunduğunu vurgulamaktadır. İslamiyet'in kişisel teşebbüse önem verdiğini hatta ticareti özendirdiğini ve teşvik ettiğini belirtmektedir. Ancak bu konuda tedbirci olunması gerektiğini, çünkü İslamiyet'te faizin haram ve zekâtın farz olduğunu belirterek bu iki kısıtlamaya uymak kaydıyla bireylerin istedikleri kadar zenginleşmelerinin İslamiyet açısından bir sakıncası bulunmadığını vurgulamaktadır. Ancak kapitalist rejimlerde sermayesini çoğaltan şahısların farklı güçler devşirmesi ve yine onun deyimiyle "dehhâmeleşmesi/sürekli olarak büyümesinin" kamu düzenini bozabileceği ve bireysel hak ve özgürlükleri engelleyeceği yönünde fikirleri mevcuttur. Özellikle de sermayesi

¹⁴⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 209.

büyüyen işletmelerin işçilerin haklarını ihlal edebileceğini, bunun için İslami bir devletin bu konularda tedbir alabilmesinin kişi hak ve hürriyetleriyle birlikte toplum huzur ve refahını da koruyacağı fikri Necip Fazıl'da kapitalizme dair en önemli eleştiri noktalarından bir tanesidir.¹⁴⁵

2.3.1.2-Sosyalizm/Sosyalizma-Komünizm/Komünizma Eleştirisi

Sosyalizm ve komünizm bahsinde öncelikle şunu söylemek gerekir ki, Necip Fazıl bu iki ideolojiye düşmanlık derecesinde nefretle bakmaktadır. Necip Fazıl, 1917 yılında Ekim Devrimi'yle birlikte Rusya'da uygulanmaya başlayan komünizmin, Birinci Dünya Savaşı'nda Rusya'yı Osmanlı Devleti'nin başına bela olmaktan kurtardığını, ancak aynı anda komünizmin bütün dünyanın başına bela olduğunu söyler.¹⁴⁶ Çağdaşı birçok düşünür gibi o da sosyalizmin ve komünizmin Türkiye'yi dini ve milli kimliğinin dışına çıkaracağını düşünmektedir. Bunun yanında komünizmin devleti yıkacak bir fikir olarak görülmesi de komünizme olumsuz yaklaşımı etkilemektedir.¹⁴⁷ Yukarıda da değinildiği üzere Necip Fazıl siyasal ideolojilere sadece sosyal ve siyasal görüşleri üzerinden yaklaşmaz. Ona göre ideolojilerin iktisadi tezleri de en az diğerleri kadar önemli ve çürütülmesi gereken bir konumda yer almaktadır. Bu yüzden Necip Fazıl'ın ilk ele aldığı konu mülkiyet hakkıdır. Ona göre hem Türk kültüründe hem İslam şeriatında şahsi mülkiyet bir haktır. Bu konuyla alakalı hem atasözleri hem de İslam hukukuna bağlı bazı kaynaklar bulabilmek mümkündür. Bu yüzden şahsi mülkiyet hakkının sosyalizm ve komünizm tarafından kısıtlanması, aslında onların iddia ettikleri gibi toplumsal mutlak adaleti sağlamak yerine toplumda daha büyük huzursuzluklara yol açacaktır.¹⁴⁸

Necip Fazıl komünizmi, sosyalizmden dayanak bularak türemeye çalışan bir ideoloji olarak görmektedir. Bu fikrini de Karl Marx'ın söylediğini iddia ettiği "sosyalizm papazların okunmuş suyudur" sözüne dayandırmaktadır. O yüzden sosyalizmi komünizmden önce ele almaktadır. Ona göre her ne kadar sosyalizmin kurucusu St. Simon olsa da, tarihsel süreç içerisinde bu fikrin evveliyatı da mevcuttur. Her ne kadar Eflatun'da (Platon) sosyalizme dair ilk kıvılcımlar görülse de, modern dünyada St. Simon öncesi üç sosyalist fikir olduğunu söylemektedir. Bunlar Şeyh

¹⁴⁵ Kısakürek, *Age*, 207-217.

¹⁴⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Moskof*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 1992), 323.

¹⁴⁷ Funda, Çoban, "İslamcılığın Fikir Taşıyıcısı Olarak Türk Siyasal Hayatında Necip Fazıl" *Mülkiye Dergisi*, sy.39 (2015), 66.

¹⁴⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *Çepçevre Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2015), 26.

Bedrettin, Thomas More ve Campanella'dır. Ancak bu isimlerin tamamında da sosyalizm sistemli ideolojik bir formasyon halinde değildir. Sadece sosyalizme gidecek yolu açabilecek ilk fikir kıvılcımlarıdır.¹⁴⁹ Sosyalizmi sistematize eden ve fikri olarak altını ilk doldurmaya çalışan kişi ise St. Simon'dur. Ancak St. Simon'un önderliğinde geliştirilen sosyalizm fikrinin de son derece iptidai/ilkel olduğunu ileri sürmektedir. Sosyalizmin fikir olarak zenginden al fakire ver yahut devlet eliyle herkesten al ve yine devlet eliyle herkese eşit olarak paylaşır şeklinde bir fikir alt yapısından fıskırdığı için insan doğasına aykırı olarak görmektedir. Çünkü Necip Fazıl'a göre insan doğası mülkiyetiyle yahut mülkiyet hakkıyla kendisini bulmaktadır. Zaten İslamiyet'te mülkiyette tedbircilik olduğu halde Robin Hood tarzında zenginden zorla alıp fakire vermek gibi bir fiilin bulunmadığını kaydeden Necip Fazıl, zekât müessesinin İslam'ın ferde yüklediği bir yükümlülük olduğunu ve fertten zorla zekât alınamayacağını sahabe içtihatlarına yani İslam hukukuna dayanarak söylemektedir.¹⁵⁰ İslam'daki zekât müessesine değinirken zekâtın kapitali nasıl harekete geçirmeye çalıştığını da açıklamaktadır. Her sene malının kırkta birini vermek zorunda kalan kapital sahibinin, malının erimemesi için sürekli çalışmak durumunda olduğunu vurgulayan Necip Fazıl, bu sayede zekât kurumunun yaygınlaştığı toplumlarda kapital ataletinden söz edilemeyeceğini, aksine ticaretin yaygınlaşacağını ve genişleyeceğini vurgulamaktadır.

Sosyalizmi ortaya çıkaran sosyal ve siyasal şartlara da değinen Necip Fazıl, sanayi devriminin ve beraberinde kapitalizmin işçi sınıfı üzerindeki baskıcı politikaları yüzünden ortaya çıkan toplumsal bir yaranın sosyalizm eliyle kapatılmaya çalışıldığını, bunun da sosyalizmin bir fikir olarak daha fazla büyümesine neden olduğunu vurgulamaktadır. Ancak yine de Necip Fazıl sosyalizmi tam bir ideoloji gibi düşünmez. Sosyalizmden geçit bulduğunu belirttiği komünizmin bir ideoloji olabileceğini ancak sosyalizmin asla bir ideoloji olamayacağını söyler. Bunu iki farklı nedenle açıklar. Birincisi sosyalizmin ideolojik bir zemin oluşturabilmesi ve toplumda kabul görebilmesi için metafizik bir motivasyonunun olması gerektiğini söyler. Ona göre komünizmin sosyalizmden en büyük artışı metafizik bir motivasyonunun olmasıdır. Hatta komünizm bu motivasyonu bizzat metafiziği reddederek yapmış ve fert planında bir kabul zemini bulabilmiştir. Ancak sosyalizmin bu nevi bir metafizik motivasyonu yoktur. Sosyalizmin ikinci büyük zaafı ise tek başına müesseseseleşememesi, sürekli olarak

¹⁴⁹ Kısakürek, *Age*, 35.

¹⁵⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *Dünya Bir İnkılap Bekliyor*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2007), 33.

"Katolik sosyalizm, anarşist sosyalizm, kolektivist sosyalizm, nasyonal sosyalizm, demokratik sosyalizm" gibi (Griffith isimli bir İngiliz gazeteciden alıntıladığına göre 261 çeşit sosyalizmin varlığından bahsetmektedir) farklı fraksiyonlarla anılması, müstakil bir fikir halinde toplumların zeminlerine yerleşememesidir.¹⁵¹

Necip Fazıl'ın, komünizmin sosyalizmden geçit bulduğunu ve bu sayede yükseldiğini düşündüğüne yukarıda değinmiştik. O komünizmi sosyalizmden daha temel sahibi bir ideoloji olarak görmektedir. Bu yüzden komünizmi daha derinden ve daha felsefi olarak ele almakta ve eleştirmektedir. İlk olarak değinmek lazımdır ki Necip Fazıl, Türkiye'de İkinci Dünya Savaşı öncesi ve daha kuvvetli bir şekilde savaş sonrası komünizm tartışmalarının yaşandığı bir dönemde, Büyük Doğu mecmuası aracılığıyla komünizme karşı durmuş ve fikren eleştirilerde bulunmuştur. Ona göre komünizmin ilk kaybettiği nokta Marx ve Engels'in tarihi maddecilik/tarihsel materyalizm ismini verdikleri yaklaşımlarıdır. Ona göre tarihsel materyalizm aslında düpedüz materyalizmdir. Dahası onlar bu felsefi yaklaşımlarını kendileri komünizme taban haline getirmeye çalışsalar da aslında bu felsefeyi Hegel'den aşmışlardır. Ona göre Hegel mücerret fikri arayış halinde olan büyük bir filozofken Marx ve Engels onun felsefesini kullanarak mücerretleri yok etme çabasındadırlar. Bir farkla ki Hegel diyalektiğini madde üstü bir anlayışla ve mistik bir takım unsurlara (ruh/tin) göre kurarken Marx ve Engels onun diyalektik felsefesinden bu gibi unsurları çıkartmışlar ve onun komünizmin esası kabul ettiği inançsızlık rejimini kurmuşlardır. Ona göre Hegel idealist bir materyalisttir yahut materyalizmi kullanarak idealizme ulaşma çabasındadır. Yani burada Marx ve Engels'in bir nevi intihal yaptıklarını ve bu intihali yaparken de Hegel'in hiç inanmadığı bir sisteme onu alet etmiş olduklarını düşünmektedir.¹⁵²

Komünizmin felsefi alt yapısını bu şekilde eleştirdikten sonra meşhur "Komünist Manifesto'ya" eleştiri oklarını yönelten Necip Fazıl, bu metni sadece İslami bir dille değil evrensel insani değerler vasıtasıyla ve insan doğasını kullanarak eleştirmeye çalışır. Ona göre sermayenin müşterek mülkiyete çevrilmesi, komünizmin aile mefhumunu yok sayması, kadınların müşterekleştirilmesi düşüncesi, dinin toplumları uyutan bir afyon olduğu görüşü ve insanlar ve özellikle proleterler için milliyet mefhumunun olmadığı, varsa bile bütün dünya proleterlerinin aynı milletten olduğu fikirleri deli saçması niteliğindedir. Bunlar başta mülkiyet, aile, kadın ve milliyet

¹⁵¹Necip Fazıl Kısakürek, *Çepçevre Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2015), 43.

¹⁵² Kısakürek, *Age*, 56.

meselesi olmak üzere insan doğasını yanlış anlama sonucu ortaya çıkmış saçma fikirlerdir. Her türlü ilmi/bilimsel delille çürütülmesi çok kolaydır. Bu fikirlerin temelinde ve sonucunda (yani komünizmin vardığı sentezde) ise materyalizmden kasıtlı hiçbir ruhi ve ahlaki müeyyideye yer verilmediğini ve sırf bu yüzden bile saçma ve uygulanamaz, uygulanırsa bile sürdürülemez olduğunu vurgulamaktadır. Burada özellikle mülkiyet meselesinin altını çizen Necip Fazıl, sosyalizm bahsinde değindiğimiz gibi mülkiyet mefhumunu insanın doğası gereği sahip olduğu bir hak olarak görmektedir ve komünizmin "özel mülkiyet hırsızlıktır" gibi sözlerle mülkiyeti yok saymasıyla insan doğasına aykırı bir fikir ileri sürdüğünü düşünmektedir.¹⁵³

Necip Fazıl komünizme "üç ayaklı sehpa" yakıştırmalarını yapmaktadır. Bu üç ayaktan Engels komünizmin içtimai boyutunu, Marx iktisadi boyutunu, Lenin ise aksiyon boyutunu temsil etmektedir. Komünizmin neden kapitalizmin en çok geliştiği İngiltere, Fransa ve Almanya gibi ülkelerde devletleşmesi yerine Rusya'da patlak verdiğine değinen Necip Fazıl'a göre bu sayılan büyük kapitalist ülkelerde komünizmin panzehiri vardı. Bu panzehir bizzat burjuvazinin kendisiydi.¹⁵⁴ Ancak Rusya'nın bünyesi komünizme hazırlıksız yakalanmıştır. Daha doğrusu Çarlık Rusya'sı zaten çürümüş ve köhnemiş bir yapı arz etmektedir. Bu anlamda diğer Avrupa devletlerinden daha geri bir durumdadır. Yani Necip Fazıl'a göre komünizmin Rusya'da kendisine mekân bulmasının asıl nedeni komünizmin güçlü oluşu değil Rusya'nın zayıf oluşudur. Bu zafiyette Rusya'nın Birinci Dünya Savaşı içerisinde oluşunun ve başta subaylar ve ordu olmak üzere Çar aleyhinde olan herkesin Ekim Devrimi'ne destek vermesinin de büyük payı olduğunu vurgulayan Necip Fazıl, komünistlerin ihtilal kadrosu içerisinde aslında küçük bir parça olduklarını ancak hadiseleri kendi lehlerinde iyi yönettikleri ve Lenin'in yabana atılamaz bir cesarete sahip oluşunun sayesinde komünizmin ihtilâlin galibi olarak bu toplumsal hareketten başarıyla çıktığını söylemektedir.¹⁵⁵

2.3.1.3-Faşizm/Faşizma-Nazizm/Nazizma Eleştirisi

Aslında Necip Fazıl'ın Büyük Doğu İdeolocya'sının totaliter bir dünya görüşü ve tıpkı Faşizm ve Nazizm gibi sert/katı bir ideoloji olduğunu ileri süren görüşler mevcut olsa da¹⁵⁶ Necip Fazıl faşizmi ve nazizmi de diğer siyasal ideolojiler gibi eleştirmekten

¹⁵³ Kısakürek, *Age*, 51.

¹⁵⁴ Kısakürek, *Age*, 81.

¹⁵⁵ Kısakürek, *Age*, 67.

¹⁵⁶ Burhanettin Duran, *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire ToThe Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*, (Doktora Tezi Bilkent Üniversitesi, 2001), iv.

geri durmamıştır. Ancak faşizm ve nazizm hakkında söylediklerinin hacmi komünizm ve liberalizm hakkında söylediklerine nazaran daha azdır. Bunda İkinci Dünya Savaşı sonrası faşizm ve nazizmin etkisinin kırılmasının da payı olabileceği düşünülebilir.

Necip Fazıl faşizm ve nazizm gibi ideolojilerin, demokrasinin başıboş bir hürriyet fikrini törpülemek ve onda gördüğü eksikliği gidermek namına ortaya çıktığını düşünmektedir. Zaten ona göre İslami bir rejimde başıboşluk düşünülemez. Yani İslami bir devlet yönetiminin otoriter bir yanı vardır. Ancak bu otorite anlayışı kişilerin/fertlerin özel hayatlarına bile müdahale edecek bir otoriterizm değildir. Bu otorite sadece kamusal alanlar için geçerli bir otoritedir. Bunun yanında toplumun geleceğini tehlikeye atabilecek her türlü başıboşluk ve hürriyet ifadesi de ona göre İslami bir devlette engellenmesi ya da kısıtlanması gereken bir hürriyettir. Ancak İslami bir idare başta fertlerin özel hayatları ve mülkiyet hakları olmak üzere temel bir takım hususları gözetmek durumundadır. Yani ona göre faşizm ve nazizmin iddia ettiği toplumsal yarar manzumesi İslami bir idarenin özüdür ve bu ideolojiler bu hakikati aşırı bir terkiple ele aldıkları için toplumun faydasını sağlamak için ferdin haklarını zedelemektedirler bu da uzun vadede toplumun faydasına değil zararına olmaktadır.¹⁵⁷

2.3.2-Türkiye'de Modernleşme Tartışmalarına Yön Veren Fikir Akımlarına Bakış Açısı ve Eleştirileri

Tanzimat sonrası dönemde Osmanlı aydınları tarafından entelektüel gündeme taşınmış konuların başında "Osmanlı nasıl kurtulur?" sorusu mevcuttu. Osmanlı'yı düştüğü dar boğazdan çıkartıp tekrar eski ihtişamlı günlerine getirmek için bir takım fikirler/fikir akımları ortaya atılmıştır. Bu akımların başında Batıcılık, İslamcılık ve Türkçülük gelmektedir.¹⁵⁸ Kendisi de Osmanlı döneminde doğan ve bu tartışmaları gerçekleştiren çoğu düşünürle çağdaş olan Necip Fazıl, Büyük Doğu İdeologyası'nı kurgularken bu fikir akımlarına ve bu akımları savunan düşünürlere değinmeden edememiştir. Bütün fikir akımlarının entelektüel şuur eksikliğinden dolayı ortaya atıldığını düşünmektedir. Zaten zihin dünyamıza katkıda bulunmuş çoğu ismi eleştirmesi, kimseyi beğenmemesi ve bu şahısların hakkında kullandığı "çeyrek münevver" tanımlaması bu sonuca varmasının doğal bir nedenidir. Bu bağlamda Batıcılık ve Türkçülük fikrini savunanları eleştirdiği gibi, kendisi de İslamcı bir düşünür

¹⁵⁷ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 210.

¹⁵⁸ Peyami Safa, *Türk İnkılabına Bakışlar*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2017), 24.

olduğu söylenmesine rağmen İslamcı olarak görülen düşünürleri dahi eleştirmekten geri durmamıştır.

2.3.2.1-Batıcılık Fikirleri Eleştirisi

Necip Fazıl'ın "çeyrek münevver" yakıştırmısından ve eleştirilerinden en çok nasibini alan grup tartışmasız bir biçimde Batıcılık fikrini savunan düşünürlerdir. Yukarıda da değinildiği üzere Necip Fazıl modernleşme serüvenimizde bizim münevverlerimizin Batı'nın hakikatini anlayamadığını savunmaktadır. Ona göre gerçekten de Batı ilim ve fende bize göre çok ileride bir toplum haline gelmiştir. Özellikle Rönesans'la birlikte Batı kendi içerisindeki skolâstik düşünceyi yıkmış bununla birlikte hem bilimde hem sanatta hem de idarede önümüze geçmiştir. Ancak Batı ruhi bir buhran içerisindedir. Sahibi olduğu madde keşiflerine ve eşya ve hadiselere hükmetmesine rağmen kendi içerisinde cinnetler geçirir bir hale gelmiştir. Bizim aydınımız ise Batıdaki bu cinnet halini görememiş, Batı'nın sadece teknik üstünlüğüne aldanmış bu yüzden Batılı gibi olmak ucuzculuğuna düşmüştür. Dahası bizim münevverimiz Batı'nın nasıl bir nefis muhasebesi yaparak bu duruma geldiğinden de habersizdir. Batıda gerçekleşen Rönesans, Reform, Aydınlanma, Fransız İhtilali gibi gelişmeler münevverimiz tarafından derinlemesine tahlil edilememiş, Batıyı bugünkü bulunduğu konuma getiren sosyal, siyasi ve iktisadi saikler iyi anlaşılammıştır.

Türkiye'de Batıcılık fikrini entelektüel gündemimize sokan en önemli isimlerden bir tanesi Abdullah Cevdet'tir. Abdullah Cevdet yaşça Necip Fazıl'dan büyük olmasına rağmen aynı dönem içerisinde yaşamış hatta şahsen tanışan insanlardır. Necip Fazıl Abdullah Cevdet'i Mustafa Reşit Paşa akımından gelen birisi olarak görmektedir. Zaten Tanzimat bahsinde değinildiği üzere Mustafa Reşit Paşa'yı çokça eleştiren Necip Fazıl'ın onun izinden gittiğini iddia ettiği Abdullah Cevdet'i eleştirmemesi düşünülemezdi. Ona göre Abdullah Cevdet, Türkiye'nin kurtuluşunu "Batı'nın kazanının içine atlamak" , toplumdaki her türlü kurumla birlikte Batılı gibi olmakta gören bir fikirsizdir. Özellikle Abdullah Cevdet'in söylediğini iddia ettiği "Macaristan'dan damızlık erkek getirtip ırkı ıslah etme" fikrinin onun ne denli Batı hayranı ve ne denli kendi kimliğinden iğrenen bir tip olduğunu gösterdiğini düşünmektedir. Necip Fazıl'a göre Abdullah Cevdet'in temsil ettiği fikir sistemi, oltanın ucundaki ölü solucana yem bulmuş gibi atlayan balıklardır. Ancak yem bulduklarını zannederken aslında ölüme

doğru yüzmektedirler. Bu gibi fikirler de millet olarak bizi kurtarmaktan daha çok ölümümüze neden olacaktır.¹⁵⁹

Batıcılığı savunanların "İslam terakkiye manidir" fikrini eleştiren Necip Fazıl, İslam'ın değil ama İslam'ı yanlış anlayan ham yobaz kaba softa tiplerin terakkiye/gelişmeye mani olabileceğini, bunun da İslamiyet ile alakalı olmadığını savunmaktadır. Zira eğer İslamiyet gelişmeye engel olsaydı klasik dönem Osmanlı Devleti rneğinde olduğu gibi buldukları coğrafyalarda egemenlik kurmuş ve medeni eserler bırakmış İslam toplumları ilimde ve sanatta nasıl eser verebilecekler ve nasıl gelişebileceklerdi? Bu yüzden kurtuluş çaresinin, gelişmenin, medenileşmenin, çağdaşlaşmanın, terakkinin kaynağını topyekn Batıda ve Batılı olmakta arayan herkes yanlış düşünmektedir ve bu minvaldeki her fikir yanlıştır. Zira Doğu-Batı muhasebesinde çizdiği portreden de anlaşılacağı üzere Batı, bizi oryantalist bir bakış açısıyla değerlendirmekte ve bizim Batı'nın hakikatini anlayamadığımız gibi Batı da bizim hakikatimizi anlayamamaktadır. Bu yüzden Batıcılık fikri özelinde Türkiye'nin kurtuluşunu kendi içimizde aramak yerine başta Batı olmak üzere herhangi bir devlete/topluma/kültüre/sisteme angaje olmakta arayan her türlü fikir peşinen reddedilmelidir. Aynı görüş dönemin Trklerinde ve İslamcılarında da mevcuttur. Hem Türkçüler hem İslamcılar, Batıcıları aynı görüşlerle eleştirmişlerdir.¹⁶⁰ Bu bağlamda söyledikleri hem Türkçülerin fikirleriyle hem de İslamcılarının fikirleriyle örtüşmektedir.

Burada en önemli konulardan bir tanesi de Batıcılık fikrinin toplumun içinden gelip gelmediği konusudur. Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında bir toplum için faydalı olabilecek bir fikrin ya da kurumun bizzat o toplumun içinden çıkması gerekmektedir. Bu bağlamda bakıldığında Necip Fazıl Batıcıların bu toplumun değerleriyle örtüşmediğini, aksine ters düştüklerini, bu yüzden aydın geçinmelerine rağmen aydın olmadıklarını vurgulamaktadır.¹⁶¹

Özetle söylemek gerekirse Necip Fazıl, Türkiye'de Batıcılık fikirlerinin abartıldığını, hatta Batı'nın iyi anlaşılamadığını düşünmektedir. Onun Batıya bakışı ise şudur: Batı madde keşfini gerçekleştirmiş bu yüzden eşya ve hadiselere yön veren bir noktaya ulaşmıştır. Ancak bütün bu keşiflerine rağmen Batı, ruh planını ihmal ettiği için

¹⁵⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbiâli*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2015), 56.

¹⁶⁰ Peyami Safa, *Türk İnkılabına Bakışlar*, (İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2017), 34.

¹⁶¹ Veysel Erg, *Türkiye'de Muhafazakâr Milliyetçilik: Erol Güngör rneği*, (Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe niversitesi, 2013), 61.

kendi içerisinde buhran yaşamaktadır. Bizim asıl yapmamız gereken ise Batı'nın madde keşfini nasıl yaptığını anlayabilmektir. Örneğin matbaayı Türkiye'ye getirmekten daha ziyade, matbaanın nasıl yapıldığını anlayabilmektir.

2.3.2.2-Türkçülük Fikirleri Eleştirisi

Necip Fazıl Türkçülük fikirleri eleştirisine etimolojik bir yaklaşımla başlar. Öncelikle kavramsal olarak Türkçülük ve Türk Milliyetçiliği fikir akımlarını aynı kefede değerlendirmektedir. Ona göre "milliyetçilik" kavramı Türkçeye İngilizceden geçmiştir. Kavramın orijinali "nationalism'dir". Kelimenin kökü olan "nation" İngilizcede "ırk, kavim" anlamlarına gelmektedir. Yani nationalism'in Türkçedeki karşılığı "ırkçılık, kavimciliktir". Türkçülüğün, Türk-İslam Ülküsü/Sentezi paradigmasına evirildiği dönemde bu paradigma değişimine katkısı da bulunduğu söylenen Necip Fazıl,¹⁶² ham bir ırkçılığı reddetmektedir. Ona göre Türkiye'de milliyetçilik fikri Batıdan birebir iktibas edildiği için yanlış anlaşılmaktadır. Çünkü bizim idare geleneğimizde ve toplumsal kültürel kodlarımızda ırkçı bir taassuba yer yoktur. Aksi halde bu kadar kozmopolit bir coğrafyada devletler kurmuş bir medeniyetin devletlerinin (Osmanlı Devleti örneğinde olduğu gibi) hükümleraltılığı altındaki halkları bu kadar uzun soluklu olarak yönetebilmesinin imkânı yoktur. Zaten ona göre ırkçılık İslami bir yaklaşımdan çok uzaktır. Bu noktada biraz sonra değinileceği gibi farklı bir milliyetçilik yaklaşımı oluşturmaktadır ve bu yaklaşımın Türk-İslam yaklaşımına benzediği görülecektir.¹⁶³

Türkiye'de Türkçülük fikrinin ilk ideologlarından birisi Ziya Gökalp'tir. Fikirleri derinlemesine analiz etmeye çalışan Necip Fazıl, Ziya Gökalp'in felsefi alt yapısıyla işe başlar. O, Gökalp'in Fransız filozof Emile Durkheim'ın taklitçisi olduğunu düşünmektedir. Yalnız Durkheim'ın milliyetçilik anlayışının ruhi bir muhteva içerdiğini, özellikle milletin sahibi olduğu inanç değerlerinin Durkheim felsefesinde ve milliyetçilik anlayışında önemli bir yere sahip olduğunu, ancak Ziya Gökalp'in Durkheim'dan kopyaladığı fikirlerinde bir sapma meydana geldiğini ve onun İslamiyet'i reddettiğini düşünmektedir. Bu ret düşüncesini de Gökalp'in dile getirdiği ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında da uygulanan Türkçe ibadet fikrinden dolayı ileri

¹⁶² Mehmet Şevki Toker, *An Islamist Intellectual In Turkish Political Life: An Intellectual And Political Biography Of Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983)*, (Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, 2018), 243.

¹⁶³ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 399.

sürmektedir.¹⁶⁴ Necip Fazıl'a göre İslamiyet'in ibadet dili Arapçadır. İbadet dilinin Türkçe olmasını savunmak bizzat İslamiyet'e ihanettir ve bunu savunanlar İslamiyet dışıdır. Dahası Ziya Gökalp'in milletin inancını değiştirip İslam'ın yerine Türklüğü getirmeye ve milleti Türkçülüğe inandırmaya çalıştığını iddia etmektedir.¹⁶⁵

Ziya Gökalp özelinde onun neslinden olan kişilerin önemli bir özellikleri olduğunu söyleyen Necip Fazıl, Gökalp'in Türkçeye büyük hizmetleri olduğunu düşünmektedir. Ona göre Gökalp ve takipçileri olmasa bugün Türkçe yerine uydurukça bir dil konuşuluyor olacaktı. Necip Fazıl kendi neslinden anadiliyle düşünen, konuşan ve yazan herkesin Ziya Gökalp ve Türkçeye hizmet eden düşünürlere borçlu olduklarını da eklemektedir.¹⁶⁶

Bütün bu eleştirilerine rağmen Necip Fazıl'ın eserlerinde milliyetçilik ve Türklük kavramlarını sıkça kullandığı görülmektedir. Hem Türk aydınındaki milliyetçilik ve Türkçülük yaklaşımını eleştirirken hem de bu kavramları sıkça kullanması Necip Fazıl'ın ideolojik tutumunun tutarsızlık göstermesi yahut konjonktüre göre değişmesi olarak yorumlanabilir. Necip Fazıl'ın mücadelesi ve fikirleri İslamcılık, milliyetçilik ve muhafazakârlığın bir sentezi olduğu söylenmektedir.¹⁶⁷ Milliyetçilik ve Türklük kavramlarının Necip Fazıl'ın eserlerinde neden bu kadar çok yer bulduğunun ise entelektüel dünyamızdaki karşılığı şu şekilde açıklanmaktadır: Tek Parti döneminin dini yaşantı karşısında yasakçı ve baskıcı politikalarına karşın İslamcı düşünürlerin sığınağı milliyetçilik kavramı olmuştur. Atatürk ilkeleri arasında da bulunan milliyetçilik kavramı sayesinde İslamcı fikirleri daha fazla dile getirilme imkânına kavuşmuştur. Yani milliyetçilik kavramının içi Türkçülük fikrini savunan diğer düşünürlerden farklı bir biçimde doldurulmaya çalışılmış, bu sayede İslamcı fikirlere alan açılmıştır.¹⁶⁸

Genel anlamda milliyetçilik fikrini, Batıda da genel kabul görmüş milliyetçilik görüşü olarak, insanlığı kurtaracak bir ideoloji değil de bireysel tatmini sağlayan bir psikoloji olarak yorumlayan Necip Fazıl, yeni bir milliyetçilik anlayışı inşasına girişmiştir. Onun inşa etmeye çalıştığı milliyetçilik anlayışında ırkçılığa ve kavmi taassuplara yer yoktur. O, öncelikle dini yani İslamiyet'i esas alır. İslamiyet kavimleri

¹⁶⁴ EK-9: Ziya Gökalp-Vatan Şiiri.

¹⁶⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 78.

¹⁶⁶ Kısakürek, *Age*, 77.

¹⁶⁷ Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy: 39 (2014), 33.

¹⁶⁸ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 62.

üstü bir dünya görüşüne sahiptir ve dünya barışına hizmet etmektedir. Bu yüzden kavimden önce insanın dini gelmelidir. Ziya Gökalp sonrası ikinci kuşak Türkçülerden olan Hüseyin Nihal Atsız ile de ayrılık noktaları burada başlar. Necip Fazıl'a göre Atsız ve temsil ettiği zihin yapısı İslamiyet'e Türk milletinin dini olduğu için saygı duymaktadırlar.¹⁶⁹ Oysa Necip Fazıl İslamiyet'in Türklükten önce gelmesi gerektiğini ve Türklüğün İslam ile tanıştıktan sonra kendi mecrasını bulduğunu savunmaktadır. Bu bakımdan Türk'ü, Müslüman olduktan, İslam'a hizmet ettikten sonra Türk olarak görmektedir.¹⁷⁰

2.3.2.3-İslamcı Düşünürleri Eleştirisi ve Kendisinden Önceki İslamcılarla Aralarındaki Farklar

Genel olarak İslamcılık düşüncesinin ilk olarak Namık Kemal ile birlikte başladığı söylenmektedir. Namık Kemal'in birinci kuşak, Necip Fazıl'ın ise Cumhuriyet sonrası dönemin ilk İslamcı düşünürü olduğu görüşü hâkimdir. Ancak Namık Kemal'den Necip Fazıl'a kadar geçen sürede İslamcı düşünce sisteminin paradigmalarında derin değişimler olduğu, Necip Fazıl'da karşılık bulan İslamcılık düşüncesiyle selefleri arasında büyük farklılıklar olduğu söylenmektedir.¹⁷¹

İlk olarak söylemek gerekir ki Necip Fazıl Yeni Osmanlı Hareketi içerisinde ele aldığı Namık Kemal'in hayatını ve fikirlerini son derece sert bir biçimde eleştirmektedir. Ona göre Namık Kemal Batılı bir takım siyasal kavramların aslında İslamiyet'te de olduğunu iddia ederek Doğu ve Batı medeniyetleri arasında bir bağlantı kurarak, meşruti monarşik bir sistemin meşruiyetini İslami kavramlarla sağlamaya çalışsa da aslında ne Doğuyu ne de Batıyı anlayabilmiştir. Ona göre Namık Kemal, Tanzimat'ı çok eleştirmesine rağmen ruhta ve yaşayışta tam bir Tanzimatçıdır. O, Namık Kemal'in tek bildiği şeyin "vatan" kelimesi olduğunu, sürekli tekerleme gibi tekrarladığını, onun da hakikatini anlayamadığını iddia etmektedir.¹⁷²

Cumhuriyet öncesi ve sonrası İslamcılar arasındaki en önemli görüş farklılıklarından birisinin II. Abdulhamid hakkındaki görüşleri olduğu söylenebilir. Birinci kuşak İslamcılarda var olan Abdulhamid karşıtlığı yerine Necip Fazıl'da Abdulhamid müdafaası kendisini göstermektedir. Necip Fazıl'ın Namık Kemal ile alakalı konularda da en fazla eleştirdiği yönü onun Abdulhamid'e karşı bir politika

¹⁶⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbüâli*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2015), 340.

¹⁷⁰ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 400.

¹⁷¹ Cemal Şakar, "Cumhuriyet Sonrası İslamcılık ve Necip Fazıl Kısakürek", *Dübam (Dünya Bülteni Araştırma Masası)*, (2013), 11.

¹⁷² Necip Fazıl Kısakürek, *Sahte Kahramanlar*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 71.

izlemiş olması gösterilebilir. II. Abdulhamid'in çoğu politikasını ve icraatlarını benimseyen ve onu son asrın en büyük siyasi dehası olarak gören Necip Fazıl'a göre Namık Kemal hem Abdulhamid'in ne kadar büyük bir dehaya sahip olduğunu anlayamamış hem de ona nankörlük etmiştir.¹⁷³ Abdulhamid'in onu yaptığı onca karşıtlığa rağmen her seferinde affettiğini ve memuriyetler verdiğini hatta son arzusu olan istediği yere gömülmesini bile sağladığını ancak Namık Kemal'in Abdulhamid'e her seferinde ihanet ettiğini söylemektedir.

Birinci kuşak İslamcılar ile Necip Fazıl arasındaki önemli farklardan bir tanesi de hürriyet ve demokrasi gibi modern siyasal kavramlara olan bakış farklılıklarıdır. Birinci kuşak İslamcılar açısından bu kavramlar büyük bir öneme sahiptir. Ancak Necip Fazıl bu kavramlara onlar kadar büyük bir önem atfetmez. Daha doğrusu bu kavramlar ona göre Türkiye'nin kurtuluşuna ve yükselmesine kapı aralayacak kavramlar değildir. Bu kavramların da siyasal hayatta önemli olduğunu ancak istismara çok açık olduklarını ileri sürmektedir.¹⁷⁴

Osmanlı dönemi İslamcılar ile Necip Fazıl arasındaki farklardan birisi de hilafet ve saltanat düşünceleridir. Hilafet ve saltanat kurumları İslamcı düşüncede siyasal meşruiyeti anlatmak açısından önemli iki kurumdur. Osmanlı dönemi İslamcılarının hilafet ve saltanata karşı büyük bir saygı tavrı içerisinde oldukları görülmektedir. Meşrutiyet için çalışmalar yürüten Yeni Osmanlı hareketi içerisinde olan İslamcı düşünürlerin saltanatla ya da hilafetle bir kavgalarının olmadığı, hatta saltanatı meşru gördükleri söylenebilir. Ancak Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında bu kurumlar birinci nesil İslamcılar kadar büyük bir öneme sahip değildir.¹⁷⁵ O, önemli olanın yönetimin şekli değil, yönetimin ruhu olduğunu söylemektedir. Yani ister saltanat olsun ister cumhuriyet önemli olanın devletin ve toplumun İslami kaidelerle yönetilmesidir.¹⁷⁶

Bugün Necip Fazıl Cumhuriyet sonrası dönemin ilk İslamcı düşünürü olarak lanse edilse bile, onu diğer İslamcı düşünürlerden çok farklı bir konuma koyan bir diğer özelliği ise Necip Fazıl'ın İslamcılığının son derece yerli/milli bir duruş belirtmesi olabilir. Bunu bir taraftan milliyetçi siyaset merkezleriyle yakın ilişkide olması tetiklemiş olsa da son kertede "Abduh, Afgani, Seyyit Kutup, Mevdudi ve Muhammed

¹⁷³ Necip Fazıl Kısakürek, *Ulu Hakan İkinci Abdulhamid Han*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2017), 256.

¹⁷⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 502.

¹⁷⁵ Efcan İnceoğlu, *Türkiye'de Siyasal İslamcılığın Evrimi*, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2009), 49.

¹⁷⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 119.

Hamidullah" gibi Türk olmayan İslamcılara hiç sıcak bakmaz ve onları eleştirir.¹⁷⁷ Ancak Osmanlı dönemi İslamcılarının reformist İslamcı düşünürlere Necip Fazıl kadar katı bir bakış açısıyla baktığını söylemek mümkün değildir.¹⁷⁸

2.3.3-Necip Fazıl'ın Demokrasiye Bakış Açısı ve Demokrasi Eleştirileri

Türkiye'de modern siyasal yaşamda en fazla tartışılan konuların başında demokrasinin geldiğini söylersek herhalde yanlış bir cümle kurmuş olmayız. Her seçim öncesi ve sonrasında sürekli olarak tartışılır hale gelen demokrasinin ne olduğu ya da ne olmadığı konusu Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında da kendisine bir yer bulmuştur.

İktidarın meşruiyetini rasyonel bir biçimde halktan almasının en önemli aracı demokrasidir. Yukarıda da bahsedildiği üzere Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında iktidarın kaynağının ilahi yahut rasyonel oluşunun bir önemi yoktur. O daha çok iktidarın kurulumu ve kullanımıyla ilgili fikirler sunmuştur. Değinildiği üzere onun gözünde önemli olan bir idarenin/iktidarın İslami oluşu, İslam şeriatını uygulamasıdır. Zihin dünyasında demokrasi kavramı da bu çerçevede kendisine yer bulmaktadır. Ancak Türkiye'deki demokrasi anlayışını hiç beğenmeyen Necip Fazıl gayri-millî ve gayri-İslami unsurlar tarafından demokrasinin istismar edildiğini düşünmektedir.¹⁷⁹ Bu da anlatılan şartlar altında demokrasi karşıtlığı olarak kendisini göstermektedir.¹⁸⁰

Demokrasi mefhumunun Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında, "hakikati aramak" gibi bir anlamının olduğu söylenmektedir. Gayet felsefi olan bu yaklaşıma göre insan sürekli olarak hakikati aramak ve kendisini bulmakla mükelleftir. Bu yüzden demokrasi insanın hür bir şekilde hakkını araması için çok önemlidir. Ancak demokrasi başıboş bir hürriyet ifade ettiği için bir insan hakikati ararken kötülük de yapabilir. Yapmasa bile kılavuzsuz bir hakikat arayışında kötülüğe de ulaşabilir. Bu yüzden sınırsız demokrasi, hürriyet mefhumunu istismar eden fertler yahut gruplar yüzünden sakıncalıdır. Ancak son kertede hakikatin de aranmasına vesile olduğu için demokrasinin faydalarından bahsedilmektedir. Bunlarla birlikte hakikatin/doğrunun bir tane olduğunu ve bir milyon kişinin ayrı ayrı hakikatlerinin olamayacağını, tarih boyunca da hakikati arayan insanoglunun sürekli bir kişinin hakikatine inandığını bu sayede hakikate ulaştığını söylemektedir. O bir kişinin hakikati yanlış ise başka "bir kişinin" çıktığı ve milyon kişiyi peşinden sürükleyerek kendi hakikatine inandırdığı belirtilmektedir. Burada

¹⁷⁷ Şakir Diclehan, *Sezai Karakoç'un Gözüyle Necip Fazıl Kısakürek*, (İstanbul: Dicle Yayınları 2017), 112.

¹⁷⁸ Metin Önal Mengüşoğlu, *Mağrur Öfke: Necip Fazıl*, (İstanbul: Okur Kitaplığı, 2013), 93.

¹⁷⁹ Önal, *Age*, 153.

¹⁸⁰ Ek-10: Demokrasya.

milyon kişi ayrı ayrı hareket ederek başıboşluk göstermez. Ancak o bir kişinin peşine takılarak demokratik bir hak olarak hakikatini bulma çabasını lideri eşliğinde sürdürür. Bu düşüncede de Necip Fazıl'ın demokrasiye karşı değil ancak kaostan hoşlanmayan otoriter bir demokrasi anlayışına sahip olduğu söylenebilir.¹⁸¹

Özetle söylenecek olursa Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında iktidarın/idarenin/devletin meşruiyetinin kaynağı, onun İslami ilkelerle hareket edip etmediğiyle alakalı bir konudur. İslami ilkelerle hareket ettikten, İslam şeriatını uyguladıktan sonra bir iktidarın toplumu mutlakiyet ile yahut demokratik vasıtalarla yönetmesi arasında bir fark gözetmez. Bunlardan herhangi birisine de taraftarlık göstermez. Zira İslami ilkeleri yerine getiren bir iktidar şekli ne olursa olsun zaten meşrudur ve başkaca bir meşruiyet kaynağına da ihtiyacı yoktur. İslamcılık bahsinde de değinildiği üzere kendisinden önceki İslamcı düşünürlerin yaptığı gibi saltanat ve hilafete aşırı bir önem göstermemesinin nedeni budur. Ancak demokrasiye yaptığı eleştiriden de başkaca bir sonuca ulaşabilmek mümkündür. Ek-10'daki metinden de anlaşılacağı üzere Necip Fazıl yaşadığı dönemde görmüş olduğu demokrasiye gayri-millî ve gayri-İslami unsurların iktidar ve toplum üzerindeki hegemonya vasıtası gözüyle bakmaktadır. Zaten aşağıda anlatılacağı gibi kendi idare zihniyetinde de kısmi bile olsa bir demokrasinin varlığı görülmektedir. Bu bakımdan Necip Fazıl'ın kavramsal anlamda yahut bir yöntem olarak demokrasiye karşı olduğunu söylemek yanlış bir çıkarım olacaktır. Aksine kendi düşündüğü sisteme de demokrasiyi monte etmesi ve yukarıda anlatılan insanın hakikati arama hakkının varlığından bahsetmesi ve bunun vasıtası olarak demokrasiyi görmesi, demokrasiye kuramsal olarak karşı çıkmadığını göstermektedir.

¹⁸¹ İlyas Ersoy, *Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefi Yönü*, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2007), 72.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDEAL DEVLET VE TOPLUM TASAVVURU

Türk Modernleşme tarihinin en önemli ayaklarından birisini oluşturan kurumsal modernleşmeye yukarıda saydığımız eleştirileri getiren Necip Fazıl'ın, kendisi de yeni bir devlet organizasyonu fikrini ortaya atarak aslında modernleşmeye karşı olmadığı ancak modernleşmenin yanlış bir biçimde ilerlediğini düşündüğü anlaşılmaktadır. Modernleşmeye kökten karşı olsa yani herhangi bir devlet düzeninin statükosunu savunsa, o zaman yaptığı eleştiri anlamsız kalacaktır. Ancak yeni bir sistem önerisinden çıkarılabilecek sonuç, mevcut sistemin köhnemişliğinden yahut işlevsizliğinden bahsedilebileceğidir. Bu bakımdan Büyük Doğu Devleti'nin de, mevcut devlet sisteminin ideal olmadığı için ortaya atılmış olabileceği söylenebilir. Necip Fazıl'ın bu yeni toplum ve devlet tasavvuru iddiasını ortaya atarken kökenlerini Türk-İslam geleneklerine dayandırdığı söylenmektedir.¹⁸²

Tezimizin bu kısmında Necip Fazıl'ın kurgulayıp ortaya koyduğu Büyük Doğu Başyücelik Devleti iki farklı boyutta ele alınacaktır. Bunlardan ilki devletin sahibi olacağı manevi motivasyondur ve toplumda yer edinmiş mefhumlara bakış açısıdır. İkincisi ise devletin şekli yapılanması yani sahibi olduğu kurumların yerleşimidir.

3.1-BÜYÜK DOĞU DEVLETİ'NİN TEMELLERİ, ZİHİN YAPISI VE ÜZERİNE KURULACAĞI ESASLAR

Her devlette olduğu gibi Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nde de bir takım manevi temeller, devletin üzerine inşa edileceği ilkeler mevcuttur. Bu manevi temellerin ve ilkelerin ana kaynağı da öncelikle İslami ilkeler ve sonrasında da milli ahlaklardır. Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında devletin bu kaynaklarla organize edilmesi şarttır. Aksi takdirde ne devlet ne toplum ne de fert iyi idare edilebilir ve onun ideal olarak gördüğü güce malik olunamaz. Bunun için Necip Fazıl öncelikle dokuz tane temel prensip ortaya koymuştur. Bu prensipler ruhçuluk, keyfiyetçilik, şahsiyetçilik, ahlakçılık, milliyetçilik, sermaye ve mülkiyette tedbircilik, cemiyetçilik, nizamcılık ve müdahaleciliktir.¹⁸³Bu prensiplerin ortaya konulmasının asıl amaçlarından bir tanesi de İslam'ı ideolojik bir formatta diğer modern siyasal ideolojilerin karşısında

¹⁸² Hazan Güler, *Türk Muhafazakârlığında Medeniyet Algısı: Necip Fazıl Kısakürek Örneği*, (Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, 2015), 77.

¹⁸³ Dokuz sayısı Mustafa Kemal Atatürk'ün yayınladığı CHP'nin ilk seçim bildirgesi sayılan "Dokuz Umde"de ve Alparslan Türkeş'in Milliyetçi Hareket'e doktrin halinde sunduğu "Dokuz Işık"ta da kullanılmaktadır ve içerik olarak benzer ve farklı yanları olmasına rağmen bu metinlerin dokuz sayısı ile ilişkilendirilmesi, içerik olarak olmasa bile teorik olarak Kemâlizm'den rol çaldıklarını akıllara getirebilir.

konumlandırmaktır. Bu prensipler eliyle, liberalizm, komünizm ve faşizm gibi siyasal ideolojilerin, Necip Fazıl'a göre aşırı ve eksik yönleri kapatılmaya ve Büyük Doğu ideolojisine sahip devletin sınırları içerisinde anılan siyasal ideolojilerin yaşam alanı bulması engellenmeye çalışılmıştır. Bunun yanında siyasal ve toplumsal hayatta anlamını bulan bazı kişilere, kurumlara ve kavramlara kendi yüklediği manaları anlatarak, Büyük Doğu Devleti'nde bu mefhumların nasıl olması gerektiğini anlatmaya çalışmaktadır. Dünyayı, toplumu, devleti ve insanı yeniden yorumlama çabası, Necip Fazıl'da karşılığını bulan "inkılâp" kavramıyla doğrudan bağlantılıdır. Zira anılan ideal devletin, ideal toplumun ve ideal insanın elde edilebilmesi için bu toplumsal ve zihinsel inkılâbın gerekliliği her seferinde vurgulanmıştır. Bu inkılâp fikrinin ve inkılâbın içeriğinin ise yine dışarıdan ithal edilen fikirlerde değil, Türk münevverinin kendi içerisinde bulunduğu iddiası Necip Fazıl'ın asıl vurguladığı noktadır.¹⁸⁴

3.1.1-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Fikirsal Anayasası: Dokuz Temel Prensip

Büyük Doğu fikriyatı aşağıda sayılacak dokuz temel prensip üzerine inşa edilmiştir. Bu prensipler son derece soyut olmakla birlikte Büyük Doğu fikriyatının ve Başyücelik Devleti'nin eşya ve hadiselere yaklaşımını anlatmaktadır. Daha önce Büyük Doğu İdeolojisi'nin Kemalizm'e ve diğer siyasal ideolojilere rakip bir ideoloji olarak tanımlandığını belirtmiştik. Büyük Doğu'nun dokuz temel prensibinin de Kemalizm'in Altı Oku'na karşı ortaya konmuş prensipler olduğu yönünde görüşler mevcuttur.¹⁸⁵ Bunun yanında bu temel prensiplerin bütün siyasi ve entelektüel tavırları gözden geçiren bir durum değerlendirmesi olduğu da söylenmektedir.¹⁸⁶

-RUHÇULUK: Necip Fazıl bu prensibiyle her meselenin arka planında manevi bir kudretin olduğuna inanılması gerektiğini söyler. Beş duyu organıyla algılanan madde âleminin daha üst bir "sebep" anlayışıyla algılanması gerektiğini düşünür. Bu prensibini de materyalist olmadığını söylemek adına ortaya koymaktadır. Daha önce değinildiği üzere Büyük Doğu fikriyatını modern siyasal ideolojilerin hepsinin birden karşısında konumlandıran Necip Fazıl, ruhçuluk prensibiyle komünizme felsefi bir karşı duruş göstermektedir. Bu felsefi karşı duruşunu da "vatan, millet ve aile" gibi mefhumlara

¹⁸⁴Abdurrahim Karadeniz, "Büyük Doğu'nun Siyaset, Toplum ve Devlet Tasarımı", *Hece*, sy. 97 (2005), (Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı), 16.

¹⁸⁵Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 106.

¹⁸⁶Lütfü Şahsuvaroğlu, *Ordusunu Arayan Kumandan Necip Fazıl Kısakürek ve Büyük Doğu'su*, (Ankara: Elips Kitap, 2012), 119.

inananların ruhçu olduklarını, ruhçu düşünmeyen bir insanın bu mefhumları anlayamayacağını iddia ederek güçlendirmeye çalışmaktadır. Hatırlanacağı üzere komünizme bu mefhumları yok saydığı için hayli eleştiri yönelten Necip Fazıl, bu kavramlara da tamamen sahip çıkarak Büyük Doğu Devleti'ni "anti-komünist ve anti-materyalist" bir ideolojiye/felsefeye oturtmuş olmaktadır.

-KEYFİYETÇİLİK: Dokuz prensibinden her birinin birbirine sıkı sıkıya bağlı olduğunu dile getiren Necip Fazıl, keyfiyetçilik prensibinin de şahsiyetçilik prensibiyle ayrıca ve yakından bağlantılı olduğunu söylemektedir. Keyfiyetçilik prensibi zaten bizzat ruhçu bir prensiptir. Ona göre bu prensiple yapılmak istenen maddenin maddi tezahürüne bir marka değeri katmak ve ayrı bir ruh kazandırmaktır. Her millette ayrı bir marka değeri edinmiş eşyalar gibi bizim de her şubemizle markalaşmamız gerektiğini söylemektedir. Örneğin atların en soylusu Arap atı, kumaşların en kalitelisi İngiliz kumaşı, saatlerin en sağlam İsviçre saati, piyanoların en berrak seslisi Alman piyanosu olduğu gibi, en kıymetli para Türk parası, en nizami ordu Türk ordusu, en ince siyaset Türk siyaseti, en güzel kadın Türk kadını ve en sağlam erkek Türk erkeği gibi, toplum hayatındaki bütün şubeleri dünya çapında marka haline getirmek, onları yüceltmek ve onlara farklı bir anlam yüklemek gerektiğini anlatmaya çalışır. Bu sayede toplumdaki her sınıfa ve her maddeye bir mana yüklenmiş, bir anlam kazandırılmış olacaktır. Komünist rejimlerdeki gibi ruhsuz ve anlamını yitirmiş bir maddeden ve toplumdan ziyade böylesine bir toplum mühendisliği yapılması gerektiğini söylemektedir.

-ŞAHSİYETÇİLİK: Bütün siyasal ideolojilerin bir sınıf hâkimiyetine dayalı olarak yükseldiğini söyleyen Necip Fazıl, Büyük Doğu ideolojisinin ve Başyücelik Devleti'nin de bir sınıfa dayalı olarak yükseleceğini iddia etmektedir. Bu sınıf ise şahsiyetli insanlar sınıfıdır. Öncelikle şahsiyetli insanın ne olduğunu anlatır. Ona göre bir toplumda fikir çilesi çekmiş, hakikati bulmak adına ıstıraba gark olmuş, toplumun selameti açısından kendi yararından vazgeçmiş, bulduğu mutlak fikir ile yaptığı işte mükemmeli yakalamış kişiler toplumda parlayan birer yıldızlardır. Örneğin mutlak fikir sahibi bir akademisyen aynı zamanda alanının en iyisi olarak kendisini göstermektedir. Yahut mutlak fikir sahibi bir cerrah girdiği bütün ameliyatlardan başarı ile çıkmaktadır. Bir mühendis çizdiği bütün planlarla topluma hizmet etmekte, bir mimar verdiği estetik eserlerle toplumun mimari anlayışını geliştirmektedir. Bu kişilerin hepsi toplumun kutup yıldızlarıdır. Toplumdaki bütün fertlerin ulaşması hatta geçmesi gereken noktalar bu şahsiyetlerdir. Necip Fazıl'ın kafasındaki inkılâp fikri ve Büyük Doğu Devleti bu

bahsedilen şahısların omuzlarında yükselecektir. O yüzden şahsiyetçilik anlayışında bu şahıslar korunmalı ve bunların idareci/yön belirleyici konumunda olmaları gerekmektedir.

-AHLAKÇILIK: Felsefe tarihinin en tartışmalı konularından olan ahlak meselesine de değinen Necip Fazıl, ortaya ideal bir ahlak anlayışı koymaya çalışmıştır. Toplumdaki fertlerin nasıl bir ahlak anlayışına muhtaç olduklarını tartışan düşünüre göre başta İslam büyükleri olmak üzere milli ahlak kaynaklarının, iyiliği, güzelliği, doğruluğu, dürüstlüğü vazettiği temel kaidelere ihtiyacımız vardır. Millet olarak sadece bizim değil, başta Batı olmak üzere ruhi buhran yaşayan bütün dünyanın ihtiyacı olan ahlak budur. Bu ahlaki benimseyip yaşamaya başlamamızla birlikte adım adım bütün dünyaya saadet kaynağını sunmuş olacağız.

-MİLLİYETÇİLİK: Büyük Doğu Devleti'nin milliyetçilik anlayışında kavmiyetçi/ırkçı bir yaklaşım mevcut değildir. Hatta bu tarz bir yaklaşım reddedilmektedir. Büyük Doğu Devleti zarftan çok içindeki mektupla ilgilidir. Yani insanın dışı değil, özü önemlidir. Özü İslamiyet olduktan sonra, inançlarına göre yaşayıp hareket ettikten sonra Türklüğünde bir sakınca yoktur. Hatta İslamiyet içerisine adım atmış her kavim daha fazla cevher göstermeli ve kendi kavminin bayrağını İslamiyet ve insanlık kadrosu içinde daha ileriye taşımalıdır. Toplumun ve fertlerin de bu şekilde düşünmesi istenilmektedir. Yüzeysel bir anlayışla, bir kavmin diğerinden daha üstün olduğu iddiasındaki bir kavmiyetçilik anlayışındansa İslami esaslara dayalı bir milliyetçilik anlayışının olması gerektiği savunulmaktadır.

-SERMAYE VE MÜLKİYETTE TEDBİRCİLİK: Necip Fazıl 19. ve 20. yüzyılın en buhranlı konularından birisi olarak ölçsüz büyüyen ve bir takım kişisel mağduriyetlere neden olup bu mağduriyetlerden toplumsal yara peyda eden sermayeyi görmektedir. Sürekli büyüme ve zenginleşme hırsıyla işçilerinin hakkını ihlal eden sermaye sahiplerinin kısıtlanması gerektiğini savunmaktadır. Bu kısıtlama ise toplumda çalışan herkesin haklarını belirleyip, bu hakları sağlaması gereken kişilerin ve kurumların hakları yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi, eğer getirmiyor ise hakların yerine getirilmesinin sağlanması üzerine kurgulanmıştır. Bu sayede komünizm ve sosyalizm gibi ideolojilerin toplumu rahatsız etmesi engellenecektir. Ancak dikkat edilmesi gereken bir konu vardır. O da bir sermaye sahibi, devletin belirlediği işçi haklarının tamamını yerine getirdikten sonra istediği kadar zenginleşmekte serbesttir. Sermaye ve mülkiyette tedbircilik bazı toplumsal sınıfların haklarının yenmemesi ve her türlü emek

hırsızlığının önüne geçilmesi için devletin sahip olduğu temel prensiplerden birisidir. İster fiziki olsun ister fikri, her türlü emeğin teminatı devlettir. Bu prensip sayesinde ülkede hem kapitalizmin vahşi tarafına hem de komünizmin istismar mevzuu olmasına devlet eliyle set çekilmiş olmaktadır.

-CEMİYETÇİLİK: Necip Fazıl bu prensibine şu şekilde başlar: "Herkes hiç ölmeyecekmiş gibi bu dünyaya hemen ölecekmiş gibi ahretine çalışmakla mükelleftir." Yani bu sistem içerisinde fert, kendi çıkarı için çalışmakta sonsuz serbesttir. Hatta serbestiyetin de ötesinde fert kendi çıkarlarına çalışmaya memurdur. Bu hem serbestlik hem memuriyet tavrı, liberalizmin toplumları başıboş bıraktığı iddiasıyla ortaya çıkan totaliter ve müflis faşizm ve komünizm gibi rejimlerin önünü kesici bir tavidir. Ancak aynı zamanda liberalizmin de yayılmasını engelleyici bir tarafının olduğu gözlerden kaçmamalıdır. Bireylerin çıkarları uğruna çalışmasının önü devlet tarafından açılırken, bireyler kendi çıkarlarını temin için memur da kılınmışlardır. Bu prensip Necip Fazıl tarafından, aksi dava olarak görülen diğer ideolojilerin toplumda yayılmasının emniyet musluğu olarak ifade edilmektedir.

-NİZAMCILIK: Öncelikle şunu belirtmekte yarar vardır ki Necip Fazıl'ın zihin dünyasında nizamcılık başlı başına bir prensip olmaktan daha çok, her yapılan işte takınılması gereken bir tavidir. Her işin bir nizamı olmak durumundadır. Onun zihin dünyasında rastgele yapılan bir işe yer yoktur. Yapılan ve yapılacak her işin bir ölçüsü ve usulü olmak durumundadır. Fertler hangi iş olursa olsun, işlerini yerine getirirken nizami davranmakla yükümlüdürler. Bu aslında akli ön plana çıkararak rasyonel bir tavidir. Düzen kurma ve düzenli davranma işi bizzat aklın kullanımıyla alakalıdır. Fertlere yüklenen bu nizami davranma yükümlülüğünün topluma daha rahat bir günlük yaşam sunacağı belirtilmektedir.

-MÜDAHALECİLİK: Kavramın kendisinden de anlaşılacağı üzere bu prensiple birlikte Necip Fazıl tarafından topluma ve ferde bazı yükümlülükler getirilmiştir. Fertlerin bu prensibi kabul etmeleri gerektiğini ve cemiyetin, fertlerin yanlışlarını düzeltme hakkı olduğunu kendi iradeleriyle kabul etmeleri gerektiğini söylemektedir. Sonrasında ise hem toplumun bir parçası olarak fert, hem de toplumun kendisi yanlış olarak görülen iş ölçüsünün dışına çıkmış işlere müdahale hakkına sahiptirler. Tabii en büyük müdahaleci devlettir. Ancak burada Necip Fazıl "devletçilik" politikasındaki piyasa müdahaleciliğinden daha farklı bir müdahale anlayışına sahip olduğunu ileri sürer. Ona

göre her türlü istismar mevzuuna devlet eliyle müdahale edilebilir. Bu fertlerin ve toplumun sıhhati için gereklidir.¹⁸⁷

Bu ilkeler ışığında bakıldığında Büyük Doğu Başıyücelik Devleti'nin sosyal düzeni planlanırken, aynı zamanda İslam'ı ideolojik bir formasyona tevil etmek için ideolojik/fikirsel alt yapı hazırlanmaktadır. Ancak burada Necip Fazıl'ın bazı çağdaş siyasal ideolojilerden ve Kemalizm'den etkilendiği, modernleşmenin nasıl gerçekleşeceği konusunda bu ideolojilerle benzer teorik çerçeveye sahip oldukları ve bu yüzden totaliter bir devlet ve toplum modeli önerdiği ileri sürülmektedir.¹⁸⁸

3.1.2-Büyük Doğu Fikriyatında Devlet Görüşü

Büyük Doğu fikriyatında devletin ismi Başıyücelik Devleti'dir. Necip Fazıl devleti çok önemli bir araç olarak görmektedir. Necip Fazıl devlet mefhumunu "toplumun maddi ve manevi toplam kıymeti ve toplumun iradesi" olarak tanımlamaktadır. İslami bir devletin bir tane ölçüsü vardır o da "Hak"tır. İslami bir devlette "hâkimiyet halkın değil Hakkındır".¹⁸⁹ Ona göre devlet, fertlerin hürriyeti ve toplumsal düzen için olmazsa olmaz bir araçtır. Burada devlete hem edilgen hem de etken bir rol biçilmiştir. Fertler haklarını kullanırken devlet bu hakları engelleyebilecek bir zorbalık gösteremez. Ancak fertler belirlenen toplum düzenine aykırı hareket ederse, bu toplumsal düzeni korumak da devlete ait bir görevdir.¹⁹⁰ Devleti yöneten kadronun bu aradaki ince çizgiye sıkı sıkıya riayet etmeleri gerekmektedir. Peşinen söylenmesi gereken bir diğer konu da şudur: Necip Fazıl kafasındaki ideal devlet modelini/fikrini anlatırken toplumun genel hatlarını çizmiş, hem idarecilere hem toplumdaki bireylere emir ve talimatlar vermiş, ideal devletin esaslarının başka bir ifadeyle Büyük Doğu İdeologyası'nın kaynağının Türk kültürü olduğunu iddia etmiş bu sebeple hem toplumsal meşruiyet sağlamaya hem de ideal devletini topluma mal etmeye çalışmıştır. Bunun yanında kişinin temel hak ve özgürlüklerinin devlet tarafından gasp edilmemesi için de bir takım mekanizmalar düşünmüştür.¹⁹¹

¹⁸⁷Temel Prensipler, Bkz: Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 389-410.

¹⁸⁸Hande Tatoğlu, *Formation Of The First Legal Opposition To Secularism In Turkey: The Journal Buyuk Dogu (Great East) In The Period Of Transition To Democracy (1945-1950)*, (Yüksek Lisans Tezi, Sabancı Üniversitesi, 2014), 36.

¹⁸⁹Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 118.

¹⁹⁰İlyas Ersoy, *Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefi Yönü*, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2007), 55.

¹⁹¹Şerif Mardin. *Din ve İdeoloji*, (Ankara Üniversitesi, SBF Yayınları, 1969), 72.

Büyük Doğu fikriyatında herhangi bir yönetim sistemine taraftarlıktan bahsedilmemiştir. Devletin şeklinden ziyade devletin ruhuna odaklanılmıştır. Yani Necip Fazıl'a göre İslami esaslara uyulduktan, İslami ceza hükümleri icra edildikten, toplumsal ve iktisadi düzen İslami kaidelerle kurulduktan sonra devletin cumhuriyet yada monarşi ile yönetilmesi arasında bir fark yoktur.¹⁹² Ancak yine de kendisi "en seçkin cemiyet temsilcilerinin meşveret iradesi" cümlesini kurarak, aristokratik bir yönetime daha fazla taraftar olabileceğini söylemiştir. Burada kast edilen toplumun en seçkin, en aristokrat insanların büyük bir mecliste toplanması ve iktidarı kimseye devretmeksizin toplumu idare etmeleridir. Aşağıda anlatılacak olan Büyük Doğu Devleti'nin yönetim şeklini ise, tarih boyunca uygulanmış olan bütün sistemleri fikir eleğinden geçirip, sistemlerin kötü taraflarını atıp, iyi taraflarını birleştirerek elde ettiğini söylemektedir. Monarşilerin eski tarihte, demokratik cumhuriyetlerin yeni tarihte, oligarşi yönetimlerinin ise en yeni tarihte yani gelecekte ortaya çıkacağını iddia etmektedir. Büyük Doğu Devleti'nin de oligarşik sayılabilecek yapısı itibariyle dünyanın en benzersiz devlet yapılanması ve İslamcı düşüncede de anlam bulan İslam'ın "şura" ilkesine uygun olduğunu ifade etmektedir.¹⁹³

Tarih boyunca gelmiş geçmiş devlet şekillerini en kaba şekilde üç başlık altında inceleyen Necip Fazıl, bunları ferdi, içtimai ve zümrevi yönetim olarak adlandırmaktadır. Mutlakiyet yönetimlerine ferdi, demokratik yönetimlere içtimai ve oligarşik yönetimlere de zümrevi dediği anlaşılmaktadır. İşte Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nde bu üç yönetim şekillerinden misaller bulunmaktadır ancak oligarşik bir yönetime daha yakındır. Bu aynı zamanda Büyük Doğu fikriyatı için ideal olanıdır. Yani ideal bir devlet şekli Başyücelik Devleti'nin yönetim şekliyle aynıdır. İdeal oluşunun esas açıklaması ise şudur: Toplumu, o toplumdaki en üstün fikirli ve şahsiyetli insanların yönetimine bırakmaktır. Ancak burada da dikkat etmek gerekir ki Necip Fazıl ruhçu bir insandır ve devletin şekli onun için bir gaye değildir. Gaye, en ideal olanı, en meşru olanı, en iyi olanı akıl vasıtası ile bulabilmektir. Ona göre belirttiği ve aşağıda anlatacağımız devlet şekli ve yapılanmasının daha iyisi kurgulanabilirse, onun kullanımı ve uygulanması daha aklidir.¹⁹⁴

¹⁹² Mustafa Cem Özkaya, *The Authoritarian And Religious Dimensions Of Necip Fazıl Kısakürek's Conservatism*, (Yüksek Lisans Tezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2015), 46.

¹⁹³ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolojya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 287.

¹⁹⁴ Kısakürek, *Age*, 225.

Büyük Doğu fikriyatında toplum hasta bir çocuk gibi görülmektedir. Devlet ve idarecileri de hastayı tedavi edecek olan doktor rolündedirler. Önemli olanın hastanın sağlığına kavuşması olduğu, doktorun asli ve ilk görevinin bu olduğu görüşü savunulmaktadır. Ancak dikkat etmek gerekir ki bir taraftan yönetimin şekli önemsiz görülürken diğer taraftan da halk yığınlarının başıboş bırakılamayacağı görüşü mevcuttur. Bir hastanın ilmi bir yeterliliği olmadan kendi kendisini tedavi edemeyeceği, bu yüzden idarecilerin aristokratik bir yönünün olması gerektiği görüşü savunulmaktadır.¹⁹⁵

3.1.3-Büyük Doğu Fikriyatında Siyaset Görüşü

Büyük Doğu fikriyatında siyasetin bir tane amacı vardır. O da hem ülke içerisinde hem de dış âlemde barışı tesis etmek ve nihai olarak insanlara İslam'ı tanıtmaktır. Bu yolda iki tane temel vasıta gösterilmiştir. Bunlardan ilki kılıç, ikincisi ise kalemdir. Kılıç sertliği ve şeditliği anlatmaktadır. Yani Büyük Doğu Devleti kendisini maddi anlamda güçlendirmeli, silahlara sahip olmalı ve siyasetini bu araçlarla uygulamalıdır. İkinci vasıta olan kalem ise bilimi ifade etmektedir. Büyük Doğu İslam'ı anlatırken bilimden, güzel sanatlardan faydalanmalı ve yine aynı şekilde insanlara İslam'ı anlatmalıdır. Hangi vasıtanın hangi durumlarda kullanılacağı ayrı bir siyasi görüş mevzuudur. Büyük Doğu Devleti'nin siyaset yapmaya yetkili idarecileri, kılıcın mı yoksa kalemin mi kullanılması gerektiği kararını verecek olan kişilerdir. Bunun dışında günlük politik rekabet söz konusu değildir. Zira Büyük Doğu Devleti içerisinde liberal demokrasilerde olduğu gibi siyasi partilerin politika yapıp iktidar olma ve ülkeyi yönetme hedefleri gibi bir durum söz konusu değildir. Zaten Büyük Doğu Devleti'nde siyasi partiye yer verilmemiştir. Siyaseti yapabilecek tek merkez devlettir. Büyük Doğu Devleti'nde siyasi partiler olmadığına göre siyaset ne için, neye karşın, neyle gerçekleştirilecek sorusu hemen ilk akla gelen sorulardır. Bu yüzden Necip Fazıl bu kısma derhal bir şerh koymuş ve siyasetin iki farklı parçadan oluştuğunu dile getirmiştir. Bu parçalardan ilki uluslararası politikada yapılması gereken siyasettir. İkincisi ise iç politikada yapılacak olan siyasettir. Büyük Doğu Devleti'nde, "harici politika" ifadesiyle anlam bulan dış politika ve iç politika bizzat devlet eliyle yürütülendir. Siyaset kurumu tek taraflı olduğu için, politikadan daha çok izlenecek usul, takip edilecek yol anlamında kullanıldığı görülmelidir. Dış politikada ülke

¹⁹⁵ Kısakürek, *Age*, 116-223.

çıkarlarını korumak, iç politikada ise amaçlanan toplumun huzur ve refahını tesis etmek için takip edilen yol anlamına gelmektedir.¹⁹⁶

İç politika iki farklı kutba göre ayarlanmıştır. Bu kutuplardan birisi nefret, diğeri ise dostluk kutbudur. Nefret kutbu tasfiye ve yok edilmeli, dostluk kutbu ise güçlendirilmeli ve himaye edilmelidir. Düşmanlık ve nefret kutbu da iki parçaya ayrılmıştır. Bunlardan ilki dışarıdan dine taarruz halinde bulunan dinsizler, köksüzler, şahsiyetsizler, taklitçiler, Yahudiler, Batılılar ve masonlardır. Bu grubun 400 senedir ülkeye harici taarruzları sonucu Türkiye'nin güçsüz kaldığı tezi ortaya atılmaktadır. Tasfiyesi yapılması gereken düşman kutbunun ikinci üyesi ise İslam'a içeriden musallat oldukları iddia edilen aşksızlar, vecdsizler, kuru ezberciler yani daha önce tarifini yaptığı ham yobaz ve kaba softa taifesidir. Bu iki grup da düşman gruptadır ve Büyük Doğu Devleti'nin en büyük siyaseti bu grupların tasfiyesini gerçekleştirip, iktidarın üzerindeki baskıyı kırıp, özgür bir idare ortaya çıkarmaktır. Dost kutbunda ise gerçek manada fikir ve tarih çilesi çeken/çekmiş nesiller vardır. Bu kişiler kendilerini milletlerinin ve ülkelerinin gelişmesi için adanmış, hakiki manada kafa yoran kişilerdir. Bütün düşünceleri, sanatları ve işleri milletleri içindir. Bu nesiller ihya ve muhafaza edilmeli, bu sayede Büyük Doğu Devleti'nin devamı sağlanmalıdır.¹⁹⁷

Dış politikada ise Büyük Doğu Devleti'nin izlemesi gereken yol çok ince ve nazik bir yoldur. Necip Fazıl'a göre Batı dünyası bilimsel anlamda bizden üstün, madde keşfini yakalamış bir dünyadır. Bu yüzden dış politikada çok dikkatli olunmalı ve Büyük Doğu Devleti'nin Batı dünyasının yakaladığı ilmi gelişmelere ulaşma çabaları gizli kalmalıdır. Aksi taktirde Batılılar buna müsaade etmezler ve Büyük Doğu'nun terkiibini anlayabilirler. Bu yüzden Büyük Doğu Devleti gelişmesini devam ettirirken çok ince bir politika izlemelidir. Batı medeniyeti Büyük Doğu'nun ifade ettiği İslam medeniyetine düşman olduğu için, tam manasıyla gelişene ve Batıyla boy ölçüşebilecek seviyeye gelene kadar ince ve hassas, Batıyı kandırabilecek bir politika izlemek durumundadır.

Büyük Doğu Devleti, Necip Fazıl'ın arzu ettiği seviyeye ulaştıktan sonra dış politikada yapması gereken şey, fikren bütün Doğu âlemine sirayet etmek ve Batı medeniyetiyle bir kavga başlatmaktır. Bu kavga bizzat silahları çekmekten ziyade ruh ve kültür kavgasıdır. Zira Necip Fazıl'ın gözünde Batı medeniyeti emperyalist bir

¹⁹⁶Kısakürek, *Age*, 210.

¹⁹⁷Kısakürek, *Age*, 212.

medeniyettir. Büyük Doğu Devleti'nin yapması gereken ise bir bütün halinde Doğu ülkelerini bu Batı emperyalizmine karşı için için beslemek ve büyük bir kültür ihtilaline hazırlamaktır. Kavgayı başlatana kadar geçecek süre içerisinde ise Batıyla müttefik ilişkilerinin devam ettirilmesini, ancak Batı'nın içinde bulunduğu buhranın da tetiklenmesi gerektiğini söylemektedir.¹⁹⁸

Buraya kadar anlatılanlardan anlaşılacağı üzere Necip Fazıl Kısakürek, ideal devlet ve toplum tasavvurunda halk ile devlet arasında bir duvar çekmiştir. Demokrasi ve millet iradesi çok kısıtlı alanlarda varlık göstermektedir. Modern demokrasilerde görülen siyaseti halkın dizayn etmesi, yönetime katılması yahut iktidar aleyhine örgütlü muhalefet gibi mefhumlar Büyük Doğu Devletinde görülmez. Bu konuyla ilgili Necip Fazıl'ın bütün toplumsal kurumları elinde tutmak, devleti ve halkı istediği gibi idare etmek adına halka kuşkuyla baktığı söylenebilir,¹⁹⁹ Büyük Doğu Devletinde neden siyasetin çok sınırlı bir alana alındığı ve halkın iktidarın paydaşı olmaktan çıkarıldığı ilerde değineceğimiz münevverler otoritesi kavramıyla daha iyi anlaşılabilir. Her ne kadar ideal toplum ve devlet tasavvurunda halkın yönetime katılımını sınırlamış olsa da, kendi söylemlerinde aynı bütünlük söz konusu değildir. Şöyle ki: DP'nin iktidara geçişi sonrası Necip Fazıl'ın DP'den demokrasiyi derinleştirici bir politika istediği de söylenmektedir.²⁰⁰

3.1.4-Büyük Doğu Fikriyatında Adalet Görüşü

Necip Fazıl adalet konusuna etimolojik bir bakışla yaklaşır. Ona göre adalet sözlükteki karşılığıyla birebir, ister mana olsun ister madde bir şeyi layık olduğu yere koymak, hak ettiği karşılığı vermektir. Bunun zıddı ise zulümdür ve zulüm bir şeyi olması gereken yerden farklı bir yere koymaktır. Adalet ancak İslami kaidelerin uygulanması ve İslami bir zihin dünyasına sahip insanların uygulamasıyla toplum için bir mana belirtir. Bu bakış açısına göre İslam hukuku uygulanmazsa, onun yerine suçluyu ıslah etmeye yönelik tedbirler uygulanırsa, bir kötüyü iyileştirmeye çalışılırken toplumda yaşayan bütün iyilerin hakkına girilmektedir ve bu topluma yapılmış bir zulümdür. Burada asıl anlatılmak istenen, modern ceza felsefesi sayılan suçluyu ıslah etme çalışmalarının yersiz ve topluma zarar verici olduğu, bunun yerine suçluya layık

¹⁹⁸ Kısakürek, *Age*, 123-210.

¹⁹⁹ Burak Sönmezer, *Necip Fazıl Kısakürek'in Düşünsel Hayatı*, (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2014), 270.

²⁰⁰ Cansu Kaya, *Büyük Doğu Dergisinin Türk Modernleşmesine Bakışı*, (Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2018), 61.

olduğu cezanın verilerek suçun kökünden kurutulmaya çalışılması gereklidir. Aksi takdirde toplumsal huzursuzluklar baş gösterecektir.²⁰¹

Necip Fazıl Büyük Doğu Devleti'nin kuruluşunu İslam inkılâbının gerçekleşmesine bağladığı için, İslam inkılâbının olduğu ülkede şer'i mahkeme diye bir mahkemeye yer görmez. Birincil derecede adalet dağıtan kurumun bizzat mahkeme olması ve böyle anılması gerektiğini söyler. Çünkü eğer şer'i mahkeme olursa örfi mahkeme gibi başkaca mahkemeler ve hukuk düzeninde birden fazla yargı mekanizması olacağı için bu çok başlılığı ortadan kaldırmak, merkeziyetçi bir yargı teşkilatı oluşturmak adına sadece mahkeme olması gerektiğini söylemektedir. Bunun yanında şer'i mahkeme mekanizmasının, Avrupa tarafından içimize sokulmuş olduğunu, bu mekanizmanın aslında gayrimüslimler adına bir pazarlık ve aracılık mekanizması olduğunu söyleyen Necip Fazıl, Büyük Doğu Devleti'nin adalet anlayışında herhangi bir kişiye ya da kesime ayrıcalık tanınamayacağı, herkesin eşit haklardan yararlanması gerektiği kaydedilmiştir.²⁰² Her ne kadar mahkemelerin ismi şer'i mahkeme olmasa da, icra ettiği cezai kaideler gereği Büyük Doğu Devleti'nin mahkemelerinin İslami cezai kaidelere göre karar vermesi onların şer'i mahkeme olduğu gerçeğini değiştirmemektedir.

Mahkemelerde ilahi kanunlar, vicdan ve selim akıl gibi mefhumlar kararların verilmesini sağlayan ölçülerdir. Bu ölçülerle hareket edecek olan hâkimlerin de bu kısıtlara sahip olmaları gerekmektedir. Öyle ki kararlarını verirken toplum için en üst düzeyli görevli devlet başkanı ile en alt tabakadaki insan arasında bir fark gözetmeksizin objektif bir karar vermeleri gerekmektedir. Savcıların da amme adına hareket ettikleri için, işlerini yaparken her türlü tesirden uzak kalmaları gerekmektedir. Bu yüzden hâkimlerin ve savcılarının bağımsızlığı çok önemlidir. Burada evrensel bir hukuk kaidesi sayılan mahkemelerin ve hâkimlerin bağımsızlığı ilkesinin Büyük Doğu fikriyatında da yer bulduğunu görmekteyiz.²⁰³

Büyük Doğu Devlet'inde hâkimler ve savcılar o derece bağımsızdırlar ki, kendi maaşlarını kendileri belirleyebilecek bir salahiyet sahibidirler. Ancak herhangi bir irtikâbın tespiti söz konusu olursa da cezaları aynı derecede ağır olacaktır. Maddi anlamda herhangi bir sorunu kalmayan hâkim, herhangi bir tesir altında da kalmayacağı için bağımsız ve hakkaniyetli karar verebilecektir. Bu açıdan bakıldığında kendi

²⁰¹ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 125.

²⁰² Kısakürek, *Age*, 255.

²⁰³ Kısakürek, *Age*, 256.

maaşlarını kendileri belirleme hakkına sahip hâkimler ve savcılar öncelikle kendi nefislerinin hâkimleridirler. Büyük Doğu Devleti'nde adalet işlerine bakacak hâkim ve savcıların en büyük örneği ise ikinci İslam Halifesi Hz. Ömer'dir. Bu anlamda toplumdaki fertler hâkimlere o derece güven duymalıdır ki, Osmanlı İmparatoru Kanuni Sultan Süleyman'a "seni şeriata şikâyet ederim" diyen köylü ve Alman Kralı II. Frederick'e "Berlin'de hâkimler var" diyen değirmenci kadar özgür olmalıdırlar ve adalete güvenmelidirler. Hâkimler hem şahsiyetleri itibarıyla hem de yaptıkları iş gereği toplumun huzur ve güven içerisinde yaşamasını sağlayabilecek bir kudrete sahip olabilmelidirler. Bu sayede fertler daha özgür olabilecekler ve adalet mekanizması toplumun huzur ve güven kaynağı olacaktır.²⁰⁴

Büyük Doğu Devleti'nde hâkimlerin verdiği kararlar devlet başkanı adına verilir. Yani adalet devlet başkanı adına tesis edilir. Bundan maksat, bütün bu mükemmeliyetçi sisteme rağmen hakkının yendiğini ve adaletin tesis edilemediğini düşünen bir kişi olursa, hesabını adalet dağıtmak zorunda olan devlet başkanından sorabilmesi içindir. Devlet başkanı yargılanırken mahkeme salonuna girdiği zaman hâkimin ayağa kalkması ve yargılanırken devlet başkanının oturması yasaktır. Bu hem dini hem milli şahsiyetlerin tarihi sembol yargılanmaları sonucu ortaya çıkmış adalet anlayışı gereğidir. Mahkemelerin karar verirken son derece hızlı karar vermeleri gerektiği söylenmektedir. Bununla birlikte mahkemelerin verdiği kararlar ve icra ettiği cezalar toplum önünde ifa edilir. Bu ister idam olsun, isterse başka bir ceza, toplum bu cezayı görmeli ve ibret almalıdır. Bu sayede suçun kökü kurutulmaya çalışılır. Eğer bir kişi haksız yere bir suçla itham edilir ve muhakeme sonucunda suçsuz olduğu anlaşılırsa uğradığı maddi ve manevi zararlar devlet eliyle tanzim edilmeli ve o kişiye haksız yere suç isnat edenler en sert cezalarla cezalandırılmalıdır.²⁰⁵

Başyücelik Devleti'nin suç-ceza ölçüsü şu şekilde temellendirilmektedir: Büyük Doğu fikriyatında modern ceza kanunlarındaki gibi işlenmesi muhtemel suçlara karşılık gelebilecek ceza kaideleri yerine, toplumda işlenmesi istenmeyen suçların önünü kesecek ceza kaideleri konduğu söylenmektedir.²⁰⁶

3.1.5-Büyük Doğu Fikriyatında Ordu Görüşü

²⁰⁴ Kısakürek, *Age*, 257.

²⁰⁵ Kısakürek, *Age*, 258.

²⁰⁶ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 122.

Necip Fazıl'ın militarist bir düşünce dünyası olduğu söylenmektedir.²⁰⁷ Gerçekten de Büyük Doğu Devleti'nde ordu önemli bir konumdadır. Büyük Doğu fikriyatının siyaset görüşünde anlatıldığı üzere, Büyük Doğu Devleti'nin hedeflerini elde etmesinde kullanılacak iki büyük enstrümandan birisi kılıç/silahdır. Silah ve silahlı kuvvetler o kadar önemlidir ki, Büyük Doğu Devleti'nin kalemle yani ilimle ve güzellikle yapamadığının kılıçla ve zorla yapılması için gereklidir. Ordunun bu kadar önemli oluşunun sebebi de İslami bir kavram olan "cihat" kavramının referans alınmasıdır. Büyük Doğu Devleti'nin sevk ve idaresindeki ordu, operatör doktorun elindeki neşter gibi görülmektedir. Ameliyatlık hasta ne kadar tepinirse tepinsin, doktorun kullandığı neşter hastayı öldürmek için değil, iyileştirmek içindir. Bu bakımdan Büyük Doğu Devleti'nin hedefine oturacak müstakbel düşman adayları birer hasta ve Büyük Doğu Devleti bir doktor, ordu da bu doktorun kullandığı neşter gibi görülmektedir.²⁰⁸

Yukarıda anlatılanlardan sonra bir paradoks meydana çıkmaktadır. O da İslam inancında yaygın bir uygulama halinde günümüze kadar ulaşmış bir yaklaşımdan kaynaklanmaktadır. O yaklaşım "İslam'da zorlama yoktur" sözüdür. Ancak yukarıdaki paragrafta ordunun Büyük Doğu Devleti için hastayı ameliyat etmek üzere kullanılan bir neşter görevi göreceği belirtilmişti. Necip Fazıl bu paradoksu gidermek adına şöyle bir şerh koymak ihtiyacı hissetmiştir: Evet İslam'da zorlama yoktur. Kişi İslamiyet'e kendi rızasıyla teslim olmalı, yaşayacağı veya inanacağı dinini kendi rızasıyla seçmelidir. Ancak kişiyi özgürlüğünden mahrum bırakacak, onu sınırlayacak, başka bir dine geçmesini engelleyecek, baskılayacak her türlü mani ortadan kaldırılmalı, kişi din tercihini bundan sonra yapmalıdır. Yani esas olan, başka toplumlarda kişilerin İslamiyet ile tanışmalarını engelleyecek herhangi bir mekanizma bulunursa, bu mekanizma o toplumu idare eden devlet bile olsa bu engelin ortadan kaldırılmasıdır. Bu görev de Büyük Doğu Devleti'nin ordusunundur.

Cihat gibi İslami bir kavram etrafında inşa edilen Büyük Doğu Devleti ordusunun mensupları içinde yine İslami referanslarla iki farklı rütbe hedef olarak gösterilmiştir. Bunlar; savaşta ölenler için şehitlik ve savaşıp sağ kalanlar için gazilik rütbeleridir. Necip Fazıl dünyada hiçbir mefkûrenin, hiçbir sistemin, hiçbir ideolojinin

²⁰⁷Burhanettin Duran, *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire To The Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*, (Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2001), 283.

²⁰⁸Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 268.

ordusunu bu kadar sağlam bir temel üzerine oturtamayacağı görüşünü ileri sürer. Zira savaşta ölenlerin rütbesi olan şehitlik, cennette peygamberlerin bir alt tabakası olarak görülmekte ve Peygamber'e komşuluk gibi yüce bir merteye olarak görülmektedir. Bu bakımdan İslami bir ideolojiye sahip olarak gösterdiğimiz Büyük Doğu Devleti'nin ordusunun asıl gayesi İslamiyet'i yaymaktır.²⁰⁹ Bu ordunun da ismi "Yeni Altun Ordudur".

Siyasi tarihimizin en büyük olayları savaşlardan sonra ordunun siyasete müdahaleleri, darbeler ve muhtıralar olarak gösterilebilir. Necip Fazıl'ın kendisi de Türkiye'deki darbelerin sert uygulamalarına maruz kalmış bir kişi olarak edindiği deneyimlerden sonra, Büyük Doğu Devleti'nde ordunun günlük siyasete müdahil olmaması gerektiğini belirtmiştir. Bununla birlikte ordunun, ülke içerisindeki hiçbir sınıfa veya düşünceye dayandırılmaması gerektiğini, iç siyasette hiçbir kimsenin ordudan kuvvet almaması gerektiğini söylemektedir. Bunun aksi bir durum söz konusu olursa, ordunun, kendisine biçilen mukaddes göreve ihanet etmiş olacağı ve amacının dışına çıkacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla ordunun iç siyasette herhangi bir düşünceye taraf olması yahut düşüncesini belirtmesi yasaktır. Ordunun asli görevinin, devletin dış siyaset ile alakalı olarak kendisine vereceği görevlere odaklanması gerektiğini söylemektedir.²¹⁰

Profesyonel askeri disiplinde askerlik bir meslek olarak ele alınmaktadır ve askerlikte önemli olan uzmanlaşmaktır. Necip Fazıl da bu uzmanlaşmayı esas alır ancak askerliğin ayrı bir sınıf olarak ayrılmasını istemez. Bu yüzden bütün millet kadrosunun ayırt etmeksizin askerlik bilgisine haiz olması gerektiğini savunmaktadır. Burada toplumu militarize edecek bir görüş olduğu anlaşılmaktadır. Ancak Necip Fazıl'ın daha fazla dikkat çektiği konu, toplumun militarize olmasından daha çok, ordunun homojenleşmesidir. Türkiye'deki bütün inkılâp hareketlerinin ya ordu eliyle yahut orduyu manivela haline getiren bazı gruplar tarafından gerçekleştirildiğine tekraren dikkat çeken Necip Fazıl, Büyük Doğu fikriyatının da orducu/militarist olmasına rağmen ordu eliyle gerçekleşecek bir inkılâptan yana değildir. Ona göre fikrin inkılâbı olmadan, toplum fert fert ve hizip hizip Büyük Doğu fikrini benimsemeyen, hatta Büyük Doğu

²⁰⁹ Kısakürek, *Age*, 130.

²¹⁰ Kısakürek, *Age*, 271.

fikri ordu içerisinde bile tamamı ile yer edinmiş olsa dahi, Büyük Doğu fikri toplumda yer edinmeden gerçekleşecek bir inkılâp başarılı sayılmayacaktır.²¹¹

3.1.6-Büyük Doğu Fikriyatında Eğitim ve Gençlik Görüşü

İktidarı ele geçirmiş, topluma yön vermeyi başarabilmiş her sistem, her ideoloji, her rejim, toplumsal devamlılığını sağlayabilmek adına eğitime ayrı bir önem verir. Büyük Doğu İdeologyası'nda da eğitim aynı nispette önemlidir. Necip Fazıl bu önemi aynı temel üzerinden ve iki farklı açıdan anlatmaya çalışır.

Necip Fazıl'a göre Büyük Doğu toplumunda eğitimin temeli İslami referanslardır. Hem Kuran'da hem de hadislerde ilim ve öğrenmeyle alakalı Müslümanlara çok sayıda emir ve nasihatler mevcuttur. Büyük Doğu Devleti'nde de amaç, Avrupa'nın pozitivizm temeliyle elde ettiği müspet bilgiler manzumesini, madde keşfi ve tahakkümünü İslami temellerle elde etmektir. Maddeyi kavrayıcı ve kucaklayıcı bir bilimsel gelişmişliğe ulaşmak için pozitivizme yahut benzeri bir felsefi alt yapıya gerek yoktur. Bu alt yapı bizzat İslam'ın kendisinde mevcuttur. İşte Büyük Doğu fikriyatında eğitimin temeli bu İslami referansla kurulmaktadır.²¹²

Necip Fazıl'a göre atom bombasını ilk önce bizim yapamayışımızın ve aya ilk giden ülke olamayışımızın müsebbibi yine biziz. Batılı bu gelişmeleri yaşarken bizde bisiklete şeytan arabası ve matbaaya küfür icadı diyen zihniyet bizzat kendisi küfür icat etmektedir. İslamiyet Müslümanlara madde tahakkümünü emretmektedir. Bilimsel bir gelişmenin İslami açıdan herhangi bir sakıncası yoktur. Aksine hem kadın hem erkek toplumdaki bütün bireylere ilim emredilmiştir. O halde gelişmemizi engelleyen içimizdeki âlim kılıklı şarlatanlara dur diyecek hakiki âlimleri de yetiştirmemiz gerekmektedir. Batılının kullandığı maddeyi Doğulunun kullanamaması, Doğulunun kendi öz davasına ihanet etmesinden kaynaklanmaktadır. Bu görüşte eğitim o kadar önemlidir ki, Büyük Doğu Devleti'ni Batılı devletlerle yarışır hale getirebilmek için en önemli araçtır.

Özelde Büyük Doğu Devleti'nin, genelde de İslamiyet'in bilime ve fenne verdiği kıymeti hakikatiyle birlikte anlayacak bir nesil yetiştiği zaman, otomatikman Büyük Doğu Devleti amacına ulaşmış olacaktır. Zira Necip Fazıl'a göre zaten bu minvalde fikirlere sahip bir toplum, bu eğitimle yetişen gençler zaten İslam'ın madde

²¹¹ Kısakürek, *Age*, 275.

²¹² Kısakürek, *Age*, 132.

tahakkümüne verdiği önemi anlamış olacaklar ve dolaylı olarak Büyük Doğu Devleti'nin ve ideolojisinin devamı ve kalıcılığı sağlanmış olacaktır.²¹³

Her eğitim sisteminde teori ile pratik arasında uyumsuzluklar ortaya çıkmaktadır. Böyle bir eğitim anlayışında da uygulamada bir takım problemler çıkacağı aşikârdır. Bu problemlerin başında da yukarıda bahsedilen eğitim felsefesinin kime ve nasıl uygulanacağı sorunsalı vardır. Necip Fazıl bu konuda son derece realist bir yaklaşımla hedefine gençliği oturtmuştur. Ona göre Büyük Doğu fikriyatının hedefi bizzat gençliktir. Büyük Doğu fikriyatı gençlik kalıbına dökülmedikten sonra hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Büyük Doğu'nun sadece eğitim görüşü değil, tepeden tırnağa bütün dünya görüşünün asli hedefi genç nesillere bu dünya görüşünü aşılayabilmektir. Zira Necip Fazıl'ın dünya görüşünde bir ideal gençlik tasavvuru vardır.²¹⁴ Ona göre aksi takdirde İslam inkılâbının başarıya ulaşması düşünülemez. Hatta Necip Fazıl'ın Büyük Doğu İdeologyası'nın ilk muhatabının gençlik olduğu yönünde görüşler de mevcuttur.²¹⁵

Necip Fazıl'ın idealize etmeye çalıştığı gençliğin ilk yapması gereken şey kendisinden önceki hiçbir nesli beğenmemektir. Eğer onlar hakiki birer Müslüman olsalardı, Batı karşısında bu kadar alçalmaz, bu kadar zor duruma düşmezdik. Bu yüzden Büyük Doğu gençliği kendisinden önceki nesilleri beğenmemeli, başımıza gelen işlerden onları sorumlu tutmalı, onları hiçbir konuda örnek almamalıdır. Yalnızca Müslüman oldukları için saygı tavrı belirmeli ancak fikir ve aksiyon planında daha ötesi olmamalıdır. Bu gençlik son derece atılgan ve yakıcı olmalıdır. Bütün güzellikleri bünyelerinde barındırmalı, olmayanları kapmalı, bütün kötülükleri de kendi ateşinde yakmalıdır. Bu gençlik otomobil gibi zat-ül hareke (kendinden hareketli) olmalıdır ve bir başkasının itişine gerek kalmaksızın ileri veya geri hareket edebilmelidir.²¹⁶

Vasıfları en kaba hatlarıyla belirtilen gençliği yetiştirme işi de ayrı bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkemizin de son yıllarda en fazla tartıştığı konuların başında eğitim sisteminin şekillenışı ve öğrencilere verilen eğitimin niteliği olmuştur. Tam bu noktada Necip Fazıl, Büyük Doğu Devleti için yeni bir eğitim sistemi önermektedir. Bu sistem üç ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar ilk tahsil, orta tahsil ve yüksek tahsildir. İlk tahsil kısmı beş yıllık bir eğitim vermektedir ve çocuk bu kısma yedi yaşında başlar on iki yaşında tamamlar. İlk tahsil herkes için zorunludur. Devlet ilk

²¹³ Kısakürek, *Age*, 249.

²¹⁴ EK-11: Gençliğe Hitabe.

²¹⁵ Cihan Akdemir, *Nurettin Topçu-Necip Fazıl Kısakürek-Sezai Karakoç'ta İdeal Gençlik Tasavvuru*, (Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2010), 62.

²¹⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 231.

tahsili yurdun en ücra köşelerine dahi götürmek zorundadır. Büyük Doğu Devleti'nde herkes okur-yazar olmak mecburiyetindedir. Orta tahsil de beş yıllık bir eğitim vermektedir ve imkânı olan herkes için zorunludur. Yalnız köylü, çiftçi, kaba işçi gibi gruplar özür beyan edebilecekler, bunun dışında imkânı olan herkes çocuğunu orta tahsile göndermek zorundadır. Devlette her kazaya en az bir orta mektep açmakla mükelleftir. Üniversitenin ismi de "Külliyedir". Orta tahsilden sonra yüksek tahsile gidip gitmemekte vatandaş serbesttir. Ancak devlet ilk ve orta tahsilde olduğu gibi yüksek tahsili de vatandaşına ulaştırmakla yükümlüdür. Her üç milyon yurttaşın bulunduğu bir merkeze külliye açılması zorunludur. Büyük Doğu Devleti'nde sadece ilk mektep çağlarında karma eğitim söz konusudur. Buluş çağına erdikten, yani orta mektep tahsiline başladıktan sonra karma eğitim söz konusu değildir. Devlet kızların okuyacağı hususi mektepleri ayrıca açmakla mükelleftir.²¹⁷

Özellikle öğretmen yetişmesi işi devletin en önemli işlerinden bir tanesidir. Zira öğretmenler de Büyük Doğu fikrine bağlı nesilleri yetiştireceği için temellerinin sağlam atılması gerekmektedir. Her kademe öğrenimde öğretmen son derece salahlıktır. Özellikle ilk ve orta öğrenimde öğretmenin öğrenci üzerindeki tasarrufu en az ailesinin tasarrufu kadardır. Aile ile devletin görüş ve davranış birliğinde olması için de Maarif Vekâleti bünyesinde 'Halk Terbiyesi Müsteşarlığı' adı altında ayrı bir müsteşarlık kurulmalı ve bu müsteşarlık vasıtasıyla bir öğrencinin neden öğretmeni eliyle şekillendirilmesi gerektiği topluma anlatılmalıdır. Öğretmenlerin salahlıkları o derece fazladır ki, isterse toplumun en fakir ailesinin çocuğu olsun, eğer o çocukta büyük bir ışık görüyorsa o çocuğun eğitim hayatına devam etmesi için her türlü tedbiri almakla yetkilidir.

Yurt dışına tahsil için öğrenci gönderme işi, Büyük Doğu fikriyatında çok büyük bir önem arz etmektedir. Yurt dışına gidecek olan öğrenciler büyük bir dikkatle seçildikten sonra, en ileri askeri casuslar gibi memlekete ilim ve fen taşımak zorundadırlar. Yurt dışında buldukları süre boyunca da kendi kimliklerini zedeleyici herhangi bir iş yapmaları yasaktır. Aksi takdirde başarısız olmuş sayılırlar.²¹⁸

3.1.7-Büyük Doğu Fikriyatında İktisat ve Kalkınma Görüşü

Modern siyasal ideolojilerin en önemli taraflarından bir tanesi iktisadi görüşler barındırmasıdır. Büyük Doğu fikriyatının da liberalizm ve komünizm gibi siyasal

²¹⁷ Kısakürek, *Age*, 246.

²¹⁸ Kısakürek, *Age*, 247.

ideolojilere rakip olarak ortaya konduğunu yukarıda belirtmiştik. Bu bakımdan Necip Fazıl'ın da bir takım iktisadi görüşleri mevcuttur. Ancak bu görüşler modern piyasa görüşlerinin son derece kompleks yapısına nazaran son derece sadedir. Ancak bu sadelik diğer iktisadi görüşlerin "kötü" taraflarının atılıp "iyi" taraflarının benimsenmesiyle oluşmuş gözükmektedir. Tabi ki bu görüşlerin oluşmasında yine baş amil İslami kaidelerdir.

Büyük Doğu Devleti içerisinde mülkiyet edinme hakkı sonsuzdur. Bir fert istediği kadar mülkiyet edinme hakkına sahiptir. Devlet bireylerin mülkiyet hakkına saygılıdır. Saygıdan da öte aşağıda sayılacak kurallara uyulduktan sonra devlet bireylerin mülkiyet hakkını sağlamakla yükümlüdür. Ancak son kertede Büyük Doğu Devleti'nin dokuz temel prensibinden birisi olan "sermaye ve mülkiyette tedbircilik" prensibinin devletin ana kaidelerinden birisini oluşturduğu gözden kaçırılmamalıdır. Sonuç olarak söylemek gerekirse Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında iktisadi hayatın iki ana temeli vardır. Bunlar ticaretin ve mülkiyetin helal ve özendirilmiş olması ve faizin haram, zekâtın farz olmasıdır.²¹⁹

Klasik İslami iktisadi görüşle aynı olan Büyük Doğu iktisadi görüşünün zekât müessesini açıklaması da aynı minvaldedir. Ancak bu açıklamada siyasal ideolojilere de atıflar yapılmaktadır. Bireyin sonsuz mülk edinme hakkının İslam'da olduğu, bu yüzden liberalizmin savunduğu kişisel sermaye özgürlüğünün İslamiyet'te de bulunduğu savunulmaktadır. Bunun yanında kişinin her sene malının kırkta birini zekât olarak devlete vermesi de kişinin malını temizleyeceği ve o malda cemiyetin hakkı kalmış ise cemiyetin en büyük temsilcisi olan devlete aktarılacağı, oradan da yine devlet eliyle ihtiyaç sahiplerine ve kamunun giderlerine harcanacağı, bu sayede sosyalizmin savunduğu toplumsal iktisadi adaletin gerçekleşeceği ve kimsenin kimseyi sömürmüş olmayacağı savunulmaktadır.²²⁰

Necip Fazıl Büyük Doğu Devleti'nde sermayenin durağanlaşmasını ve atalet kazanmasını istememektedir. Ona göre faiz, sermayenin yahut sermaye sahibinin oturduğu yerden büyümesini sağlayan bir kurumdur. Ancak zekât müessesinin faydalarından bir tanesi de sermaye sahibini kapitalinin azalmaması için daha fazla çalışmaya teşvik etmektir. Yani sermaye hareketliliği bu sayede sağlanmış olmaktadır ve Büyük Doğu Devleti'nde ekonomik durgunluk dönemleri görülmeyecektir. Faiz

²¹⁹ Kısakürek, *Age*, 128.

²²⁰ Kısakürek, *Age*, 217.

kurumu da aynı şekilde sermayenin hareketliliğini öldüreceği, insanları daha az çalışmaya teşvik edeceği için sakınılması gereken bir kurumdur. Bireylerin paralarını daha büyük bir paraya satarak oturdukları yerden sermayelerini büyütmeleri ona göre üretime ve ticarete katılmalarını engelleyen büyük bir sorundur. Zekât müessesinin Batılı bilim adamları tarafından da tahlil edildiğini vurgulayan Necip Fazıl, bu bilim adamlarının görüşlerine göre zekât müessesinin tam olarak işletildiği bir toplumda iktisadi hipertrofi/sermayenin aşırı büyümesi olmayacağını, sermayenin bütün toplumu kemiremeyeceğini söylemektedir. Bu yüzden İslam'ın emrettiği biçimde, Büyük Doğu Devleti'nde ticaretin helal ve özendirilmiş olması, faizin haram ve zekâtın farz oluşu, hem kapitalizmi hem de anti-kapitalizmi engelleyen bir durum belirtmektedir. Bunun yanında İslam'ın en önemli kriterleri sayılan muhtaçlara yardımı özendirmesi gibi bazı kriterler de Büyük Doğu Devleti'nde iktisadi hayatı düzenleyen diğer etkenlerdir.²²¹

Necip Fazıl Büyük Doğu Devleti'nin iktisadi hayatında işsizlik diye bir şey olmayacağını iddia etmektedir. Ona göre bu devlette herkes ama herkes çalışmakla, üretime katılmakla mükelleftir. Sadece üç sınıfa imtiyaz tanınmıştır. Bunlar; küçükler, yaşlılar ve çalışamayacak derece ağır hastalar. Bunun dışında bütün toplum üretime katılmaya mecburdur. Devlet bütün vatandaşlarına iş bulmak zorundadır. Ancak devletin öncelikli görevi yeni iş sahaları oluşturmaktır. Bunun için özel sektör teşvik edilmeli, özel sektörün gücünün yetmediği yerde bizzat devlet yatırım yapmalıdır. Nihayetinde Büyük Doğu toplumunda üretime katkısı bulunmayan hiç kimse kalmamalıdır.²²² Bu konuda devletçi ekonomik kalkınma modeline yakın olduğu görülmektedir.

Başyücelik Devleti'nde işçinin rolü çok büyük olarak görülmektedir. Zira işçi, memleketin üretim askerleri olarak konumlandırılmaktadır. İşçi kendi haklarının savunulması konusunda devletten başka kimseye güvenmeden çalışmak durumundadır. İşçilerin çalışma sahaları her işçinin uzmanlık belirttiği sahaya göre değişmektedir. Necip Fazıl işçilerin ülkelerinin kalkınması için çalıştıklarını, bu bakımdan yaptıkları işin kutsal olduğunu belirtmektedir.²²³

Aynı şekilde sermaye sahipleri de ülke üretiminin birer parçasıdır. Patronlar, Karl Marks'ın iddia ettiği gibi sömürü düzeninin bir parçası olmamalıdır. İşlettikleri sermaye ve çalıştırdıkları işçi konusunda İslami kaidelere uymaları gerekmektedir.

²²¹ Kısakürek, *Age*, 328.

²²² Kısakürek, *Age*, 220.

²²³ Kısakürek, *Age*, 377.

Başlıca kaidelerden bir tanesi de işçinin hakkının, alınının teri kurumadan verilmesidir. Komünizm veya başka bir ideolojiye koz vermemek adına, sermaye sahiplerinin son derece dikkatli olmaları gerekmektedir. Bunun yanında devletin öncedelediği faiz ve zekât gibi zorunluluklara uymaları gerekmektedir. Aksi takdirde Büyük Doğu Devleti, sermaye ve mülkiyette tedbircilik esası gereği sermaye sahibinin kötü gidişini durduracak bir takım politikalar izleyebilir.²²⁴

Büyük Doğu Devleti'nin en önemli parçalarından bir tanesi de fabrikalardır. Fabrikaların sayısının en az ülkedeki minare sayısına eşit olması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak fabrikaların üretiminin yerli mallarla yapılması gerekmektedir. Necip Fazıl montaj sanayini teknoloji fahişeliği olarak nitelemiştir. Yüzde yüz yerli mallarla, yerli mühendislerle, yerli tasarımlar üretilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu sayede katma değeri yüksek mallar elde edilecektir. Fabrikaların en önemli görevlerinden bir tanesi de makine yapmak değil, makineyi yapan makine yapmaktır. Ancak bu teknoloji seviyesine ulaşıldığı zaman Büyük Doğu Devleti ve toplumuyla eşya ve hadiselere yön vermeye başlayabilecektir. Üretimde en önemli noktalardan bir tanesi de bir hedef olarak toplumun önüne koyulmaktadır. O hedef de, toplumun zaruri ihtiyaçları hariç her şeyin, toplu iğneden uzay aracına kadar istisnasız her şeyin yerli üretim olmasıdır. Bu yerli üretim devlet eliyle öylesine özendirilmelidir ki, eğer ülke otomobil yapacak seviyeye gelse, ancak bu otomobil yabancı markalara göre çok daha aşağı seviyede kalsa, devlet başkanı bile bu otomobile binmekle ve halkı özendirmekle mükelleftir. Ona göre ancak bu politika uygulanırsa teknoloji konusunda bizden ileride olan ülkeler yakalanabilir. Merkantalizme benzeyen bu iktisadi yaklaşımda dış ticaret açığı yaşanmaz, aksine dış ticaret fazlası verilir. Ancak Necip Fazıl ithalat-ihracat dengesinden daha çok, üretimin nasıl olması gerektiğine değindiği için diğer iktisadi konularda ayrıntıya girmemiştir.²²⁵

3.1.8-Büyük Doğu Fikriyatında Sağlık Görüşü

Büyük Doğu İdeolojisi'nin merkeziyetçi ve otoriter bir yaklaşımının olduğundan bahsedilmişti. Bu yaklaşımın bir göstergesi olarak da kişisel ve toplumsal sağlık görüşü ortaya çıkmaktadır. Büyük Doğu Devleti'nin en önemli amaçlarından bir tanesi fert fert bütün toplumu sağlıklı ve estetik anlamda güzel bir hale getirmektir. Bu fikrin birkaç farklı amacı vardır. Bunlardan ilki, zaten ruhçu olan Büyük Doğu

²²⁴ Kısakürek, *Age*, 379.

²²⁵ Kısakürek, *Age*, 485.

İdeologyası'nın, ruh güzelliğini göstermek için dış güzelliği göstermek istemesidir. Bu konuda insanların görünüşleri çok önemli ve dışarıdan ilk tesir alanı olarak görülmektedir. Bu yüzden ruhları zaten sağlam olan Büyük Doğu toplumunun fertleri, sağlıklı ve güzel bireyler olmalıdırlar ki ruhaniyetleriyle vücutları bir bütünlük arz etsin. Ruhun mekânı olan ve mücerret manada hem İslamiyet'in hem de milli örflerin son derece önem verdiği bedenin sağlamlığı ve sağlığı, aynı anda bütün vücut fonksiyonları ve oradan da bütün cemiyet için önemli bir konumdadır.²²⁶

Bunun yanında sağlıklı ve güzel bireyler bir politika aracı olarak düşünülmüştür. Büyük Doğu toplumu içerisinde yaşayan sağlıklı ve güzel bireylerin, Büyük Doğu'dan olmayanları etkilemek ve Büyük Doğuya sempati duymalarını sağlamak için de kullanılacağından bahsedilmektedir. Bunun için bir insan prototipi hayal edilmiştir. Yaklaşık 180 cm boylarında, dik ve vakur görünümlü, ateş bakışlı, açık alınlı, dinç ve güzel, kendisine bakanları etkisi altına alan bireyler, Büyük Doğu toplumunun ideal sağlıklı ve güzel insan tipini ifade etmektedir. Bu prototipe ulaşmak için de bir takım ilmi tedbirler kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

Büyük Doğu toplumunda bireylerin ve toplumun sağlığını ve güzelliğini belirtilen ölçülere getirmek de devletin başlıca görevlerinden bir tanesidir. Devlet hem kanuni tedbirler alarak, hem aile müessesini kullanarak hem de sosyal telkinlerle bireysel ve toplumsal sağlığı korumakla görevlidir. Bunun için memleketin en ücra köşesine de, en büyük metropollere de sağlık hizmetini götürmekle mükelleftir. Tıpkı eğitim sisteminde değindiğimiz gibi sağlık teşkilatlanması da eksiksiz yapılmalıdır. Devletin kuracağı bu sağlık örgütünün en az devletin kendisi kadar kıymetli olacağı söylenmektedir.²²⁷

Toplumsal ve bireysel sağlık ve güzellik sağlandıktan sonra en önemli konulardan bir tanesi de üreme konusudur. Yine İslami referanslarla konuya yaklaşan Necip Fazıl, evlilik müessesinin İslamiyet içerisinde bambaşka bir ehemmiyete sahip olduğunu ifade eder. Buradan hareketle de üremenin ve çoğalmanın hem kişiler hem toplum hem de devlet için önemine değinir. Devlet için en büyük önemi şüphesiz nüfusun stratejik bir güç göstergesi olmasıdır. Fert içinse büyük bir sünneti ve bir peygamber emrini yerine getirmek anlamını taşıyan bir olgudur. Bu yüzden devlet tarafından evlilik müessesesi sonuna kadar desteklenmesi gereken bir müessesedir. Devlet

²²⁶ Kısakürek, *Age*, 261.

²²⁷ Kısakürek, *Age*, 261.

evlenmek isteyen vatandaşlar için evlilikleri kolaylaştıracak her türlü maddi desteği vermekle mükelleftir. Bunun yanında toplumun da aynı şekilde evlenmek isteyen kişilere yardımcı olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bunun yanında evlenmeyen kişilerin de toplumsal baskıyla karşılaşması gerektiği söylenmektedir. Aynı zamanda devlet, çocuk sahibi olmayan ailelerin teşvikinden, çocuk sahibi ailelerin de himayesinden ve desteklenmesinden mesuldür.²²⁸

Üreme meselesinin önemli amaçlarından bir tanesinin de devletin elde edeceği stratejik güç olduğu söylenmişti. Bu bağlamda Necip Fazıl, Büyük Doğu İdeologyası'nın uygulama alanında çeyrek asırda nüfusu iki katına çıkarabileceğini iddia etmektedir. Nüfusun çokluğunun çok önemli olduğu bu yüzden ve tek bir bireyin bile kaybına tahammülü olmayan bir devlet idaresinin olması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu sayede Büyük Doğu Devleti hem stratejik bir güç sahibi olacak hem de dış dünyanın Büyük Doğu Devletine nüfus bakımından imrenmesi sağlanacaktır.²²⁹

3.1.9-Büyük Doğu Fikriyatında Kadının Toplumdaki Yeri

İlk olarak söylemek gerekir ki Necip Fazıl'a göre kadın bir mefhum olarak, tıpkı diğer mefhumlarda olduğu gibi hakiki manasını İslam'da bulmaktadır. Necip Fazıl'ın düşünce dünyasında kadına dair iki farklı bakış açısı mevcuttur. Bu bakış açılarından birincisi klasik muhafazakâr kadın görüşüyle örtüşür. Bu görüşe göre kadının asli görev yeri evinin içidir ve asli görevi de topluma faydalı çocuklar yetiştirip ailesinin devamlılığını sağlamaktır.²³⁰

İkinci görüşe göre ise kadın, İslam şeriatınca kendisine yasak edilen imamlık ve hâkimlik dışında, cemiyetin eksiği bulunan ve kendisinden görev beklenen bütün meslekleri icra edebilecek, bu nispette toplumda boy göstermesi gereken bir varlıktır. Bu görüşün, Büyük Doğu mecmuasında, kadının Cumhuriyet'le birlikte klasik toplumsal yerinin çok daha ötesinde bir rol alışından münasebetle bir rejim eleştirisi olduğunu iddia eden görüşler de mevcuttur.²³¹ Burada Necip Fazıl yine kendisine has bir tanımlama getirmektedir. Ona göre kadın ne eski nesillerin yaptığı gibi kafesler arkasına saklanacak, cemiyet meydanından büsbütün soyutlanacak bir varlıktır, ne de modernleşme sürecinde özellikle Tanzimat ile başlayıp Cumhuriyet reformlarıyla zirve noktaya ulaşan, toplumdaki her işi üstlenebilecek bir varlıktır. Kadın da her mahlûkat

²²⁸ Kısakürek, *Age*, 263.

²²⁹ Kısakürek, *Age*, 266.

²³⁰ Kısakürek, *Age*, 265.

²³¹ Nazan Üstün, *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*, (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, 2011), 78.

gibi bir fitrat sahibidir. Bu fitratı gereği bazı işlerin kadın tarafından yapılmaması gerekmektedir. Örneğin hâkimlik mesleği kadın fitratına değil erkek fitratına daha uygun bir meslektir. Zira kadın doğası gereği duygusal bir varlıktır ve hâkimlik mesleği her türlü duygudan arınıp yapılması gereken bir iştir. Bu yüzden bu mesleği icra eden kişi eğer bir kadın olursa duygularına yenik düşüp yanlış karar verebilecektir. İmamlik mesleği de kadına İslami ilkeler gereği yasak kılınmıştır. Bu yüzden Necip Fazıl'a göre kadın, bu iki meslek dışında ve kendisine ihtiyaç duyulan ölçüde her türlü mesleği icra edebilir ve toplumda boy gösterebilir.²³² Ancak Necip Fazıl'ın edebi eserleri akademik olarak tahlil edildiğinde en iyi kadın portresinin "ev hanımlığı yapan, kocasını çekip çeviren eş portresi" olduğu söylenmektedir.²³³

Kadına yüklenen bir diğer mana ise doğrudan doğruya Büyük Doğu İdeologyası'nın uygulandığı devlet modeliyle alakalıdır. Necip Fazıl'a göre kadın toplumda öylesine bir var olmalıdır ki, diğer toplumun kadınları Büyük Doğu ideologyasıyla yönetilen ülkenin kadınına hayran kalsın.

3.2-İDEAL DEVLET TASAVVURU: BÜYÜK DOĞU BAŞYÜCELİK DEVLETİ

Yukarıda dünya görüşünü ve en genel hatlarıyla mefhumlara bakış açısını anlattığımız Büyük Doğu İdeologyası'nın tasarladığı devletin ismi Başyücelik Devleti'dir. Bu devlet Necip Fazıl'ın gözünde ideal devlet şeklini göstermektedir. Anlaşılacağı üzere bu devlet, eşya ve hadiselere yön verme amacıyla birlikte kapalı ve totaliter bir yönetim felsefesine sahiptir denilebilir.²³⁴

Başyücelik Devleti'nin en önemli özelliklerinden bir tanesi eşya ve hadiselere yön verme cehdidir. Son derece merkezîyetçi ve totaliter bir yaklaşımla mefhumları ele alan Necip Fazıl, toplumun hem dünyada hem ahrette mutlu olabilmesi için bu yapının ve düşünce sisteminin şart olduğu kanaatinde dir.²³⁵

Necip Fazıl'ın bu düşüncelerine rağmen bugün Türkiye'de tartışılan siyaset felsefeleri arasında Büyük Doğu İdeologya Örgüsü'nün de yer almadığı görülmektedir.

²³² Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 136-264

²³³ Yeşim Kaya, *Necip Fazıl Kısakürek'in Tiyatrolarında Kadın Kimliği*, (Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, 2009), 30.

²³⁴ Burhanettin Duran, *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire ToThe Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*, (Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2001), 305.

²³⁵ İlyas Ersoy, *Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefi Yönü*, (Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2007), 55.

İslamcı ve milliyetçi siyaset merkezlerinde Necip Fazıl'ın edebi eserlerine çokça atıfta bulunulsa da İdeolocya Örgüsü'nün aynı etkiyi yaptığı söylenemez.²³⁶

3.2.1-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Parlamentosu: Yüceler Kurultayı

Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin en önemli organı Yüceler Kurultayı'dır. Bu organ klasik demokratik yönetimlerde gördüğümüz yasama organı olan parlamento görevindedir. Yüceler Kurultayı'nın mensupları millet kadrosu içerisinde kendi alanlarında kendilerini ispat etmiş, dinde, bilimde, sanatta, siyasette, askerlikte, ticaretle hülusa ne kadar iş kadrosu varsa hepsinde milletin en ileri seviye insanlarından oluşur. Yüceler Kurultayı'na seçilebilmek için en az kırk en fazla altmış beş yaşında, maddi ve manevi sıhhat içinde olmak gerekir. Yüceler Kurultayı yüz bir kişiden oluşmaktadır. Yüceler Kurultayı'nın kuruluşu ve ilk defa üye seçimi bir Müessisler Meclisi/Kurucular Meclisi vasıtası ile gerçekleşecektir. Bu Müessisler Meclisi'nin nasıl oluşacağı, bu meclisin üyelerinin kimin tarafından seçileceği açıkça söylenmemiştir.²³⁷

Aynı zamanda yasama işlemi yapacak olan bu kurultayın esas gayesi milletin dirliğini ve birliğini sağlamak, milletin iktisadi durumunu iyileştirmek, toplumun ilimde ve fende yükselmesini sağlamak, toplumun manevi kıymetlerini korumak ve Büyük Doğu Devleti'nin dünya çapında bir güç olmasını sağlamaktır. Yüceler Kurultayı bu gayeler uğrunda gerekli her türlü tedbiri alabilir, bunun için kanun çıkarma yetkisine sahiptir. Bu görevler kurultayın en büyük görevleridir ve bunları yapmakla mükelleftir. Yüceler Kurultayı'nın her mensubu sadece kendi memleketini temsil etmez, bütün yurdu temsil eder. Yüceler Kurultayı "millet böyle istiyor" mantığıyla hareket edemez. Necip Fazıl Yüceler Kurultayı ile millet arasındaki ilişkiyi hastayla doktor arasındaki ilişkiye benzetir. Yüceler Kurultayı doktor mevkiindedir ve millete neyin yarayacağını ve neyin zarar vereceğini milletin kendisinden iyi bilir. O yüzden Yüceler Kurultayı karar verirken milletin ne istediğine değil, millete neyin yarayacağına bakar.²³⁸

Bu kurultayın mensupları kendilerini her an geliştirmek, millet kadrosunu her zaman daha ileriye taşımakla mesuldürler. Kendilerini ilerletmeyip geri götürdükleri hatta yerlerinde saydıkları tespit edilen kurultay mensuplarının, kurultay kararı ile ilişkileri kesilir. Yüceler Kurultayı memleketin her tarafını gözetir ve kendi alanında ileri gitmiş kişiler arasından, kendi mensubu olmaya layık gördüğü kişilere, sayı sınırı

²³⁶Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy.39 (2014), 37.

²³⁷Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 285.

²³⁸Kısakürek, *Age*, 287.

olmaksızın "Yüceler Kurultayı Namzedi" unvanını verir. Bu unvan Büyük Doğu Devleti içerisinde edinilebilecek en büyük unvandır. İstifa etme, ölme yahut kurultay kararı ile üyeliği sonlandırılan bir kurultay mensubunun yerine bu namzetlerden bir tanesi yine kurultay kararıyla seçilir.²³⁹

Başyücelik Devleti'nde halkın siyasal mekanizmaya dâhil olması çok zor şartların yerine gelmesine bağlıdır. Bunun dışında halkın düzenli seçimlerle yaşamayı veya yürütmeyi belirlemesi, kendi temsilcilerini seçmesi diye bir durum söz konusu değildir. Ancak yine de Yüceler Kurultayı'na, millete demokratik yol açmak için bir salahiyet verilmiştir. Toplumun kaderini etkileyebilecek ve millet iradesinin gerçekleşmesinin topluma ve devlete fayda sağlayacağı durumlarda Yüceler Kurultayı'nın millet iradesini öğrenmek ve milli iradeyi tecelli ettirmek adına seçim (kast edilenin yarı-doğrudan demokrasinin araçlarından olan referandum olduğu anlaşılıyor) yapabileceği belirtilmiştir.²⁴⁰

En kaba hatlarıyla gösterdiğimiz, parlamento görevi gören Yüceler Kurultayı için bir aristokratlar meclisi demek yanlış olmaz. Zaten Necip Fazıl bu kurultaya bir "münevverler otoritesi" demektedir. Her yurttaşa Yüceler Kurultayı kapısı açık bırakıldığı gibi kurultay üyesi olabilmenin şartlarının ağır olduğu görülmektedir. Bu bakımdan da oligarşik bir durum görülmektedir. Ancak bu oligarşik durumu hafifleten bir durum daha vardır. O da Yüceler Kurultayı herhangi bir sınıfa dayandırmayıp, belirtilen şartları sağlayan her yurttaşa Yüceler Kurultayı Namzedi mertebesinin verilmesi, bu mertebeyi alacak insanların sayı sınırının olmaması ve bütün yurttaşların bu mertebeye ulaşabilme, dolayısıyla bir gün Yüceler Kurultayı mensubu olabilme ihtimalidir. Sadece parlamento tasarımına bile bakarak Büyük Doğu Devleti'nin aristokratik yapısı anlaşılabilir. Onun bu tasarımının halka güvensizlikten kaynaklandığını iddia eden görüşler de vardır.²⁴¹ Ancak bu tasarım halka güvensizlikten daha çok elitist/aristokratik bakış açısıyla anlaşılabilir. Zira Büyük Doğu Devleti'nde halk iradesi hiç yok değildir. Az sonra değinileceği gibi çok sınırlı durumlarda bile olsa millet iradesinin gerçekleşmesinden bahsedilmiştir.

3.2.2-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Devlet Başkanı: Başyüce

²³⁹ Kısakürek, *Age*, 286.

²⁴⁰ Kısakürek, *Age*, 289.

²⁴¹ Burak Sönmezer, *Necip Fazıl Kısakürek'in Düşünsel Hayatı*, (Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2014), 270.

Büyük Doğu İdeologyası'na göre, Yüceler Kurultayı'nın kendi mensupları arasından bir kişiyi beş yıllığına Başyüce olarak seçmesi gerekmektedir. Başyüce aynı zamanda devlet başkanı konumundadır. Ancak diğer devlet başkanlarında çok farklı manalar ifade etmektedir. Başyüce büyük bir gücün tek elde toplanmasını ifade eden, milletin en derin ve girift bir işaretidir. Millet Başyüce'de kendi ulaştığı gücün son haddini görebilecektir. Başyüce seçilebilmenin ilk şartı Yüceler Kurultayı mensubu olmaktır. Yüceler Kurultayı son derece entelektüel insanlardan oluşacağı için seçilen Başyüce de millet kadrosunun en ileri seviye insanı olarak düşünülebilir. Başyüce milletin en ahlaklı, en bilgili ve en akıllı ferdi olmak durumundadır.²⁴²

Büyük Doğu Devleti'nin Başyüce'si, kuvvetler ayrılığı prensibinde yürütme erkini temsil etmektedir. Ancak yasama organından çıkan yürütme, yumuşak kuvvetler ayrılığı ilkesinin varlığını göstermektedir. Başyüce'nin asli görevi Yüceler Kurultayı'nın çıkarttığı kanunların uygulanmasını sağlamak ve uygulanıp uygulanmadığını denetlemek, toplumu ve devleti idare etmektir. Başyüce, Yüceler Kurultayı'ndan çıkan kanunlara muhalif bir emir veremez. Ancak kanun boşluğuna rastlanıldığı yerde Başyüce'nin verdiği emirler kanun hükmündedir. Bütün hükümet yetkilileri Başyüce adına iş görür. Adalet mekanizması da buna dâhildir. Daha önce değindiğimiz gibi Büyük Doğu Devleti'nde adalet, mücerret bir mana adına değil müşahhas olarak Başyüce adına dağıtılmaktadır. Aynı zamanda Başyüce ordunun başkomutanıdır. Ordunun başındaki komutan da doğrudan doğruya Başyüce'ye bağlıdır. Görev süresi dolan Başyüce tekrar seçilebilir ancak seçilemediği durumda yaş haddini doldurmamış ise Yüceler Kurultayı'ndaki görevine tekrar döner. Ne Başyüce ne de Yüceler Kurultayı üyeleri için yaş haddinden emekli olmak durumu söz konusudur. Bedeni ve ruhi sağlığını koruyan herkes görevine devam eder.²⁴³

Yüceler Kurultayı ve Başyüce bazı şartlar içerisinde birbirlerinin görevlerine son verebilirler. Yüceler Kurultayı Başyüce'yi, Büyük Doğu ideologyasına ters fikirler ve fiiliyat içerisinde görürse, yüzde yetmiş beş oranında üyenin vereceği kararla Başyüce'nin görevine son verebilir. Ancak Başyüce'nin kendi kendisine Yüceler Kurultayı'nı feshetme yetkisi yoktur. Eğer Başyüce Yüceler Kurultayı'nın genel durumunu Büyük Doğu İdeologyası'na ters fikriyatı veya oluşumda görürse, Yüceler Kurultayı üyelerinin yüzde kırkının da kendisini desteklemesi şartıyla millettten

²⁴² Necip Fazıl Kısakürek, *İdeologya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 288.

²⁴³ Kısakürek, *Age*, 291.

kendisiyle Yüceler Kurultayı arasında hakem olmasını ister. Başyüce'nin bu isteği sonucu millet Başyüce lehinde karar verirse, bu karara katılmayan Yüceler Kurultayı üyeleri derhal üyelikten düşmüş olur ve kurultayın bunların yerine derhal yeni üye seçmesi gerekmektedir. Eğer millet Başyüce aleyhinde hakemlik yaparsa ve Yüceler Kurultayı'ndan yana rey kullanırsa, Başyüce düşmüş olur ve kurultay tarafından derhal yeni bir Başyüce seçimine gidilir. Başyüce ve Yüceler Kurultayı'nın birbirlerini denetleme mekanizması bu şekilde oluşturulmuştur. Millet ya Başyüce yahut Yüceler Kurultayı lehine oy verecektir. Burada milletin hakemliğine başvurulması, yarı-doğrudan demokrasinin araçlarından birisi olan referandum şeklinde anlatılmıştır.²⁴⁴

3.2.3-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Yürütme Organı: Başyücelik Hükümeti

Büyük Doğu Devleti'nde Başyüce'ye bağlı bir hükümet mevcuttur. Hükümetin ismi Başyücelik hükümetidir. Bu hükümet Yüceler Kurultayı'nın belirleyeceği devlet politikalarını yürütmek ve kamusal hizmetleri yerine getirmek adına doğrudan olarak Başyüce'ye, dolaylı olarak da Yüceler Kurultayı'na bağlıdır.

Başyücelik Hükümeti bir başvekil ve on bir vekilden müteşekkildir. Vekil tabiri kasten kullanılmıştır. Amaç Başyüce adına iş görmeyi ve yaptığı işlerden dolayı direkt olarak Başyüce'ye karşı sorumluluğu anlatmaktır. Yani yürütmenin çift başlı olduğu söylenemez. Hükümet etme yetkisi Başyüce'ye aittir ve Başyücelik Hükümeti Başyüce'nin talimatlarını yerine getiren bir organ görevindedir. Başvekil, Başyüce tarafından Yüceler Kurultayı azaları arasından seçilir. Vekillerin nasıl ve kimler arasından seçileceğine dair bir belirleme yapılmamıştır ancak Başvekil Vekiller Heyeti'ni seçtikten sonra Başyüce'nin onayına sunmak zorundadır. Vekiller Heyeti, hükümetin genel siyasetini yürütmekten sorumludur. Vekâletlerin her birisi de üçer müsteşarlığa bölünmüştür. Bu müsteşarlar, Vekiller Heyeti'nin emriyle ve Başvekil Müsteşarı'nın başkanlığında devlet işlerini görüşmek üzere haricen toplanabilirler. Bu toplantılarda da hükümetin genel siyasetinin iş sahasına nasıl yansımaları gerektiği kararlaştırılır. Bu Vekâletlerin dışında ordunun komutanlığını Başyüce adına temsil eden Başkurmay ve Din İşleri Reisi sıfatlı şahıslar da hükümet üstü bir konumla, Başyüce'nin veya Başvekil'in başkanlık edeceği vekiller heyeti toplantılarına katılırlar ve bu toplantılarda fikir ve söz hakkına sahiptirler. Bu vekiller heyeti sayesinde İslami siyaset kaidelerinden birisi olan "şura" mekanizması kurulmuş, devlet işleri yapılmış ve

²⁴⁴ Kısakürek, *Age*, 288.

toplum idareciliği gerçekleştirilmiş olacaktır. Vekâletlerden hariç olarak, Temyiz Mahkemesi/Yargıtay, Devlet Şurası/Danıştay ve Muhasebat Divanı/Sayıştay isimli kuruluşlar vekiller heyetinden müstakil olarak görev yaparlar ve görevlerinden dolayı her kurumda olduğu gibi Başyüce'ye bağlıdırlar.²⁴⁵ Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin Vekâletleri ve bu Vekâletlere bağlı müsteşarlıkları şu şekildedir:

-Maarif Vekâleti: İlim ve Güzel Sanatlar, Halk Terbiyesi ve Evleri, Umumi Öğretim isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Savaş Vekâleti: Kara, Deniz, Hava isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-İktisat Vekâleti: Sanayi, Ticaret, Ziraat isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Maliye Vekâleti: Bütçe ve Umumi Muvazene, Vergiler ve Resimler, Bankalar ve İnhisarlar isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Sağlık ve Bakım Vekâleti: İyileştirme, Çoğaltma, Güzelleştirme isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Adliye Vekâleti: Mahkemeler, Islahhaneler, Kanunlar isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Matbuat ve Propaganda Vekâleti: Matbuat, Propaganda, Turizma isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Hariciye Vekâleti: Şark, Garp, Haber Alma isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Dâhiliye Vekâleti: Mülki Teşkilat, Belediyeler, Umumi İnzibat isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Nafia Vekâleti: Tesisler, Yollar, Münakale Vasıtaları isimli üç müsteşarlıktan mürekkep

-Düzenleme Vekâleti: Teşkilat Düzeni, İş Düzeni, Sigorta ve Tekaüt Sandığı isimli üç müsteşarlıktan mürekkep²⁴⁶

Başyücelik hükümetine her şeyden evvel bir takım görevler verilmiştir. Bu görevler "hükümetin on bir davası" ismiyle anlatılmaya çalışılmıştır. Bu davalar; ruh ve ahlak davası, umumi irfan davası, köy ve köylü davası, şehir ve umran davası, ordu davası, dış münasebetler davası, bütün neşir vasıtalarını murakabe ve himaye davası, iş emniyeti ve iş sahaları arasında ahenk davası, nüfusu çoğaltma, güzelleştirme ve sağlama davası, milli servet ve iktisat davası gibi görevlerdir. Bu görevlerin

²⁴⁵ Kısakürek, *Age*, 296.

²⁴⁶ Kısakürek, *Age*, 293.

hepsini birden yerine getirmek komple vekiller heyetinin işidir ve her bir görev için birden fazla Vekâletin görevli olabileceği söylenmektedir.²⁴⁷

Başyücelik Hükümeti'nin yanında ve hükümetten müstakil bir başka kuruluş daha vardır. Bu kuruluş "Yüce Din Dairesi" ismini alır ve bu kuruluşun başkanı bizzat Başyüce tarafından seçilir. Bu kuruluşun amacı hükümete ve Başyüce'ye danışmanlık hizmeti vermektir. Aslında Yüceler Kurultayı'nın mensupları ilmi ve dini konularda son derece ileri seviyede olacakları için, böyle tasarlanan bir devlette böyle bir kuruluşa gerek bile duyulmayacağını vurgulayan Necip Fazıl, yine de öylesine ideal bir dünyanın çok zor bulunacağını söylemektedir.²⁴⁸

Büyük Doğu Devleti'nde hakkı ihlal edilen yahut toplumda ve devlette bir şeylerin yolunda gitmediğini düşünen her fert ve zümre Başyüce'ye doğrudan ulaşarak hakkını arama ve iddiasını savunma hakkına sahiptir. Bu hak, Halk Divanı adı verilen ve her senenin belli günlerinde Başyüce'nin başkanlığında açılan bir toplantıyla kullanılır. Hakkının ihlal edildiğini ileri süren herkesin, Halk Divanı'nda Başyüce'den hakkını isteyebilmek için, öncelikli olarak bürokratik ve adli bütün kanalları tüketmiş ve sonuç alamamış olması gerekir. Bu divan halka, hakkını Başyüce'ye karşı bağıra bağıra savunma imtiyazı vermektedir.²⁴⁹

3.2.4-Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nde Akademik Elitler: Başyücelik Akademiyası

Büyük Doğu Devleti'nin siyasi karar mekanizmalarının entelektüel kişilerden oluştuğu daha önce aktarılmıştı. Bu yapı Necip Fazıl'da "münevverler otoritesi" kavramıyla karşılık bulmaktadır. Bu yüzden entelektüel birikim Büyük Doğu İdeologyası'nda büyük bir karşılık bulmaktadır. Devletin bu elitist yapısının devamlılığının sağlanması için de Başyücelik Akademiyası isimli bir yapı tasarlanmıştır.

Başyücelik Akademiyası üç sınıftan müteşekkildir. Bu sınıflar ilim adamları sınıfı, fen adamları sınıfı ve sanat adamları sınıfıdır. Bu sınıflar Başyücelik Devleti tarafından sonsuz bir himaye ve desteğe mazhurdurlar. Bu üç zümre insan Başyücelik Akademiyası içerisinde "İlim ve Tefekkür kolu, Fen ve Keşifler Kolu, Edebiyat ve Güzel Sanatlar Kolu" olmak üzere üç kol halinde vazifelidirler. İlim ve Tefekkür Kolunu oluşturan kişilerin, dünya çapında bir eser veya buluş sahibi asker, tarihçi, hukukçu, iktisatçı, içtimaiyatçı, ruhiyatçı gibi mütefekkirler olmaları gerekmektedir. Fen ve

²⁴⁷ Kısakürek, *Age*, 297.

²⁴⁸ Kısakürek, *Age*, 300.

²⁴⁹ Kısakürek, *Age*, 302.

Keşifler Kolunu oluşturacak kişilerin doktor, fizikçi mühendis gibi meslek sahipleri olmaları gerekmektedir. Şairler, roman yazarları, tiyatro yazarları ve güzel sanatların başka kollarından sanat insanları da Edebiyat ve Güzel Sanatlar şubesini oluşturmaktadırlar.²⁵⁰

Büyük Doğu Devleti'ndeki en büyük mertebelerden birisinin "Yüceler Kurultayı Namzetliği" olduğunu aktarmıştık. Başyücelik Akademiyası mensubu herkes de doğal olarak Yüceler Kurultayı Namzetleri arasındadır. Zira bu namzetliği alabilmenin en büyük şartı kendi alanında çok ileri gitmek ve ahlaken Türk milletinin haiz olduğu şartları taşımaktır. Başyücelik Akademiyası da doğal olarak bu şartları taşıyacağı için doğal olarak devlet yönetimine aday insanlar olmaktadır. Bu da Büyük Doğu Devleti'nin elitist yapısının devamlılığını sağlamak adına alınmış bir tedbir olarak görülebilir.

Başyücelik Akademiyası mensupları iki ana çizgi üzerindedirler. Bu çizgilerden ilki saf ve mücerret ilim, fen ve sanatla uğraşmak, ikincisi ise uğraştıkları saf ve mücerret ilim, fen ve sanatı toplumun ve devletin kullanımına açmaktır. Bunun yanında bu teşkilatın en büyük görevlerinden birisi de Başyüce'ye devlet yönetiminde danışmanlık hizmeti vermektir. Ayrıca bu Akademiyası'nın ülkenin kültür erkanı harbiyesi makamında bulunduğu, bu bakımdan mutad raporlarını bizzat Başyüce'ye sunması gerektiği vurgulanmıştır. Başta milli kültür olmak üzere, milli dil, milli tarih, resmi irfan programları gibi bir çok program üzerinde çalışması gereken Akademiyası'nın, ilgili vekâletlerle de uyumlu bir çalışma içerisinde bulunması gerekmektedir.²⁵¹

Başyücelik Akademiyası mensuplarının en ileri ve refah şartları içerisinde yaşamalarının devlet tarafından sağlanması gerekmektedir. Bir kişinin akademya üyesi olup olmayacağını Başyüce belirler. Yaşı kırktan az ve sicilinde en ufak bir ahlaki leke bulunan bir kişinin akademya üyesi olması düşünülemez. Bir kişinin kendi isteğiyle akademya üyeliğinden ayrılması, ölüm ya da sürekli hastalık gibi nedenler dışında akademya üyeliğinden azledilmesi düşünülemez. Akademiyası mensupları fahri olarak görevlendirilecekleri hocalık işleri dışında hiçbir görev kabul edemezler. Necip Fazıl Başyücelik Akademiyası'nın ne Tanzimat döneminde kurulan "Encümen-i Daniş" ile ne

²⁵⁰ Kısakürek, *Age*, 303.

²⁵¹ Kısakürek, *Age*, 304.

de "Fransız Akademisi" ile karıştırılmaması gerektiğini, zira Başyücelik Akademiyası'nın tesir alanının bunlardan kat be kat fazla ve derin olduğunu vurgulamıştır.²⁵²

3.3-BÜYÜK DOĞU BAŞYÜCELİK DEVLETİ'NİN GENEL MANZARASI

Kişilere, kurumlara, fikirlere ve olaylara bakış açısına değindiğimiz Necip Fazıl'ın, Büyük Doğu Başyücelik Devleti ismini verdiği ideal devlet ve toplum modeli en kaba hatlarıyla anlatılmaya çalışıldı. Bu devletin de eşya ve hadiselerle bakış açısı aktarılmazsa konu eksik kalacaktır. Bu bakımdan Necip Fazıl'ın Başyücelik Devletine yüklediği bazı ödevlere değinilecektir.

İlk olarak söylemek gerekir ki devletin sınırları Anadolu coğrafyası olarak belirtilmiş, hiçbir bölgeye ayrı bir yönetim ayrıcalığı tanımlanacağından bahsedilmemiştir. Bunun yanında son derece otoriter bir devlet yapılanması anlatılmıştır. Ayrıca Büyük Doğu Devleti sınırları içerisinde, kişiyi, toplumu ve devleti alâkadar eden her şey ve her konu İslami referanslarla yeni bir hükme bağlanmış yani İslami kaideler hayatın merkezine oturtulmuştur. Bu bağlamdan bakıldığında "Büyük Doğu Başyücelik Devleti modeli, İslamcı bir ulus devlettir" çıkarımı hiç de yanlış bir çıkarım olmayacaktır.²⁵³

Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin en önemli organı Yüceler Kurultayı olduğu görülmektedir. Parlamento görevi de gören bu yapının bir aristokratlar otoritesi olduğunu söylemiştik. Bu yapı toplumun ve devletin her noktasına nüfuz etmekle mükellef bir yapıdır. Devlet başkanı sıfatı da taşıyan Başyüce de bu kurultay içerisinde seçilmektedir. Bunun yanında Başyücelik Devleti'ne danışmanlık hizmeti sunmakla mükellef Başyücelik Akademiyası da Yüceler Kurultayıyla yakından ilişkili bir kuruluştur. Yüceler Kurultayı'nın en önemli özelliği aristokratik bir yapı arz etmesidir. Toplumla arasında bir mesafe vardır. Kendi azalarını ve aza namzetlerini halk değil yine kendisi belirlemektedir. Her ne kadar Necip Fazıl bu devlet sistematüğini dünyadaki gelmiş geçmiş bütün yönetim sistemlerini analiz ettikten sonra tasarladığını iddia etse de, Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin yapısı siyaset bilimindeki elit teorileriyle birlikte incelenebileceği anlaşılabilir.

Elit teorilerine göre toplumdaki bazı azınlıklar bir şekilde toplumun tamamını yönetebilmektedirler. Daha doğrusu elitist teorisyenlerin cevap aradığı soru

²⁵² Kısakürek, *Age*, 305.

²⁵³ Burhanettin Duran, *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire To The Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*, (Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2001), 305.

"toplumlarda küçük bir azınlığın nasıl büyük çoğunluğa hükmedebilmekte, onları yönetebilmekte olduğu sorusudur."²⁵⁴ Azınlığın çoğunluğu yönettiği durum, yönetim sistemi ne olursa olsun değişmez bir kaidedir. Hatta bu yaklaşım demokrasi gibi çağımızın en önemli siyasal kavramlarından bir tanesinin bile sorgulanmasına neden olmuştur.²⁵⁵ Ancak Necip Fazıl'ın zihin dünyasında, demokrasi zaten bu işlevi gören bir yapıdır. Yani ona göre zaten Türkiye'de demokrasi var olduğu sürece Yahudiler, Masonlar gibi gayri-millî unsurlar iktidarı ellerinde bulunduracaklar ve toplumu yöneteceklerdir. Yani demokrasi zaten bu işe yarayan bir araçtır. Antidemokratik olarak suçlanan kişiler ve sistemler ise iktidarı tam olarak elde edemeyen bu bahsettiğimiz gayri-millî unsurların oklarına maruz kalan kişiler ve sistemlerdir.²⁵⁶

Yüceler Kurultayı üyelerinin her birinin toplumun içinden süzülüp gelmiş, çok ince bir idrake ve derin bir sezgiye sahip, her biri kendi alanlarında en iyi olmak kaydıyla (en iyi asker, en iyi doktor, en iyi mühendis vb) çok iyi birer Müslüman ve çok iyi birer Türk olmaları gerektiği Yüceler Kurultayı başlığında anlatılmıştı. Bu yapılanmada Yüceler Kurultayı üyelerinin özellikleri Pareto'nun "elitlerin dolaşımı" teorisindeki elit sınıfın mensuplarının olağanüstü özelliklerine benzetebiliriz. Bunun yanında Pareto'ya göre elit zümreye dahil olmak sıradan vatandaşlar için zor bir iştir.²⁵⁷ Büyük Doğu Devleti'nde de Yüceler Kurultayı azası ya da namzedi olabilmek çok zor bir iştir. Yüceler Kurultayı'nın yapısına ve işlevine bakıldığı zaman Pareto'nun anlattığı siyasal elit sınıfla büyük ölçüde benzerlikler taşıdığı çıkarımına varılmaktadır.

Seçkinlerin yönetimi denince akla ilk gelen isimlerden birisi de Antik Yunan filozoflarında Platon'dur. Platon'a göre yönetim akıl işidir. Yöneticilerde de akıl ve erdem en önemli vasıflardır. Bu yüzden yönetim çoğunluğun değil seçkinlerin işidir.²⁵⁸ Necip Fazıl'ın da anlattığı Başyüce ve Yüceler Kurultayı azaları hem şahsiyet olarak yüksek erdemli kimseler, hem de kendi iştirak alanlarında çağın en ileri aklını temsil eden kimselerdir. Bu bakımdan Platon'un idealize ettiği "yönetici seçkinler" ile Necip Fazıl'ın idealize ettiği "yüceler" arasında nitelik yönünden büyük benzerlikler görülmektedir.

²⁵⁴ Alperen Özyürek, *Klasik Elitist Teorinin Demokrasi Eleştirileri*, (Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2018), 5.

²⁵⁵ Nur Vergin, *Siyasetin Sosyolojisi*, (İstanbul: Doğan Kitap, 2011), 123.

²⁵⁶ Bkz. Ek-10.

²⁵⁷ Nur Vergin, *Siyasetin Sosyolojisi*, (İstanbul: Doğan Kitap, 2011), 125.

²⁵⁸ Abdurrahman Mengi, *Platon'un Siyasal Seçkinleri Olarak Yönetici Sınıfı*, (Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, 2004), 26.

İnsanı, toplumu ve devleti İslami kaidelerle tasarlama iddiasındaki bir modelde modern dünyada karşılık bulan birçok konunun da yasak olması ya da hiç olmaması gerektiğinin söylenmesi gayet tutarlı olacaktır. Başyücelik Devleti'nde kanunların İslam hukukundan referans alınarak hazırlandığını dahası İslam hukukunun Başyücelik Devleti'nde uygulama alanı bulduğunu söylemek yerinde olacaktır. Başyücelik Devleti'nde suçlara uygulanacak cezalar, İslam hukukundaki cezalarla birebir aynıdır.²⁵⁹

Başyücelik Devleti'nde insanlar, toplumsal hayatta yahut kamusal alanda belirli ölçülere göre davranmak mecburiyetindedirler. Bu ölçüler ilk başta adabı muaşeret kurallarından iktibas edilmiştir. Toplum içerisine çıkan fertlere maddi yahut manevi zarar verebilecek her türlü davranışın önüne geçilmek istendiği açıklanmıştır. Yerlere çöp atan bir kişiyle bir başkasına laf atan bir kişinin durumu zabitanın derhal müdahale etmesi ve cezai müeyyideleri sonuna kadar ve eksiksiz uygulamasıyla sonuçlandırılması gerektiği söylenmektedir.²⁶⁰

Başyücelik Devleti'nde kumar oynamak ve oynatmak yasaktır. Ancak kumar oynatmak sadece şahıslara değil, devlete de yasaktır. Yani devletin ister at yarışı ister spor müsabakası sonucu tahmini, ismi ve şekli her ne olursa olsun kumar oynatmasının düşünülemeyeceği söylenmektedir. Kumarı oynayanla beraber, kumarı oynatan, şahit olup polise ihbar etmeyen, aracılık eden, oynanmasına göz yuman herkes kumar oynamış gibi cezalandırılır. Necip Fazıl kumarın bir haksız kazanç vesilesi ve bir hastalık olduğunu ileri sürmekte ve bu hastalığın cemiyete yayılmasının çok büyük zararları olacağını savunmaktadır.²⁶¹

Başyücelik Devleti'nde her ne vasıtayla olursa olsun, insanların kendi kendilerine zarar verecek hiçbir maddenin kullanımına izin verilmeyeceği belirtilmiştir. Bu bakımdan her türlü uyuşturucu madde ve her türlü sarhoşluğa sebep olabilecek alkollü madde imali, satımı, satımına aracılık edilmesinin yasak olması gerektiği belirtilmiştir. Başyücelik Devleti'nin totaliter yönünü açığa çıkartan bu görüşe göre hiçbir insan kendi vücuduna ve ruhuna zarar verme hakkına sahip değildir. Bununla birlikte her türlü keyif ve sarhoşluk verici maddenin üretimine yahut kullanımına şahitlik edip yetkili mercilere bildirmeyenler kullananlar ve içenler gibi suçludur. Bu fiilleri işleyen herkesin en kati bir biçimde cezalandırılması gerektiği kaydedilmiştir.²⁶²

²⁵⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocy Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), 310.

²⁶⁰ Kısakürek, *Age*, 317.

²⁶¹ Kısakürek, *Age*, 319.

²⁶² Kısakürek, *Age*, 323.

Başyücelik Devleti'nde zina ve fuşun yasak olacağı söylenmektedir. Necip Fazıl, zinayı bir kişinin kendisine helal kılınmamış başka bir kişiyle cinsel birliktelik yaşaması, fuşu da bu cinsel birlikteliğin meslek ve para kazanma yöntemi olması olarak tanımlamıştır. Bu bakımdan bu iki fiilden hangisi işlenirse işlensin cezası çok serttir. Zira Necip Fazıl bu fiilin sadece iki kişi arasında kalmadığını, topluma yayılan bir kanser hücresi gibi olduğunu söylemektedir. Yayılmaktan da ziyade, zina ve fuşu yapan insanların toplumun hakkını gasp ettiklerini düşünmektedir. Ancak toplumsal kaideleri ve yasaları İslam hukukuna göre belirlendiğini anlattığımız Büyük Doğu ideolocyasına göre iki kişinin birbirleriyle zina ettiklerini ispat etmenin şartları çok zordur. Bu yüzden bu fiilin devlet tarafından en ağır biçimde cezalandırılacağı öncelikle yurttaşların zihinlerine kazınmalı, yurttaşların bu fiillerin cezasının çok ağır olduğunu bilmeleri gerekmektedir. Bundan sonra kişilerin bu fiilleri işlediğini iddia edebilmek için ya toplumun gözü önünde bu fiillerin gerçekleşmiş olması yahut fiilleri işleyen şahısların kendilerini ihbar etmeleri gerektiği anlatılmaktadır. Aksi takdirde İslam hukukuna ters hukuki durumlar ortaya çıkacağından, bir kişinin de kendisini ihbar etmesinin muhal bir durum olduğundan, burada bu fiilin kamusal alanda/toplumun gözü önünde işlendiği zaman cezalandırılabilceği sonucu çıkmaktadır. Ayrıca bu fiiller ile alakalı iftara attığı tespit edilen kişilerin de cezalarının çok büyük olduğu, bu noktada toplumun son derece duyarlı olması gerektiği aktarılmaktadır. Yani hiç kimsenin, gözüyle görmeden, gözüyle görse bile anılan hukuki şartlar gerçekleşmeden bunu iddia edemeyeceği, böyle bir ihbar geldiği zaman tam tersiyle mukabele edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu noktadan hareketle, ferdi planda işlenen zina fiiline karşı hiç kimsenin evinin devlet ve polis baskısı altına alınmayacağına değinen Necip Fazıl'ın, toplumda ve bireylerde bir oto-kontrol mekanizması kurmaya çalıştığı gözlenmektedir. Bunun yanında hiç kimsenin evinin devlet ve polis baskısı altında olmayacağına da aktarıldığı göz önünde bulundurulduğu zaman Büyük Doğu Devleti'nde konut dokunulmazlığının olduğunu da söylemek yanlış bir çıkarım olmayacaktır.²⁶³ Ayrıca zinayı hatırlattığı için dansın da yasaklanması gerektiğinin söylendiğini belirtmek gerekir.²⁶⁴

Başyücelik Devleti'nde insanların bütün gün oturup, oyun oynayıp vakit öldürdüğü kahvehane ve buna benzer her türlü teşekkülün yasak olacağı belirtilmiştir.

²⁶³ Kısakürek, *Age*, 325.

²⁶⁴ Kısakürek, *Age*, 326.

Toplumdaki fertlerin zamanlarının toplum için çok daha önemli olduğu, bu yüzden boşa vakit geçirilmesini sağlayan her türlü kahvehane kültürünün yasaklanması gerektiği belirtilmiştir. Ancak insanların oturup sohbet edeceği, kitap, dergi, gazete okuyacağı, birbirleriyle buluşacağı pastane ve kıraathanelerin bu kuralın dışında kalacağı belirtilmiştir.²⁶⁵

Başyücelik Devleti'nin içerisinde külhanbeylik, kabadayılık, çete kurma ve mafya benzeri hiçbir ferdi veya zümrevi girişime yer olmayacağı belirtilmiştir. Yeniçeri ocağının kaldırılmasından sonra, başıbozuk Yeniçeri ruhunun toplumun içinde külhanbeylik ve kabadayılık isimleri altında saklandığını belirten Necip Fazıl, bu ve benzeri her oluşumun kamu otoritesini bozacağını, toplumu buna benzer işlere sevk edeceğini belirterek bu gibi oluşumlara kökünden karşı çıkmıştır. Bu isimleri kullanan herkesin cezalandırılması gerektiğini vurgulayan Necip Fazıl, daha sonraki aşamada bu kişilerin çeteleşeceğini ve mafya benzeri örgütlerin oluşacağını, bunun da büyük bir toplumsal sorun teşkil edeceğini belirtmiştir. Büyük Doğu Devleti'nde gayrı-hukuki ve gayrı-milli hiçbir oluşuma müsaade edilmeyeceği vurgulanmıştır.²⁶⁶

Başyücelik Devleti'nin egemen olduğu topraklarda Türklerden ve Müslümanlardan başka hiçbir etnik kökenin ve dini unsurun yaşamasına müsaade edilmeyeceği söylenmiştir. Yabancılar dört ana kategoride ele alınmıştır. Bu kategorileri oluşturan yabancı unsurlar; Dönmeler²⁶⁷, Yahudiler, Rumlar ve Ermenilerdir. Büyük Doğu Devleti kurulduğu andan itibaren ilk yapılması gereken işin bu unsurların sınır dışı edilmesi gerektiği söylenmektedir. Bu yaklaşıma göre bu sayılan gruplar ülke nüfusunun çok küçük bir parçası olmalarına rağmen ülke servetinin büyük bir bölümünü ellerinde tutmaları ülke için büyük bir problemdir. Bunun yanında tarihi tecrübeler gereği azınlık gruplar dış devletlerin işlerine müdahalenin en büyük araçlarından birisi haline gelmiştir. Bu yüzden bu azınlık grupların istedikleri bir devlete tehcir edilmeleri gerekmektedir. Dönmelerin, ellerindeki menkul ve gayri menkul bütün servetleri alındıktan, yalnız bir yıllık ihtiyaçları olan para verildikten sonra sınır dışı edilmesi gerekmektedir. Yahudilerin ise ellerinden hiçbir şey alınmaksızın komple bütün varlıklarıyla birlikte çıkarılmaları gerektiği söylenmektedir. Rumlar ve Ermenilere ise açık bir kapı bırakılmış ve eğer yerleşik kültüre saygılı bir biçimde kalabileceklerini

²⁶⁵ Kısakürek, *Age*, 330.

²⁶⁶ Kısakürek, *Age*, 332.

²⁶⁷ Dönme kavramı, aslında başka bir ırka/kültüre mensup olduğu halde Türk veya Müslüman olduğunu, ve hukuki durumunun buna göre belirlenmesini isteyen kişilere verilen isimdir.

taahhüt ettikleri takdirde kalabilecekleri, bunu taahhüt etmeyenlerin başka bir devlete gönderilmeleri gerektiği söylenmektedir.²⁶⁸

Başyücelik Devleti sınırları içerisinde sinemanın ve basın devlet otoritesinin belirleyeceği kurullar aracılığıyla kontrol altında tutulması gerektiği görüşü hâkimdir. Bu görüşe göre sinema, ABD ve Avrupa menşeli filmler aracılığıyla, kültür emperyalizminin en büyük aletlerinden birisini teşkil etmektedir. Bu yüzden içerisinde gayrı-millî, gayrı-ahlakî ve gayrı-İslâmî unsurlar barındıran filmlerin yurt içerisinde vatandaşın beğenisine sunulması yasaktır. Yalnızca saf sanat anlayışıyla insanlığın ortak değerlerini içeren filmlere müsaade edileceği belirtilmiştir. Ayrıca Büyük Doğu fikriyatında eser verme, milletini sanatla buluşturma, milletine iyiyi, güzeli, estetiği aktarma gayretinde olan her sinemacının, devletten büyük himaye ve yardım görmesi gerektiği vurgulanmıştır. Sinemayla birlikte basın yayın vasıtalarının da devletin kontrolü ve gözetimi altında tutulması gerektiği, milleti isyana teşvik edecek her türlü yayına sansür uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. Memleket sınırları içerisinde komünizm, sosyalizm, faşizm, kapitalizm gibi yabancı ve zararlı ideolojilerin reklamının, millete zarar vereceği ve kurulmuş düzeni bozacağı için yasaklanması gerektiği belirtilmiştir.²⁶⁹

Büyük Doğu Başyücelik Devleti fikrinin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni yahut başka herhangi bir devleti yıkmak adına tasarlanmış bölücü ve yıkıcı bir fikir olmadığı, Türkiye'nin ve bütün dünya devletlerinin içerisinde bulunduğu şartları göstermek bakımından mefhumların köklerine inilerek mefhumlara yeni veya en eski manalarını yüklemek kastiyle ortaya atılmış bir fikir olduğu beyan edilmiştir. Zaten Necip Fazıl'ın zihin dünyasının devrimci olmadığı, İslâm inkılâbı kavramıyla ortaya çıkmaktadır. Bu görüşe göre İslâm inkılâbı, Fransız İhtilâli'nde olduğu gibi sadece bir sınıfın yahut grubun devlet yönetimini ele geçirmesiyle yahut toplumsal ayaklanmayla gerçekleştirilecek bir inkılâp değildir. Yurttaki bütün vatandaşların fert fert, zümre zümre ve bütün bir cemiyet kadrosu halinde, mutlak ve mücerret fikir olan İslâm'ın eşya ve hadiselere bakışını anlamasıyla mümkün olabilecektir. Zaten dünyayı bu fikir etrafında anlamlandıran koca bir toplum kadrosu varsa, toplumdaki bütün bireyler aynı fikir etrafında birleşmişse, toplumun ortak hareketle bu yapılanmaya geçeceği fikri

²⁶⁸ Kısakürek, *Age*, 334.

²⁶⁹ Kısakürek, *Age*, 336-342.

mevcuttur. Bu zaten Necip Fazıl'ın İdeolocya Örgüsü eserinde son söz sadedinde belirttiği nattan çıkarılacak en önemli çıkarımlardan bir tanesidir.²⁷⁰

²⁷⁰ Kısakürek, *Age*. 386.

SONUÇ

Türk entelektüel dünyası son bir kaç asırdır çok renkli sımalar çıkarmıştır. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmaya başlaması, yıkılış süreci ve ardından gelişen Cumhuriyet'in kurulma süreçlerinde entelektüellerimiz son derece hızlı ve bir o kadar da zengin tartışmalar gerçekleştirmişlerdir. Yeni Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurulmasının ardından yapılan devrimler ve gerçekleştirilen reformlar da, hem Osmanlı bakiyesi hem de yeni Cumhuriyet'in yetiştirdiği aydınlar arasında çokça tartışılmıştır.

Özellikle modernleşme sürecinin yönü hakkında ortaya atılan fikirlerin yarattığı tartışma ortamı, Cumhuriyet devrimleriyle başka bir boyuta taşınmıştır. Bu devrimlerin kahir ekseriyeti "Batıcı" fikirleri esas aldığı ve bu minvalde icraat gerçekleştirdiği için diğer birçok aydın tarafından eleştirilebildiği ölçüde eleştirilmeye çalışılmıştır. Bu aydınlar arasında sesi en çok çıkan kişilerden birisi de Necip Fazıl Kısakürek'tir.

Necip Fazıl Kısakürek, gerek fikirleri, gerek şairliği, gerekse de politik ilişkileriyle Türk entelektüel dünyasında iz bırakmış ve kendisinden sonraki muhafazakâr-milliyetçi siyaset merkezlerinin kendisine sıklıkla atıfta bulunduğu bir karakterdir. Necip Fazıl Kısakürek'in kişilere, kurumlara, kavramlara ve fikirlere bakış açısı Cumhuriyet sonrası dönem için birçok konuda ilk ve farklı olmuştur. Osmanlı'nın son döneminde ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında entelektüel dünyamızda üç fikir akımı çok kuvvetli bir biçimde tartışılmıştır. Bu akımlar Batıcılık, Türkçülük ve İslamcılık fikir akımlarıdır. Necip Fazıl bu fikir akımlarının Osmanlı'yı kurtaracağını ve yeniden ayağa kaldıracağını düşünen mütefekkirlerin hepsine "çeyrek münevver" yakıştırmayı yaparak eleştirmiştir. Ona göre bu fikir akımlarını savunan mütefekkirler hakiki bir fikir ve tarih çilesi çekmeden, kestirme yoldan olmanın, büyümenin, gelişmenin ve ilerlemenin kapısını aralamak istemektedirler. Oysaki Türk milletinin en ileri toplumsal ve siyasal organizasyonu olarak gördüğü Osmanlı'nın ihtişamlı günlerine gelişi, bu bahsedilen fikir ve tarih çilesini çekmiş münevverler ve devlet adamları vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Ancak bizim aydınlarımız bu fikir ve tarih çilesinden kaçarak, en kısa ve basit şekilde ülkeyi ayağa kaldırmanın yollarını aramışlar bu yüzden başarılı ve kalıcı olamamışlardır. Bu fikir akımları arasında da en fazla eleştirdiği akım Batıcılık fikir akımıdır. Batıcılık fikrini diğerlerine göre daha fazla eleştirmesinin baş sebebi olarak da modernleşme sürecimizde gerçekleştirdiğimiz siyasal reformların ve özellikle Cumhuriyet'le birlikte yapılan toplumsal devrimlerin Batıcılık fikrini merkeze alarak yapılması gösterilebilir.

Ona göre Batıcılık fikrini savunan her entelektüelin bilinçaltında aslında kendi kimliğinden iğrenme hali bulunmaktadır. Bu yüzden kurtuluşu Batı'nın boya kazanının içine topyekûn atlamakta aramaktadırlar. Oysaki Batı bile bizim savunduğumuz bu Batılı olma fikrine içten içe gülmektedir. Ancak münevverlerimiz, Batı'nın bugünkü medeniyet yapısının hangi dinamiklerle inşa edildiğini, Batı'nın bugünlerine gelirken uğradığı durakların Batı için ne anlam ifade ettiğini ve bugünlere gelirken hangi çileleri çektiğini bile bilmemektedirler. Ona göre Batı'nın bugünkü medeniyet yapısını ayakta tutan üç ana sütun vardır; Bunlar Yunan felsefesi, Roma devlet nizamı ve Hıristiyanlık ruhudur. Bizim münevverlerimiz yada onun deyimiyle çeyrek aydınlarımız daha bu teslisi bile çözümleyemeden, kurtuluşu bütün toplumsal organizasyonlarımızı Batıya entegre etmekte görmektedir. Batı'nın hangi çileleri çekerek bugünlere geldiğini anlayamadan Batılı olmaya çalışmak ona göre yanlış bir fikri tasavvurdur. Necip Fazıl Batı'nın da bir konuda hakkını vermektedir. Ona göre Batı, madde keşfini yakalamış ve teknik anlamda bizden fersah fersah uzakta bir toplumdur. Maddeye tahakküm etmesinin neticesinde eşya ve hadiseler yön vermeye başlamıştır. Bunun neticesinde de siyasette, idarede, iktisatta, askeriyede ve sanatta, toplumu ve fertleri doğrudan alakadar eden ne kadar saha varsa hepsinde önümüze geçmiştir. Ancak ona göre Batı'nın da asırlardır arayıp bulamadığı ve bu yüzden bir buhranın içine sürüklendiği bir nokta mevcuttur: Batı, rasyonaliteyi çok fazla ön plana çıkarması ve maddeye ileri derecede tahakkümü neticesinde materyalist bir dünya görüşüne sahip olmuştur. Batı inandığı inanç sistemi olan Hıristiyanlığı bile olduğu gibi kabul etmemiş, onu kendi dünya görüşüne uydurmuştur. Bu yüzden inanç noktasında toplumsal ve bireysel olarak bir açlık ve buhran içerisine düşmüştür. Ona göre Batı'nın içine düştüğü bu büyük buhranın içinden çıkmasının tek yolu kendi dünya görüşünü İslamiyet olarak belirlemesidir.

Necip Fazıl kimi düşünürlere göre Cumhuriyet döneminin ilk İslamcı düşünürü olarak görülse de kendisinden önceki Osmanlı dönemi İslamcılarına göre çok farklı görüşleri vardır. Bu farklılık Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte İslamcı fikriyatta bir paradigma değişimi/kırılması olduğunu anlatmaktadır. Osmanlı dönemi İslamcılarının çok fazla değer atfettiği demokrasi, hürriyet, saltanat gibi kavramların Necip Fazıl'ın zihin dünyasında aynı değeri bulmadığı görülmektedir. Dahası sadece değer bulmamak değil, Necip Fazıl'ın bu kavramları çok farklı bir biçimde ele aldığı çok rahat bir biçimde gözlemlenebilir. Onun İslam anlayışı "Ortodoks Anadolu Müslümanlığı" olarak tanımlayabileceğimiz bir anlayıştır. Bu bakımdan başta inanca dair kaideler olmak üzere

birçok konuda son derece katı fikirleri mevcuttur. Ancak Osmanlı dönemi İslamcı düşünürlerinin bu kadar katı fikirleri olduğunu söylemek zordur. Bununla birlikte İslamcılığın son döneminde büyük etkisi olan Türk olmayan "modern İslamcı yada modernist" diye tanımlanan düşünürlerle Necip Fazıl'ın bakış açısı Osmanlı dönemi İslamcılarına nazaran son derece serttir. Onun İslamcılık düşüncesi aynı zamanda büyük bir yerlilik/millilik içermektedir. Necip Fazıl'a göre İslam Türkiye'de ayağa kalkmadıkça dünyanın hiçbir yerinde ayağa kalkamayacak ve dünyaya hakim olamayacaktır.

Özellikle siyasal modernleşme sürecimizde önemli uğraklarımız olan Tanzimat Dönemi, Meşrutiyet Dönemi ve Cumhuriyet Dönemi Necip Fazıl için ayrı ayrı eleştiri noktaları olmuşlardır. Onun zihin dünyasında bu uğrakların istisnasız hepsinin sahte ve kopya olduğu görüşü hâkimdir. Bu dönemlerde gerçekleştirilen inkılâpların/devrimlerin yerine İslami ve milli bir inkılâp hamlesinin gerekliliği İdeolocya Örgüsü isimli eserinde kuvvetle savunulmuştur.²⁷¹ Bizi modernleşme serüvenine iten nedenleri de tarihsel bir bakış açısıyla Kanuni Sultan Süleyman dönemine kadar götüren Necip Fazıl, klasik dönem sonrasında yapılan her ıslahat hareketinin taklitçi ve sahte olduğu için Batı dünyası karşısında ezildiğimizi iddia etmektedir. Modernleşme eleştirisini Tanzimat ile başlatan Necip Fazıl, hem Tanzimat Fermanının metnine ve ruhuna hem de bunu bir uluslararası ilişkiler aracı olarak kullanan Osmanlı bürokratlarına büyük eleştirilerde bulunur. Klasik dönemden kopuşun en önemli göstergesi ve kurumsal modernleşmenin resmîyet kazandığı metin olan Tanzimat Fermanı Necip Fazıl'a göre içi boş bir metindir. Bu metni kaleme alan Mustafa Reşit Paşa ve takipçileri başta olmak üzere aynı fikri benimseyen bütün Osmanlı bürokratları da ucuzcu kimselerdir. Metnin başlangıcında İslam şeriatına övgüler yağdıran ancak metinde "herkesin can ve mal güvenliğinin bundan sonra devlet garantisine alınacağını" duyuran bu bürokratlar İslam şeriatında herkesin can ve mal güvenliğinin zaten sağlandığını atlamaktadırlar bu yüzden büyük bir hataya düşmüşlerdir. Bunun yanında klasik toplum düzeninin terk edilmesi anlamı taşıyan bu metin iyi bir politik tasavvurla ortaya konulmamıştır. Ham yobaz ve kaba softa taifesinin, masonların ve dönemlerin devlet yönetimindeki etkileri kırılırsa Osmanlı toplumundaki sorunlar kendiliğinden hallolacakken bu metinle birlikte Anadolu coğrafyasına gelmemizle birlikte düşmanımız olan Batı medeniyetine on asır

²⁷¹ Mahmut Hakkı Akın, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek", *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, sy.39 (2014), 37.

sonra büyük bir avantaj verilmiş olmaktadır. Bu avantajın ve dolayısıyla Tanzimat döneminin tarifi şudur: Ben kendim olarak seni yenmek yerine, senin gibi olmaya çalışarak seninle başa çıkmaya çalışıyorum. Bu da Necip Fazıl'a göre psikolojik üstünlüğü Batıya kaptırmak anlamına gelmektedir. Ayrıca bu cereyanın neredeyse bütün temsilcilerini masonlukla suçlamaktadır. Ona göre bu zihin yapısının gerçekleştirdiği bu reform hareketi sonun başlangıcı niteliğindedir.

Tanzimat Döneminin peşinden gelen Meşrutiyet Dönemi de Necip Fazıl'ın eleştirisi oklarından nasibini almıştır. Necip Fazıl Osmanlı'nın son dönemini analiz ederken merkezine II. Abdulhamid'i oturtmuştur. Ona göre II. Abdulhamid tarihin en büyük siyasi dehalarından bir tanesidir. Onu anlamayan, yanlış anlayan ve politikalarına karşı duran kim olursa olsun yanlış bir politika izlemiştir. Bunlar arasında Mithat Paşa, başta Namık Kemal olmak üzere Genç Osmanlılar ve İttihat ve Terakki Fırkası ilk başta sayılabilecekler arasındadırlar. Bununla birlikte Türk tarihinin ilk yazılı anayasası sayılan ve 1876 yılında kabul edilen Kanuni Esasi'yi de hem içerik olarak hem de yapılış biçimiyle hiç beğenmez. Ona göre bu anayasacılık hareketleri tamamen Batıda var olan bir olgunun/kurumun bize de kazandırılması için girişilmiş bir eylemdir. Girişilen diğer modernleşme hareketlerinde olduğu gibi toplumun içerisinden çıkmadığı, kopya ve sahte olduğu için hiçbir işe yaramamış, hiçbir yaramıza ilaç olmamıştır.

Batılılaşma hareketlerinin hem siyasal hem de toplumsal anlamda en hızlı ve en sert biçimde yapıldığı dönem şüphesiz erken Cumhuriyet dönemidir. Bu dönemde Batılı modern toplumlarla aynı standartları yakalama adına yapılan harf devrimi, şapka ve kılık kıyafet devrimi gibi hareketler Necip Fazıl'da sert bir karşılık bulmuştur. Ona göre bu devrimlerin hepsi tepeden inme olduğu, toplumun içinden çıkmadığı için baştan hatalı icraatlardır. Özellikle harf devriminin, maziyle aradaki bağları koparmak gibi bir amacı olduğunu düşünen Necip Fazıl bu devrimlere sert eleştiriler getirmiştir. Bununla birlikte Cumhuriyet döneminde yapılan ezanın Türkçe okunması ve ibadetlerin Türkçe yapılması gibi icraatlar başlı başına yanlıştır. Özellikle bu noktada bu icraatları yapanlar yerine bu fikirleri sunan başta Ziya Gökalp olmak üzere Türkçü mütefekkirleri eleştirdiği görülmektedir. Necip Fazıl'a göre Ziya Gökalp ve İslami ibadetlerin Türkçe yapılmasını isteyen herkes, Türkiye'de Batı'dakine benzer bir Reform Hareketi başlatmak değil, İslamiyet'in yerine Türkçülüğü bir inanç olarak getirmek istemektedirler. Oysa onun zihin dünyasına toptancı bir bakışla bakıldığı zaman bütün

mefhumları İslami referanslarla yorumladığı görülecektir. Bu yüzden bu ve benzeri devrimlere muhalefet gösterdiği görülmektedir.

Yapmış olduğu Doğu-Batı muhasebesiyle hem Doğu'nun hem de Batı'nın zihinsel ve coğrafi sınırlarını çizen Necip Fazıl, bu iki medeniyetin hangi şartlardan gelip hangi şartlara ulaştığının resmini çizmeye çalışmıştır. Bunun sonucunda hastasını tedavi etmek isteyen bir doktorun yazdığı reçete gibi, kendisi fikirlere ve kavramlara yepyeni anlamlar yükleyerek Büyük Doğu İdeologyaya Örgüsü'nü ve Başyücelik Devleti isimli politik tasavvurunu ortaya atmıştır. Bu ideologyaya, İslamiyet'i ideolojik bir formasyonla yorumlayıp, dönemin hâkim siyasal ideolojileri olan kapitalizm, liberalizm, sosyalizm, komünizm, faşizm, nazizm ve Kemalizm'in karşısında konumlandırmıştır. Büyük Doğu İdeologyası'nın içerisi tamamen İslami bakış açısıyla doldurularak, İslamiyet ideolojik bir formatta, kişinin, toplumun ve dünyanın yeni kurtarıcısı olarak sunulmuştur. Bu ideologyanın devleti olarak tasarlanan Büyük Doğu Başyücelik Devleti ise yine İslami kavramları referans alarak son derece otoriter bir biçimde tasarlanmıştır. Yönetimde şekilden çok ruha odaklanılmış, bütün devlet şekilleri ve demokrasi tartışmaya açılmış, hepsinin iyi taraflarının birleşimi olduğu iddia edilen Başyücelik Devleti tasarlanmıştır. Eğitimden sağlığa, ordudan idareye, adaletten sermayeye, gençlikten kadına kadar günümüzde bile nasıl olması, nasıl kurgulanması gerektiği tartışılan bütün mefhumlar İslami referanslarla yeniden yorumlanmış ve toplumu ve bireyi alakadar eden ne kadar konu varsa hepsinde ideal olan yakalanmaya çalışılmıştır. Bu devlet yapısında iktisadi ve toplumsal hayata büyük önem verilmiş, toplumda başta liberalizm ve komünizm olmak üzere diğer siyasal ideolojilerin yaşam alanı bulması engellenmeye çalışılmıştır. Bunun yanında Başyücelik Devleti'nin üst idareci ve siyasetçilerinin akademik elitlerden oluşması gerektiği savunulmuştur. Bu akademik elitlerin, büyük bir tarih ve fikir çilesi çekerek ince bir idrak ve derin bir sezgi sahibi olmaları gerektiği söylenmiştir. Bu çileyi çekmiş kişiler, neyin toplumun hayrına neyin zararına olacağını toplumun kendisinden daha iyi bilecektirler. Bu yüzden halkın yönetime katılımı son derece sınırlı tutulmuş, devlet yönetimi bir münevverler aristokrasisi şeklinde tasarlanmıştır.

Büyük Doğu Başyücelik Devletinde Başyüce isimli yürütme erkinin başı sayılabilecek bir devlet başkanı ve Başyücelik Hükümeti isimli bir kabine yürütme görevini icra eder. Yürütme parlamenter sistemlerdeki gibi iki başlı/düalist değil, başkanlık sistemlerindeki gibi tek başlı/monist bir yapıda tasarlanmıştır. Başyücelik

Hükümetini oluşturan Vekâletler ve Başyücelik Hükümeti'nin kendisi Başyüce'nin emir ve direktifleri doğrultusunda hareket etmeye mecburdurlar. Başyüce ülkenin iç ve dış siyasetini yürütmekle sorumludur. Başyüce Yüceler Kurultayı içerisinde ve Yüceler Kurultayı tarafından seçilir ve görev süresi sınırlıdır.

Yüceler Kurultayı ismi verilen ve modern devlet düzenlerinde gördüğümüz klasik parlamento işlevi gören, yasa yapıcı kurum Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin kalbi mesabesinde sayılır. Bu parlamentonun üye sayısı sınırlıdır ve üye olabilmek için demokratik rejimlerde gördüğümüz seçim gibi teamüller yoktur. Bu kurumun tamamının, sanatta, edebiyatta, siyasette, iktisatta, dinde, ilimde, fende, askerlikte hülasa toplumu alakadar eden ne kadar konu varsa hepsinde son derece mütehassıs ve Türk toplumunun ahlak ve fazilet bakımından en ileri gitmiş şahıslarından oluşması gerektiği vurgulanmıştır. Yüceler Kurultayı isimli yapıya üye olacakları ancak yine Yüceler Kurultayı'nın kendisi seçer. Bu seçim işlemini de Kurultay'ın daha önceden "Yüceler Kurultayı Namzedi" nişanı verdiği kimseler arasından yapar. Bu nişanı almak Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin idare ettiği toplumda ulaşılabilecek en üst mertebedir. Bu mertebeye layık görülmek içinse Yüceler Kurultayı üyesi olmak için aranan şartlarda olduğu gibi; sanatta, siyasette, idarede, iktisatta, askerlikte ve toplumu alakadar eden ne kadar saha varsa hepsinde ve ahlakta ve fazilette milletin en ileri gelenleri arasında olmak gerekmektedir. Bu yapısı itibariyle Büyük Doğu Başyücelik Devleti'ne bir "münevverler aristokrasisi" tanımlaması yapılabilir. Bu yapılanmaya bakıldığı zaman Platon'un idealize ettiği "siyasal elitler" ve elitist düşünürlerden Pareto'nun anlattığı "seçkinler" sınıflarıyla nitelik yönünden büyük benzerlikler taşıdığı görülmektedir. Bu yüzden münevverler aristokrasisi tanımlaması yaptığımız Yüceler Kurultayı isimli yapı elitist bir görüntü sergilemektedir.

Yargı mensuplarının ve mahkemelerin ise son derece bağımsız ve tarafsız olması gerektiği vurgulanmıştır. Bunun için yargı mensuplarına çok geniş imtiyazlar tanınmıştır. Bununla birlikte Büyük Doğu toplumunda yargının millet adına değil de Başyüce adına dağıtılması gerektiği söylenmiştir. Adaletin soyut bir kavram olan millet adına değil de daha müşahhas olan Başyüce adına dağıtılmasının hem adalet mekanizmasını daha adil bir hale getireceğini hem de adli mercilerce hakkı iade edilmemiş kişilerin hakkını bizzat adaleti dağıtması gereken şahıstan (bu kişi devlet başkanı oluyor) isteyebileceğini sağlayacağı vurgulanmıştır. Bunun içinde "Halk Meclisi" ismi verilen ve yılın belli başlı günlerinde Başyüce'nin halkın sorunlarını yüz

yüze dinleyeceği bir ortam oluşturulması gerektiği söylenmiştir. Ayrıca suçlulara ceza verilirken esas amacın sadece suçluyu ıslah etmek değil işlenen suçla birlikte toplumunda gasp edilen huzur hakkının korunması gerektiği söylenmiştir. Bu yüzden cezai müeyyidelerin suçluyu ıslah etmek yerine suçun kökünü kurutacak karakterde olması gerektiği vurgulanmıştır.

Bu devlet şeması oluşturulurken "dokuz temel prensip" isimli bir takım temeller üzerine devletin kurulması gerektiği vurgulanmıştır. Bu temel prensiplere bakıldığı zaman Büyük Doğu Başyücelik Devleti'nin son derece otoriter bir karakterde olduğu görülecektir. Bu devletin yapısı ve savunduğu kaideler itibariyle "İslami bir ulus devlet" olduğu da söylenebilir.

Necip Fazıl bir taraftan fikirsel alt yapı oluşturup, fikirlere ve kavramlara bambaşka anlamlar yüklerken, diğer taraftan da reel siyasetin içerisinde uzunca bir süre boy göstermeye çalışmıştır. Bunu yaparken de en büyük araç olarak Büyük Doğu mecmuasını kullanmıştır. Etkili bir hatip, büyük bir şair ve bir gazeteci olması sebebiyle hem çok fazla dikkat çekmiş, hem de sanatıyla gençleri etkilemesi sebebiyle siyasilerin yanlarında görmek istedikleri bir isim olmuştur. Ancak bu noktada Necip Fazıl'ın doğrudan doğruya herhangi bir partiye veya siyasi lidere taraf olduğunu iddia edebilmek çok zordur. Zira Adnan Menderes, Süleyman Demirel, Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş gibi Türk siyasetinin önde gelen isimleriyle münasebeti olmasına rağmen hiçbirisiyle yüzde yüz anlaşabilmiş ve siyaset yapmış değildir. Örtülü ödenekten kendisine dergi çıkartması için yardım yapmış olan Adnan Menderes ile bile defalarca kez ters düşmüştür. Necip Fazıl'da yoğun bir biçimde görülen modernleşme eleştirileri onun politik yaşantısında da kendisini göstermiştir. Necip Fazıl 1940'lı yılların başlarından itibaren politikayla yakından ilgilenmiş, Türkiye'de ve dünyada cereyan eden hadiseleri Büyük Doğu mecmuasında değerlendirmiştir. Sunduğu fikirlere ve politik mevzilenişine bakıldığı zaman ilk olarak görülecek manzara şudur: Necip Fazıl'ın politik hayatının temelinde CHP karşıtlığı yer almaktadır ve CHP'ye fikren bağlı herkese mesafeli kalmıştır. CHP'nin İslam'a bakış açısından kaynaklı olarak yaptığı reformları köksüz bulan Necip Fazıl, böyle bir fikir dünyasıyla ilerlemenin mümkün olmadığını söylemektedir. CHP'den ayrılarak Türk siyasi hayatında yeni bir dönemin öncüsü olan DP'ye ise başta Adnan Menderes ve parti içerisinde muhafazakâr kanadı temsil eden birkaç kişi haricinde kurumsal olarak CHP benzeri bir parti gözüyle bakan Necip Fazıl, Adnan Menderes'e elindeki büyük imkânlara rağmen cesur

davranamadığı ve ipleri tamamen eline alamadığı için kızgındır. Sonrasında AP, MSP ve MHP gibi partilerle ve liderleriyle siyasal temasları olmuş olan Necip Fazıl'ın 1980 sonrası temasta olduğu en önemli kişi ise Turgut Özal'dır. Bu çerçeveden bakıldığında Türk siyasetinde daha çok muhafazakâr ve milliyetçi partilerle mesai harcayan Necip Fazıl, bu partilerin hiç birisiyle tam olarak bir birliktelik kuramamış ve zaman zaman bu partileri ve politikalarını sert bir biçimde eleştirmiştir. Bu eleştirilerine karşılık olarak da bu partilerden uzaklaşmış ve yalnızlaşmıştır.

Necip Fazıl'ın eşya ve hadiselere yön verme arzusu, oluşturduğu yeni fikir zemini, kavramlara yüklediği yeni anlamlar ve kullandığı politik dil günümüz Türkiye'sinde muhafazakâr-milliyetçi çerçevede siyaset yapan birçok akımı etkilemiştir. Bu yüzden günümüzde muhafazakâr-milliyetçi politik duruşu benimsemiş siyaset merkezleri birçok konuda Necip Fazıl'a atıfta bulunmaktadır. Bir başka deyişle söylenecek olursa, Necip Fazıl okunduğu zaman, bugün Türkiye'de siyaset arenasında kullanılan birçok yöntemin, yorumun, zeminin Necip Fazıl tarafından oluşturulduğu yahut salık verildiği anlaşılacaktır.

Bu tez çalışmasında Necip Fazıl'ın zihin dünyasını aydınlatabilmek ve Büyük Doğu İdeolocya Örgüsü isimli ideal devlet ve toplum tasavvurunu anlamak, yapısal unsurlarını analiz etmek adına bazı noktalardan eserlerine ve fikirlerine giriş yapıldı. Bunun için öncelikli olarak Necip Fazıl'ın kişisel gelişim serüveni kronolojik olarak ele alınmaya çalışıldı. Bu bağlamda özellikle Türk siyasal hayatına hangi noktalardan temas ettiğine ve bu temaslarının nasıl gerçekleşip nasıl sonlandığına değinildi. Daha sonra onun zihin dünyasında büyük bir yeri bulunan Doğu-Batı muhasebesiyle fikirlere, siyasal ideolojilere ve tarihsel gelişmelere yönelttiği eleştiriler devlet, siyaset ve toplum kavramları merkeze alınarak ele alınmaya çalışıldı. Daha sonra da onun yeni ideal toplum ve devlet tasavvuru olan Büyük Doğu Başyücelik Devleti, en temel kurumları ve zihinsel motivasyonlarıyla birlikte anlatılmaya çalışıldı. Bütün bu anlatım çalışmasında temel amaç, bir düşünürün bu ideal toplum ve devlet tasavvurunun neden ortaya çıktığını, bu tasavvurun ne olduğunu ve günümüz siyaset dünyasında nasıl bir karşılığının olduğunu göstermeye çalışmaktır.

KAYNAKÇA

- Akdemir, Cihan. "Nurettin Topçu-Necip Fazıl Kısakürek-Sezai Karakoç'ta İdeal Gençlik Tasavvuru". Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, 2010.
- Akın, Mahmut Hakkı, "Muhafazakâr Siyasal Kültürde Bir Sembol Olarak Necip Fazıl Kısakürek". *Muhafazakâr Düşünce Dergisi* sy.39 (2014): ss.31-43.
- Aktel, Mehmet. "Tanzimat Fermanı'nın Toplumsal Yansıması". *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,, sy.3 (1998): 177-184.
- Akyol, Taha. "Necip Fazıl ve Türkeş", *Milliyet*, (28 Mayıs 2002)
- Antoloji, *Ziya Gökalp-Vatan Şiiri*, erişim 04 Mayıs 2018, <https://www.antoloji.com/vatan-271-siiri/>
- Aydın, Ayşe. "Demokrat Partinin Kuruluşunun İlk Yıllarında Parti İçinde Meydana Gelen Hizipleşme ve Müstakil Demokratlar Grubu". *Tarih Okulu Dergisi*, sy.19 (2014): 269-288.
- Beyaz, Yasin. "Nesir Yazılarına Göre Necip Fazıl'ın Düşünce Dünyası". Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi, 2012.
- Cuma, Ahmet. "Rainer Maria Rilke ve Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirlerinde İmgesel Anlatım Biçimleri". Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, 2002.
- Cumhuriyet Halk Partisi, *CHP Tarihi*, erişim 4 Aralık 2018, <https://www.chp.org.tr/haberler/chp-tarihi>
- Çağan, Kenan. "Namık Kemâl'de Devletin Niteliği ve Temel Dayanakları". *Akademik İncelemeler Dergisi*, sy.1 (2012): 255-280.
- Çetinkaya, Selma. "Ahmet Emin Yalman Suikasti ve Etkileri", *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*. sy.2 (2016): 42-57.
- Çiğdem, Ahmet. *Aydınlanma Düşüncesi*. İstanbul: Dedalus Kitap, 2017.
- Çoban, Funda, "İslamcılığın Fikri Taşıyıcısı Olarak Türkiye Siyasi Hayatında Necip Fazıl". *Mülkiye Dergisi*. sy.39 (2015): 59-87.
- Demir, Yaşar. "Jön Türkler ve Siyasetlerine Yönelik Farklı Bir Algılama: Muhafazakârlar", *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*. sy.2, (2012): 105-121.
- Diclehan, Şakir. *Sezai Karakoç'un Gözüyle Necip Fazıl Kısakürek*. İstanbul: Dicle Yayınları, 2017.
- Duman, Fatih. Şeyda Büşra Atalan. 2016, "İslamcı İdeolojilerde Demokrasi Kavramı Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme." *ICOMEPEP, International Congress of Management Economy and Policy, Proceedings Book*, 2017: 1352-1368.
- Duran, Burhanettin., *Transformation Of Islamist Political Thought In Turkey From The Empire To The Early Republic (1908-1960): Necip Fazıl Kısakürek's Political Ideas*. Doktora Tezi, Bilkent Üniversitesi, 2001.
- Duran, Burhanettin. "Necip Fazıl Kısakürek'in Siyasi Fikirleri Üzerine Bir Değerlendirme". *Hece Dergisi*, , sy. 97 (Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı) (2005): 75-82.
- Duran, Burhanettin. Aydın, Cemil. Çev. Koçyiğit Demet. "Modern İslamcılık Düşüncesinin Rakip Oksidentalizmleri: Necip Fazıl Kısakürek ve Nurettin Topçu'da Hıristiyanlık, Batı ve Çağdaşlık Anlayışları". *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, sy.7 (2016): 307-335.
- Duran, Burhanettin. "Cumhuriyet Sonrası İslamcılık ve Necip Fazıl Kısakürek". *Dübam (Dünya Bülteni Araştırma Masası)*, 2013.
- Dursunoğlu, İsmail. "Türk Siyasi Hayatında Merkez-Çevre İkilemi: Milli Nizam Partisi (MNP) Örneği ". *International Journal of Academic Value Studies*, sy.2 (2016): 48-55.

- Dünya Bülteni, *MNP'nin Kuruluş Bildirisini Necip Fazıl Yazmıştı*. erişim 24 Mayıs 2019
<https://www.dunyabulteni.net/tarih-dosyasi/mnpnin-kurulus-bildirisini-necip-fazil-yazmist-h353059.html>
- Ergüç, Veysel., *Türkiye'de Muhafazakâr Milliyetçilik: Erol Güngör Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, 2013.
- Ersoy, İlyas., *Necip Fazıl Kısakürek Düşüncesinin Felsefi Yönü*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, 2007.
- Gökhan, Karakurt, "Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Bir Değerlendirme". *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, sy.1, (2016): 41-50.
- Güler, Hazan. *Türk Muhafazakârlığında Medeniyet Algısı: Necip Fazıl Kısakürek Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, 2015.
- Haksal, Ali Haydar. *Büyük Doğu Irmağı*. İstanbul: İz Yayıncılık, 2016.
- İnceoğlu, Efecan. *Türkiye'de Siyasal İslamcılığın Evrimi*. Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi, 2009.
- Karadeniz, Abdurrahim, "Büyük Doğu'nun Siyaset, Toplum ve Devlet Tasarımı". *Hece Dergisi*, sy. 97 (Necip Fazıl Kısakürek Özel Sayısı), (2005): 16-23.
- Kaya, Cansu. *Büyük Doğu Dergisinin Türk Modernleşmesine Bakışı*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, 2018.
- Kaya, Yeşim. *Necip Fazıl Kısakürek'in Tiyatrolarında Kadın Kimliği*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat, 2009.
- Kılıç, Ziya. *Büyük Doğu Mecmuasının Yayın Hayatına Başlaması, Yapısı, Yayın Politikası, Sosyal ve Siyasal Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes, 2006.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Bâbüâli*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Batı Tefekkürü ve İslam Tasavvufu*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2014.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Benim Gözümde Menderes*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Cinnet Mustatili*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2012.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Çepçevre Sosyalizm, Komünizm ve İnsanlık*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Dünya Bir İnkılap Bekliyor*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2009.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Hadiselerin Muhasebesi 1*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 1999.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Hitabeler*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *İdeolocya Örgüsü*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2010.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *İman ve Aksiyon*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2010.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Kafa Kâğıdı*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2013.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Moskof*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 1992.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *O ve Ben*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2013.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Öfke ve Hiciv*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2004.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Rapor1-2*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Rapor3-4*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Rapor 5-6*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Rapor 9-10*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2016.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Sahte Kahramanlar*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2017.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Son Devrin Din Mazlumları*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2018.

- Kısakürek, Necip Fazıl. *Türkiyenin Manzarası*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2015.
- Kısakürek, Necip Fazıl. *Ulu Hakan İkinci Abdülhamid Han*. İstanbul: Büyük Doğu Yayınevi, 2017.
- Kızıltan, Yılmaz. "I. Meşrutiyetin İlanı ve İlk Osmanlı Meclis-i Mebusan'ı". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, sy.1, (2006): 251-272.
- Kuru, Hazan., *Türkiye'de Antisemitizm ve Büyük Doğu Dergisi*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2010.
- Mardin, Şerif. *Din ve İdeoloji*. Ankara Üniversitesi SBF Yayınları, 1969.
- Mardin, Şerif. "Yeni Osmanlı Düşüncesi", *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce 1: Tanzimat ve Meşrutiyet'in Birikimi*. Edt. Murat Gültekingil- Tanıl Bora, İstanbul: İletişim Yayınları, 2004.
- Mengi, Abdurrahman. *Platon'un Siyasal Seçkinleri Olarak Yönetici Sınıfı*. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi , 2004.
- Mengüşoğlu, Metin Önal. *Mağrur Öfke: Necip Fazıl*, İstanbul: Okur Kitaplığı, 2013.
- Meriç, Cemil. *Bu Ülke*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2010.
- Meşe, Ertuğrul. "Türk Sağında Köy Enstitüleri Algısı". *Asya Studies Sosyal Araştırmalar Dergisi*, sy.1 (2017): 83-95.
- Nfk, *Necip Fazıl Kısakürek Fotoğraf Arşivi*. erişim 4 Mayıs 2019 <http://www.nfk.com.tr/fotograf-orneklere>
- Nurullah Çetinkaya, "Milli Eğitim Bakanlığı İstiklal Marşını Değiştiriyor". *Milliyet Blog*, (18/10/2013) erişim 24 Haziran 2019 <http://blog.milliyet.com.tr/milliegitimbakanligiistikllmarsinidegistiriyor/Blog/?BlogNo=432951>
- Okay, M. Orhan. Ankara: *Necip Fazıl Kısakürek*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1987.
- Ortaylı, İlber. *Türkiye'nin Yakın Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2017.
- Özkaya, Mustafa Cem. *The Authoritarian And Religious Dimensions Of Necip Fazıl Kısakürek's Conservatism*. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, 2015.
- Özyürek, Alperen., *Klasik Elitist Teorinin Demokrasi Eleştirileri*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ, 2018.
- Safa, Peyami. *Türk İnkılabına Bakışlar*. İstanbul: Ötüken Yayınları, 2017.
- Sözcü Gazetesi, *Başbakan'ın Saati Örtülü Ödenekten*. erişim 31 Ocak 2018, <https://www.sozcu.com.tr/2014/yazarlar/soner-yalcin/basbakanin-saati-ortulu-odenekten-662487/>
- Şahin, Enis. Bilal Tunç, "Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Mücadelesi (1945-1947)". *Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD)*, sy.2 (2015): 31-69.
- Şahsuvaroğlu, Lütfü. *Ordusunu Arayan Kumandan Necip Fazıl Kısakürek ve Büyük Doğu'su*. Ankara: Elips Kitap, 2012.
- Şakar, Cemal. "Cumhuriyet Sonrası İslamcılık ve Necip Fazıl Kısakürek". *Dübam (Dünya Bülteni Araştırma Masası)*, 2013.
- Tatoğlu, Hande. *Formation Of The First Legal Opposition To Secularism In Turkey: The Journal Buyuk Dogu (Great East) InThe Period Od Transition To Democracy (1945-1950)*. Yüksek Lisans Tezi, Sabancı Üniversitesi, 2014.
- Tarım, Osman. *27 Mayıs'tan 12 Mart'a Adalet Partisi ve Türkiye*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, 2013.

- Toker, Mehmet Şevki. *An Islamist Intellectual In Turkish Political Life: An Intellectual And Political Biography Of Necip Fazıl Kısakürek (1904-1983)*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, 2018.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi, *MHP 1977 Seçim Beyannamesi*. erişim 6 Aralık 2018 https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/bitstream/handle/11543/872/197904005_1977.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Türköz, Elif Nagihan, *Türkiye'de Muhafazakâr Kimliği İnşası*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2011.
- Ülken, Hilmi Ziya. *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları, 2018.
- Üstün, Nazan. *Büyük Doğu Mecmuasının Siyasal Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.
- Vergin, Nur. *Siyasetin Sosyolojisi*. İstanbul: Doğan Kitap, 2011.
- Yenişafak Gazetesi, *Babam Ölmeseydi Hapse Atılacaktı*. erişim 14 Aralık 2018, <https://www.yenisafak.com/yenisafakpazar/babam-olmeseydi-hapse-atilacakti-189503>
- Yüksel, Osman. *Serdengeçti 1*. İstanbul:Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, 2008.

EKLER

EK-1: Büyük Doğu Marşı

Allahın seçtiği kurtulmuş millet!
Güneşten başını göklere yükselt!
Avlanır, kim sana atarsa kement,
Ezel kuşatılmaz, çevrilmez ebet.
Allahın seçtiği kurtulmuş millet!
Güneşten başını göklere yükselt!

Yürü altın nesli, o tunç Oğuz'un!
Adet küçük, zaman çabuk, yol uzun.
Nur yolu izinden git, KILAVUZ'un!
Fethine çık, doğru, güzel, sonsuzun!
Yürü altın nesli, o tunç Oğuz'un!
Adet küçük, zaman çabuk, yol uzun.

Aynası ufkumun, ateşten bayrak!
Babamın külleri, sen, kara toprak!
Şahit ol, ey kılıç, kalem ve orak!
Doğsun BÜYÜK DOĞU, benden doğarak!
Aynası ufkumun, ateşten bayrak!
Babamın külleri, sen, kara toprak!

Necip Fazıl Kısakürek-Çile-1938

EK-2: 13 Aralık 1946 Tarihli Büyük Doğu Dergisi Kapağı

Büyük Doğu

CUMA GÖNLERİ ÇIKAR SIYASI
VE EDEBİ HAFTALIK MECMUA

İSTANBUL
13 Aralık 1946

*Fikir-Sanat
Hadise - İş*

İkinci Yıl - Üçüncü cilt
Sayı: 58

Her yerde **25** Kurus

Büyük Doğu
Necip Fazıl
Cefer Seho
Ha. A. Ka
Adıgöz
Mahmut Yesari
Zahir Güvemli
Prof. H. H.
Salih Murad
Hafl Ertüz
Nizameddin Nazif
Kilisli Rifa
Solih Zeki
Samih Ayverdi
Abdülrahman Şerif
Doğan Nail
Neslihan Kısakürek
Vesaiie

**BASIMIZDA
KULAK
İSTİYORUZ**

HERKES BAŞINDA KULAĞINI ARASIN!

1001 Çerçeve

DEVLET REİSİNİN LİSANINDAN

Vatandaş! Benim heykelimi dikme! Eğer ortada, temsil ettiğim, senin de inandığın bir fikir varsa onun âbidesini dik! Resmimi, evlerin, toplantı yerlerinin, iş ve faaliyet çerçevelerinin ölü duvarlarına asıp ensenle seyretme! Eğer ortada, temsil ettiğim, senin de inandığın bir fikir varsa, onun kendisini yüreğine as! Seni kayırdığım, başa geçirdiğim zaman, duyduğun nefsanî haz yüzünden beni ögme! Eğer sen buna lâyıksan, ben, bir liyakati yerine getirmek için en tabii işi yapıyorum demektir. Bu takdirde beni ögme, yüzüme karşı benim aptallığımı ve kendi liyakatsızlığını haykırmaktan başka ne olur? Bu işin tam aksini yaptığım, yani seni tepelediğim ve aşağılara attığım zaman da bana sögme! Sen eğer buna müstahak değilsen, en kaba nefsanîlik bana düşüyor demektir. Bu takdirde bana sögme, benim açtığım nefsanîlik çığırına katılmaktan başka ne olur? Eğer elinde ise, lâyük olmadığın halde seni yükselttiğim zaman bana asi ol; ve müstahak olmadığın halde seni yere vurdüğün zaman, sen beni tepelemeğe savaş!

Hasılı her işini, bende, hayvana değil, insana, şahsa değil, fikre inacak şekilde düzenle! Zira yarın, ruhumdaki hayvanî kalıbımdaki şahıs mortiyel çekip gittiği zaman, inandığın bir fikir çımayınca, arkamdan apışıp kalır ve lif lif çözülür, dağılır-sin! Fakat bende inandığın, insan ve fikir olursa, ölümüm sana, kesip attığın tınak kadar değersiz gelir.

Anlıyor musun vatandaş, bu zamana kadar yaptığın ve gördüğün şeylerin aksini istiyordum senden.

Necip Fazıl KISAKÜREK

EK-3:Zeybeğin Ölümü Şiiri

Zeybeğimi bir kaç kızan,vurdular
Çukurda üstüne taş doldurdular
Ya bir de kalkarsa diye kurdular
Zeybeğim Zeybeğim ne oldu sana
Allah deyip şöyle bir doğrulsana!
Zeybeğim kalkamaz dirilemez mi?
Odası mühürlü girilemez mi?
Şu ters akan sular çevrilemez mi?
Ne güne dek böyle gider bu devran
Zeybeğim bir sel ol bir çığ ol davran!
Kır at zincirlenmiş ufuk sahipsiz
Han kayıp hancı yok konuk sahipsiz
Baş köşede sırma koltuk sahipsiz
Kızanlar,dört yandan hep abandınız!
Zeybeğin kanına ekmek bandınız!
Bilemem susarak ölmek mi hüner?
Lisan çıldırıyor dil nasıl döner?
Ondan son iz uzak,uzak bir fener
Öldü mü? Çatlarım yine inanmam!
Diriye yanarım ölüye yanmam!
Zeybek kaybolduysa bunca kayıp ne?
Tesbihi dökülmüş aranır nine
Balonu yok ağlar çocuk haline
Zeybeğim; dünyayı aldın götürdün
Bir öldün beni de binbir öldürdün!
Beyni tırmık tırmık pençelere sor!
Mevsim niçin ölgün bahçelere sor!
Sor; çukuru nerde,serçelere sor!
Ağla,bir dinmeyen hasrete ağla
Zeybeksiz yolları gözetle ağla!
Necip Fazıl Kısakürek-Çile-1964

EK-4: Adnan Menderes ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf²⁷²

²⁷² Kaynak: <http://www.nfk.com.tr/fotograf-ornekleri> (Erişim Tarihi: 04/05/2018)

EK-5: Süleyman Demirel ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf²⁷³

²⁷³ Kaynak: <http://www.nfk.com.tr/fotograf-ornekleri> (Erişim Tarihi: 04/05/2018)

EK-6:Süleymanname Şiiri

Sen gül diyarının yapma gülüsün!
Aynı yapmacıkla Çoban Sülü'sün!
Yoktur izlediğin bir dava yolu;
Bir bu yan, bir şu yan, büküntülüsün!
Türk'e zıt sermaye merkezlerinden,
Bir zikzaklı yolda hep, güdülüsün!
Milli yekparelik gelmez işine;
Bu yüzden parçalı, bölüntülüsün 1
Ve devlete mason biraderlerin
Tam da maslahata denk ödülüsün!
Ne sır sendeki bedava oluş!
Problemler içinde en müşkülüsün!
Fikir dağlar boyu kocaman kitap;
Sen de o kocaman kitabın bir virgülüsün!
Böyleyken ustasın gözbağcılıkta;
Cüceler sirkinin baş Herkülüsün!
Gözyaşı ve çığlık vatanında sen,
Hüzün bahçesinin şen bülbülüsün!
Büzülmüş susarken mahzun hakikat,
Davuldan ziyade gümbürtülüsün!
Teokratik rejim olmaz deyip de,
Peşinden Müslüman görüntülüsün!
Kolera, vergiler, zamlar, enflasyon;
Bir felaketsin ki, binbir türlüsün!
Gelirsiz giderli bütçelerinle,
Her yıl, milyar milyarköpürtülüsün!
Okka okka vicdan satıl alırsın;
Topuzu altından oy baskülüsün!
Bir gökdelen sanır seni gören göz;
Bilmez ki, temelden çöküntülüsün!
Büyük Kongre, dikiş tutturduğun yer;
Meclise gelince söküntülüsün!

Bağlısın hak bilmez yeminlilere;
Hakkı bilenlerden çözüntülüsün!
Üçbuçuk mebusa kaldı diye fark,
Kimbilir, ne kadar üzüntülüsün!
Millet gökten adam dilensin, dursun!
Ümit fakirinin keşkülüsün!
Kuzum, senin neren Anadoluludur?
Türk' e Amerikan püskürtülüsün!
Farkın şu ki, eski Başbakanlardan,
Sen o belaların son püskülüsün!

Necip Fazıl Kısakürek (1971) ²⁷⁴

²⁷⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Öfke ve Hiciv*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2004), s.41.

EK-7: Necmettin Erbakan ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf²⁷⁵

²⁷⁵ Kaynak: <http://www.nfk.com.tr/fotograf-ornekleri> (Erişim Tarihi: 04/05/2018)

EK-8: Alparslan Türkeş ve Necip Fazıl'a Ait Bir Fotoğraf²⁷⁶

²⁷⁶ Kaynak: <http://www.nfk.com.tr/fotograf-ornekleri> (Erişim Tarihi: 04/05/2018)

EK-9: Vatan Şiiri

Bir lke ki camiinde Türkçe ezan okunur,
Köylü anlar mnasını namazdaki duanın...
Bir lke ki mektebinde Türkçe Kur'an okunur.
Küçük büyük herkes bilir buyruğunu Hd'nın
Ey Türk oğlu işte senin orasıdır vatanın!

Bir lke ki toprağında başka ilin gözü yok,
Her ferdinde bir lisan det, din birdir.
Meb'sanı temiz, orda BoŐolar'ın sözü yok,
Hududunda evlatları seve seve can verir.
Ey Türk oğlu işte senin orasıdır vatanın!

Birlke ki çarŐısında dönen bütün sermaye,
San'atına yol gösteren ilimle fen Türk'ndr;
Hirfetleri birbirini daim eder himaye;
Tersaneler, fabrikalar, vapur, tren Türk'ndr,
Ey Türk oğlu işte senin orasıdır vatanın!

Ziya Gkalp²⁷⁷

²⁷⁷ Kaynak: <https://www.antoloji.com/vatan-271-siiri/> (Erişim Tarihi: 04/05/2018)

EK-10: Demokrasya

· Komüniste göre, kendisinin âlenen ve her vasıtayla propaganda yapamadığı, yapınca da kitleleri arkasından sürükleyemediği, zira, tagallüp ağalarının güneşi zindanlarda hapsettiği ve meydanlara çıkarmadığı her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi, de diktatördür.

· Yahudiye göre, millî iktisat ölçülerinin beslendiği, millî bütünlüğün gizli istismarlardan korunmasına çalışıldığı, yani millî bünyenin korkunç bir yeniçeri gibi ekalliyet cellâdı olmakta devam ettiği ve insaf diye bir şey tanımadığı her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.

· Dönmeye göre, milletle hükûmet arasında uygunluğa doğru gidildiği, resmî dairenin millî iradeyi temsile başladığı, bu yüzden en azîm bir felâkete yol açıldığı, hakikat ışığının ebedî bir kargaşalık ve çarpışmadan doğduğunun unutulduğu, felâketin biricik devası olarak milletle hükûmet arasındaki bağların törpülenemediği, liberalizmanın başını alıp yürüyemediği, kısaca millî bünyede birliğe gidildiği her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.

· Masona göre, hurafelere inanmanın devam ettiği, ırk ve kavim safsataları içinde halkın tereddiye götürüldüğü, millî sâfiyenin mukavemet edebildiği, gizli Yahudi saltanatının ferdî ve zümrevî sermaye terakkümüne yol bulamadığı, neticede geniş ve cömert insaniyet dururken, insanların millet ve taassup bataklığından çırpınmasına göz yumulduğu, açıkçası beşerî aşk ve beynelmilel kemale pranga vurulduğu her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.

· Garp hayranı züppeye göre, şahsiyet diye bir şeyin hâlâ ağır bastığı, maddî ve manevî yerlilik diye bir ölçüye bağlı olanların yaşadığı, şu bunak dedenin daima evin üst katında öksürmekte devam ettiği, Amerikalıya kendi kendisinden şüphe ettirecek kadar Amerikalılık gayretinin bir türlü takdir edilemediği, demek ki müzelerdeki balmumu tiplerin ellerindeki kırbaçla insanları güttüğü, insanların başına yular arandığı her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.

· Halk Partiliye göre, eski hesaplara el atılmak ihtimalinin belirlediği, inkılâbın tenkidine müsaade edilmek gibi vahşî bir küfre meydan açıldığı, eski bir Başbakanın «inkılâp yobazları» diye ortaya bir tabir attığı; bütçe tanzimi, menfaat taksimi, adalet tevzii işinin kendilerinden başka ellere geçtiği, nihayet milleti yoktan var edenlere karşı en ağır nimet küfranının işlendiği ve en ağır eşkıyalığın hüküm sürdüğü her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.

- İslâmiyet düşmanına göre, 163 üncü maddeye rağmen camilerde Allah ve Resûlünün büyüklüğünden bahseden âyetlerin cehren okunmasına müsaade edildiği, «Allahtan kork!» sözünün göz göre göre takip edilmediği, böylece vatan hainliğinden büyük suçların örtbas edildiği ve böylece sınıflı tahakküm ve ruhî dolandırıcılığın çeteleştirildiği her yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.
- Deyyusa göre, Türk kızlarının millî ve mücerret mânalariyle cihan avrat pazarlarına sürülmesine zıt sesler çıktığı, bu seslerin boğulamadığı, millî infial çapına yükseldiği, neticede güzellik, (estetik) ve serbestliğin bu kadar ağır bir zulüm altında inletildiği yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.
- Verem mikrobuna göre, uzvîyetteki müdafaa unsurlarının kuvvetli olduğu, hemen zavallı mikroplar üzerine çullandığı, onları boğduğu, gıdasız bıraktığı, bir kese içinde adaletsizce zaptettiği her bünyede demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.
- Hırsıza, yankesiciye, kaatile göre, polisin bulunduğu yerde demokrasi eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.
- Şu halde demokrasya, her bâtılın tek tek hayat hakkı ve oluş hürriyeti aradığı bir zemin olduğuna göre, bu bâtıllardan her birinin gözünde, öbür bâtıla yer verildikçe eksiktir. Böyle hükûmetlerin şefi de diktatördür.
- Gelin siz, şimdi bu şartlara göre demokrasya nerededir, nedir ve nasıldır, hesap edin! Müslümana gelince, zaten demokrasyaı aramaz ve sormaz. Zira onun, hakikati «tek» de bulmak yerine «çok» da aramak ve ebediyen kaybetmek sistemi olduğunu bilir, aradığı şeyin de kendisinde değil, İslâm'da olduğuna inanır.²⁷⁸

²⁷⁸ Necip Fazıl Kısakürek, *İdeolocya Örgüsü*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2010), s.499.

EK-11: Gençliğe Hitabe

Bir gençlik, bir gençlik, bir gençlik...

«Zaman bendedir ve mekân bana emanettir!» şuurunda bir gençlik...

Devlet ve milletin büyük çapa ermiş yedi asırlık hayatında ilk ikibuçuk asrını aşk, vecd, fetih ve hâkimiyetle süsleyici; üç asrını kaba softa ve ham yobaz elinde kenetleyici; son bir asrını Allah'ın, Kur'ân'ında «belhümadal» dediği hayvandan aşağı taklitçilere kaptırıcı; en son yarım asrını da İşgal ordularının bile yapamayacağı bir cinayetle, Türkü madde plânında kurtardıktan sonra ruh plânında helak edici tam dört devre bulunduğunu gören... Bu devreleri, yükseltici aşk, çürütücü taklitçilik ve öldürücü küfür diye yaftalayan ve şimdi, evet şimdi... Beşinci devrenin kapısı önünde dimdik bekleyen bir gençlik...

Gökleri çökertecek ve yeni kurbağa diliyle bütün «dikeyleri «yatay» hale getirecek bir nida kopararak «mukaddes emaneti ne yaptınız?» diye meydan yerine çıkacağı günü kollayan bir gençlik...

Dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, öcünün davacısı bir gençlik...

Halka değil, Hakka inanan; meclisinin duvarında «Hâkimiyet Hakkındır» düsturuna hasret çeken, gerçek adaleti bu inanışta bulan ve halis hürriyeti Hakka kölelikte bulan bir gençlik...

Emekçiye "Benim sana acıdığım ve yardımcı olduğum kadar sen kendine acıyamaz ve yardımcı olamazsın! Ama sen de, zulüm gördüğün iddiasıyla, kendi kendine hakkı ezmekte ve en zâlim patronlardan daha zâlim istismarcılara yakanı kaptırmakta başı boş bırakılamazsın!" Kapitaliste ise "Allah buyruğunu ve Resul emrini kalbinin ve kasanın kapısına kazımadıkça serbest nefes bile alamazsın!" ihtarını edecek... Kökü ezelde ve dalı ebedde bir sistemin, aşkına, vecdine, diyalektiğine, estetiğine, irfanına, idrâkine sahip bir gençlik...

Bir buçuk asırdır yanıp kavrulan ve bunca keşfine ve oyuncağına rağmen buhranını yenemeyen ve kurtuluşunu arayan Batı adamının bulamadığını, Türk'ün de yine bir buçuk asırdır işte bu hasta Batı adamında bulduğunu sandığı şeyi, o mübarek oluş sırrını, her sistem ve mezheb, ortada ne kadar hastalık varsa tedavisinin ve ne kadar cennet hayâli varsa hakikatinin İslâmda olduğunu gösterecek ve bu tavırla yurduna, İslâm âlemine ve bütün insanlığa numunelik teşkil edecek bir gençlik...

"Kim var?" diye seslenilince, sağına ve soluna bakınmadan fert fert "ben varım!" cevabını verici, her ferdi "benim olmadığım yerde kimse yoktur!" duygusuna sahip bir dâva ahlâkını pırıldatıcı bir gençlik...

Can taşıma liyakatini, canların canı uğrunda can vermeyi cana minnet sayacak kadar gözü kara ve o nispette strateji ve taktik sahibi bir gençlik...

Büyük bir tasavvuf adamının benzetişiyile, zifirî karanlıkta, ak sütün içindeki ak kılı farkedecek kadar gözü keskin bir gençlik...

Bugün komik üniversitesi, hokkabaz profesörü, yalancı ders kitabı, çıkartma kâğıdı şehri, muzahrafat kanalı sokağı, fuhş albümü gazetesi, şaşkına dönmüş ailesi, ve daha nesi ve nesi, hâsılı, güya kendisini yetiştirecek bütün cemiyet müesseselerinden aldığı zehirli tesiri üzerinden silkip atabilecek, kendi öz tâlim ve terbiyesine, telkin ve temmişesine memur vasıtalara kadar nefsinin koruyabilecek, tek başına onlara karşı durabilecek destanlık bir meydan savaşı içinde ve çetinler çetini bu işin destanlık savaşını kazanabilecek bir gençlik...

Annesi, babası, ninesi ve dedesi de içinde olsa, gelmiş ve geçmiş bütün eski nesillerden hiçbirini beğenmeyen, onlara "siz güneşi ceketinizin astarı içinde kaybetmiş marka Müslümanlarıdır! Gerçek Müslüman olsaydınız bu hallerden hiçbiri başınıza gelmezdi!" diyecek ve gerçek Müslümanlığın "ne idüğünü ve "nasıl"ını gösterecek bir gençlik...

Tek cümleyle, Allah'ın, kâinatı yüzü suyu hürmetine yarattığı Sevgilisinin alemleri manto gibi bürüyen eteğine tutunacak, O'ndan başka hiçbir tutamak, dayanak, sığınak, sarnak tanımayacak ve O'nun düşmanlarını ancak kubur farelerine denk muameleye lâyık görececek bir gençlik...

Bu gençliği karşımda görüyorum. Maya tutması için otuz küsur yıldır, devrimbaz kodomanların viski çektiği kamıştan borularla ciğerimden kalemime kan çekerek yırttığım, kıvrandığım ve zindanlarda çürüdüğüm bu gençlik karşısında, uykusuz, susuz, ekmeksiz, başımı secdeye mıhlayıp bir ömür Allaha hamd etme makamındayım.

Genç adam! Bundan böyle senden beklediğim manevî babanın tabutunu musalla taşına, Anadolu kıtası büyüklüğündeki dâva taşımı da gediğine koymandır! Surda bir

gedik açtık; mukaddes mi mukaddes!Ey kahbe rüzgâr, artık ne yandan esersen
es!... Allah'ın selâmı üzerine olsun...²⁷⁹

²⁷⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *Hitabeler*, (İstanbul: Büyük Doğu Yayınları, 2016), s.243.

